

Rządy bolszewickie w Rosji.

(Dokończenie).

Ewolucje społeczne, jakie dokonywały się w Europie zachodniej w XVIII wieku i w pierwszej połowie XIX wieku nie znalazły odgłosu w państwie rosyjskiem. Rosja trwała uparcie przy dawnym swoim systemacie społecznym.

Znosząc niewolę, czyniąc włościanina wolnym człowiekiem, dając mu prawo rządzić swobodnie swoją osobą, zarobkować w miarę swoich sił i poprawiać swój los oraz stawać się właścicielem tego, co zdobędzie przez swoją pracę, należało zrobić go zaraz właścicielem gruntów, łąk, czy lasu, z którego korzystał, jednym słowem należało ustalić prawo własności indywidualnej.

Otóż tego w Rosji nie zrobiono.

Na nieszczęście Rosji wspólnota chłopska pozostała nawet po zniesieniu niewoli w roku 1861.

Kwestja ta była podniesiona w rosyjskiej literaturze. Wiele pism i książek poświęcono tej sprawie. I w literaturze rosyjskiej przeważało zdanie, żeby zachować nadal wspólnotę chłopską. Uważano wspólnotę za cechę charakterystyczną życia rosyjskiego i ją zachowano.

Różne reskrypty i rozporządzenia utrwały nawet byt tej fatalnej instytucji. Za pomocą tych rozporządzeń ustalono tak zwane „peredieły”, to znaczy przemiany, ustalono, że mają się one dokonywać co trzy, a najdalej co pięć lat. Stworzono tak zwaną „obszczynę”, to jest gminę komunistyczną, która wyznaczała radę wioskową chłopską „mir” i ta rada przeprowadzała owe przemiany.

I stało się, że chłop rosyjski, wyobrażający 90% ludności całego państwa, zachował komunistyczne władanie ziemią i żył w komunizmie.

Dopiero minister Stołypin zrozumiał, że to jest nieszczęście Rosji, i w roku 1906 (po wojnie japońskiej) wyjednał ukaz cesarski zapo-

wiadający reformę, wyjście z komunizmu i przejście do własności indywidualnej ¹⁾.

W następstwie ukazu z r. 1906 powołano specjalne urzędy dla wprowadzenia w życie zapowiadanej reformy rolnej. Ale dokonanie tej reformy na tak obszernych terytorjach ²⁾ wymagało dłuższego czasu.

Napotkano na tysiączne trudności prawne i faktyczne, wydano szereg dodatkowych rozporządzeń, które nie zawsze godziły się ze sobą, wstrzymując bieg reformy. Słowem, rozpoczęto reformę, jednakże jej nie urzeczywistniono. Komunizm w kierunku władania ziemią w Rosji przetrwał aż do obecnych czasów.

Z tej wspólnoty chłopskiej cośkolwiek przeszło i do życia robotników rosyjskich, którzy składają się przeważnie z włościan uprawiających w porze letniej ziemię. Zakładali oni czy po wsiach czy po miastach tak zwane artele. Są to związki współdzielcze, niewątpliwie pożyteczne, ale różne od związków współdzielczych w Europie Zachodniej. W tych związkach urządza się często wspólne stołowanie i karmienie, zaopatrzenie w odzież na wspólny koszt, nie mówiąc o wspólnem podejmowaniu robót i wspólnej pracy po fabrykach i zakładach.

I stało się, że idea prawa własności nie ustaliła się w pojęciach masy rosyjskiej. Włościanin rosyjski tej idei sobie nie przyswoił, w niej nie zasmakował, jej należycie nie odczuł.

Stąd też komuniści znaleźli w Rosji grunt podatny dla swoich teoryj. Wspólnota ziemi nie była w gruncie rzeczy niczem innym, jak pewną odmianą, pewną formą komunizmu ³⁾.

¹⁾ Nawiasowo wspomnieć muszę, że w tymże 1906 roku wydano ukaz pozwalający zakładanie towarzystw i związków w drodze meldunkowej przez zatwierdzenie miejscowej władzy, bez potrzeby wyjednywania ukazu cesarskiego. Do roku 1906-go żadna instytucja społeczna, dobroczynna czy naukowa powstać nie mogła inaczej, jak na zasadzie ukazu cesarskiego, przechodząc uprzednio przez centralne organy państwowe.

²⁾ W całej Rosji Europejskiej oprócz tak zwanej Małorosji.

³⁾ W książce wydanej w Petersburgu w roku 1894 pod tytułem: *Byt' ili nie byt' obszczynie*, co znaczy *Zachować czy nie zachować wspólnotę włościańską*, autor—były minister Sazonow—przedrwiwał przeciwników rosyjskiej wspólnoty i na czele swojej książki zamieścił taką dewizę: *kwestja robotnicza przeciągnie nad Europą groźną burzą; burza ta nie dotknie Rosji, bo w jej ziemi, w jej wspólnocie chłopskiej i w arteli kryje się wielka ochrona od burzy. Stało się naodwrot, nad Rosją przeciągnęło takie wstrząśnienie, jakiego nie było w Europie Zachodniej.*

Komunistyczne teorie nie przeraziły włościanina rosyjskiego, bo odpowiadały zasadom jego dotychczasowego bytowania. Gdy zaś komuniści obiecali chłopom rosyjskim, że będą mogli korzystać nie tylko z gruntów włościańskich, ale i z ziemi znacjonalizowanej, to znaczy z ziemi, którą władali dawni panowie, gdy dawnych panów zaczęli z ziemi wypędzać, chłopu rosyjskiemu uśmiechnęła się nadzieja poprawy bytu cudzym kosztem i nie miał powodu do zwalczania rządu, który mu tę poprawę przyrzekał.

I w tem leży jedna z głównych przyczyn powodzenia bolszewików, w tem tkwi tajemnica ich siły w Rosji.

Gdyby z chwilą zniesienia niewoli wspólnota chłopska była zniesioną, nie byłoby przyszło tak łatwo komunistom rozwijać swoje idee w Rosji.

W istocie pragnienie posiadania, pragnienie władania czemś jest przyrodzone człowiekowi i leży w duszy każdego. Wystarczy pozwolić ludziom posiadać to, co zdobędą, idea prawa własności opanuje umysły i znajdzie obrońców w społeczeństwie.

Tego poczucia nie było w masach rosyjskich, a przynajmniej tkwiło ono tak słabo, że nie było trudno bolszewikom opanować i zdobyć umysły ludu rosyjskiego.

Opozycja przeciwko rządowi komunistycznym mogła przyjść jedynie ze strony klasy posiadającej i ze strony inteligencji. Zrozumieli to bolszewicy i upatrując w burżuazji swego głównego przeciwnika, robili i robią, co tylko mogą, aby się tej klasy pozbyć. Przeciwko temu nieprzyjacielowi skierowują najostrzejszy terroryzm.

Pod wpływem tego terroryzmu po nieudanych próbach Wrangla, Kołczaka i Denikina, klasa posiadająca i inteligencja rosyjska w ogromnej ilości opuściły kraj. Jak mnie zapewniali emigranci rosyjscy, wyemigrowało około trzech milionów osób, wyemigrowało to, co reprezentowało naukę, wiedzę i rozum.

Rozsypała się ta emigracja po różnych krajach. W Jugosławii osiadło jej bardzo dużo, gdzie ze względu na podobieństwo języka, na wspólne wyznanie, wspólny alfabet i kalendarz weszli do urzędów i do różnych zawodów. Osiadło dosyć dużo w Bułgarii i w Czecho-Słowacji, osiadło trochę w Polsce, daleko więcej w Niemczech i dosyć dużo we Francji. Liczba emigrantów rosyjskich we Francji ma wynosić 300.000 do 400.000 głów.

Słabsi i mniej odporni pozostali na miejscu, przystosowują się do istniejących tam warunków i znoszą ciężki los ze spokojem fatalistów.

O ile dotyczy klasy robotniczej, tę zdobywają komuniści, oddając do jej rozporządzenia fabryki i zakłady przemysłowe i czyniąc wszelkie ułatwienia w jej zarabkowaniu i bytowaniu.

Rozwijany przez komunistów teroryzm nie był dla Rosji nowością. Gdy się zajrzy do historii tego państwa, spostrzega się, że teroryzm biały, teroryzm legalny, oparty na ustawach i przepisach prawnych, panował tam już dawniej, odnawiając się z pewnymi przerwami aż do epoki Mikołaja I włącznie.

Pomijając ciężkie dwuwiekowe jarzmo tatarskie od końca XIII do końca XV wieku połączone z teroryzmem, wystarczy przytoczyć czasy długoletniego panowania Iwana Groźnego, albo panowanie jego zięcia Borysa Godunowa. Obaj ci carowie rządili krajem za pomocą teroryzmu, nie cofając się przed żadnymi okrucieństwami ¹⁾. Wystarczy też przytoczyć dawne kodeksy karne rosyjskie, wedle których, niezależnie od chłosty bez ograniczenia, do kar normalnych należało wydzieranie ludziom za karę nozdrzy na mocy wyroków sądowych.

Wystarczy dalej przytoczyć czasy panowania skądinąd bardzo zasłużonego dla Rosji cara Piotra Wielkiego. W historii Francji zanotowane jest wydarzenie, że kiedy Piotr Wielki, jako car moskiewski, przyjechał do Paryża dla poznania Francji w pierwszych latach XVIII wieku, jeszcze za panowania Ludwika XIV, i chciał się przedstawić królowi francuskiemu, ten wielki autokrata Ludwik XIV nie dopuścił go do siebie z powodu, że monarchy, który tak strasznie zmaczał swoje ręce we krwi swoich poddanych, widzieć nie chce. Jakoż Piotr Wielki wnet odjechał z Paryża, nie mogąc w tych warunkach tam dłużej pozostać ²⁾.

Dopiero po śmierci Ludwika XIV w r. 1717 Piotr Wielki przyjechał ponownie do Paryża za regencji nad nieletnim Ludwikiem XV, został przyjęty przez regenta i swobodnie zwiedzał Paryż i różne urządzenia fran-

¹⁾ W mieście Moskwie obok Kremlu, stanowiącego siedzibę carów, roztacza się rozległy plac zwany Krasnaja ploszczad', to znaczy Czerwony plac, z którym łączy się wspomnienie o krwi ludzkiej hojnie rozlewanej zwłaszcza za czasów Iwana Groźnego. Na tym placu przy murach Kremla znajduje się tak zwane łobnoje miasto. Jest to wzniesienie, na którym tracono skazańców i z którego ogłaszano carskie ukazy. Na przeciwległej stronie placu stały niegdyś kazamaty czyli więzienie. Przed 30 laty na tem miejscu pobudowano wspaniałe halle z głębokimi piwnicami przeznaczonemi na składy towarów. Kiedy rozkopano grunt pod budowę, to w głębi ziemi znaleziono ogromną ilość kości ludzkich, zmurszałych ciał w trumnach przypominających niecki, jakoteż puszczeli w obrożach żelaznych. Prawdopodobnie przykuci do muru skazańcy ginęli tam śmiercią głodową. Gdy zrobiono to odkrycie, zjeżdżała wtedy z Petersburga komisja archeologiczna dla zbadania tego wszystkiego. Odkrycie to wywołało w Rosji wielkie wrażenie.

²⁾ Gaudry. Histoire du barreau de Paris. Tom drugi—str. 117 i 118.

cuskie, jak np. sądy francuskie, a w szczególności tak zwany wtedy parlament paryski ¹⁾).

Wystarczy wreszcie przytoczyć czasy Mikołaja I z pierwszej połowy XIX wieku, czasy różg i pałek. Chłosta panowała w Rosji jeszcze w XIX wieku wszechwładnie, bito na wsi, bito w mieście, bito w wojsku, bito w szkole, bito wszędzie.

Mikołaj I wierzył w różgę, jako w środek konieczny do rządzenia państwem. Jak daleko szła ta jego wiara, ujawniło się to przy zwiedzaniu przez niego w Warszawie w r. 1840 liceum warszawskiego, którego rektorem był Linde, znakomity autor Słownika języka polskiego i znakomity pedagog. Linde był przeciwnikiem kary cielesnej w szkołach i nie praktykował takowej w swoim liceum, co mu nie przeszkadzało doskonale prowadzić ten zakład. Mikołajowi I powiedziano o tem i chwalono Lindego. Otóż Mikołaj był odmiennego zdania i żegnając się z Lindem powiedział mu na pożegnanie: *Monsieur Linde, souvenez - vous: la verge, la verge, la verge*, — co znaczy: Panie Linde, pamiętaj: różga, różga, różga. Trzy razy powtórzył mu zalecenie o różdze i z temi słowami opuścił liceum.

Rzeczą jest godną uwagi, że w tym kraju historycznego teroryzmu zrodzili się propagatorowie rządów terrorystycznych. Tymi propagatorami byli Lenin i jego przyjaciel Trocki oraz ich uczniowie.

Wydane w Paryżu w ostatnich latach rozprawy, jak Trockiego „*Terrorisme et communisme*”, albo Stalina „*Leninisme theorique et pratique*”, albo Łosowskiego „*La grande strategie de la guerre des classes*” wykazują to dowodnie.

Lenin głosił, że dla dyktatury proletariatu nie wystarcza ujęcie władzy w ręce komunistów, nie wystarcza pozyskanie zmian do artykułów konstytucji, rozstrzygnięcie sprawy nastąpi *par le recours a toutes les formes de la violence*“, a więc przez zastosowanie i użycie przemocy we wszelkich postaciach. A dalej tenże Lenin dodaje, że dyktatura proletariatu jest panowaniem proletariatu nad burżuazją, panowaniem nieograniczonem przez żadne prawo i opartem na przemocy „*domination non limitée par la loi et s'appuyant sur la violence*“.

W myśl tego Lenin i Trocki nie uznają żadnej ewolucji, szydzą z niej, uważając za konieczne rewolucję socjalną i wojnę domową.

Terorowi i uzasadnieniu jego potrzeby poświęca Trocki książkę o stu

¹⁾ Był to sąd najwyższej instancji, któremu przysługiwało prawo publikowania ustaw przez króla wydanych. Zdarzało się, że parlament odmawiał ogłoszenia ustawy. Ztąd scytcie z władzą królewską, która niekiedy robiła ustępstwa.

stronicach, w której przekonywa, że teroryzm ma rację bytu i jest usprawiedliwiony ze stanowiska komunistów i rewolucjonistów.

Teroryzm carski, dodaje Trocki, był skierowany przeciwko proletariatu. Żandarmerja carska dręczyła robotników, którzy walczyli o rząd socjalistyczny, nasze czczewyczejki, czyli komisje nadzwyczajne rozstrzelują wielkich właścicieli, kapitalistów, generałów, którzy pragną przywrócenia rządów kapitalistycznych.

Lenin wyraził tę myśl lapidarnie. Jest moralnym wszystko, co może być pożytecznym dla komunizmu, jest niemoralnym wszystko, co szkodzi komunizmowi ¹⁾.

Nie jest to chyba dziełem przypadku, że wyznawcami teroryzmu stali się dawni poddani cesarzów rosyjskich, potomkowie tych, którzy bezpośrednio na swojej skórze odczuli srogą samowolę carską.

Jak w życiu pojedynczych ludzi, tak i w życiu ludów przeżyte cierpienia, przeżyte trwogi i niepokoje, znajdują w dalszym ciągu takie czy inne odbicie. Jak w duszy pojedynczego człowieka, tak i w duszy narodów pod pewnymi wpływami odzywają się dobre, ale odzywają się też złe i barbarzyńskie instynkty i porywy.

Są to rzeczy trudne do ujęcia. Nie można stawiać twierdzeń stanowczych, trudno jednak uwolnić się od przypuszczeń, które wobec toczących się wydarzeń w myśli ludzkiej się rodzą, trudno zaprzeczyć temu i trudno podobne przypuszczenia uznać za błędne, a tembardziej trudno je odrzucić.

Szczegóły te są potrzebne dla zrozumienia psychiki społeczeństwa rosyjskiego. Przeżywało ono w ciągu wieków bardzo twarde warunki życiowe, pod ich wpływem wyrobiły się w naturze rosyjskiej uległość i bierność, które stanowią cechę rosyjskiej duszy.

W związku z tą biernością stoi zapewne szerzony w Rosji w drugiej połowie XIX wieku nihilizm, który nie zrodził się z przypadku, ale przyszedł prawdopodobnie jako następstwo wadliwych stosunków rosyjskich, popierany do pewnego stopnia przez niektórych utalentowanych pisarzy rosyjskich. Wystarczy przytoczyć Czernyszewskiego, a poniekąd nawet Lwa Tołstoja z jego teorią niesprzeciwiania się złemu.

Naród ten posiada wysoką wytrwałość i wielkie posłuszeństwo wobec władzy. Komuniści wykorzystali tę stronę charakteru rosyjskiego i tem się tłumaczy spokojne zachowanie się społeczeństwa wobec teroru, rozwijanego przez komunistów.

¹⁾ Confederation internationale de la production, de l'ordre et de la paix. Paris 1924, str. 35.

Krańcowe teorie socjalistyczne i komunistyczne rozwijane były w różnych krajach przez zapalone głowy za pomocą różnych pism, a nawet za pomocą różnych agitacyj. Zdarzało się to już w XIII i XIV wieku, a jeszcze mocniej w pierwszej połowie XIX wieku. Znane są nazwiska Marxa, Owen'a, St. Simona, Fourier'a, Proudhon'a, Louis Blanc'a. Robione były próby urządzenia komunistycznego paru gmin wiejskich za czasów króla Leopolda I w Belgii, a Owen po ogłoszeniu swojego dzieła: *New views of society* (Nowe horyzonty społeczne) w roku 1812, urządził potem kolonję komunistyczną w Ameryce pod nazwą *New Harmony*. Ale wszystkie te próby podobnie jak i teorie wnet upadały i nie znalazły w życiu szerszego odbicia, do wybryków podobnych jak w Rosji nigdzie nie dochodziło, społeczeństwa kultury zachodniej zachowały się odpornie.

Zasłynęła też komuna paryska z r. 1871 po wojnie prusko-francuskiej z r. 1870. Ta komuna przecież trwała zaledwie cztery miesiące. Ogłoszący swój manifest w dn. 19 kwietnia 1871 roku i zapowiadający, że Francja odtąd będzie federacją gmin, już w sierpniu tegoż 1871 roku była zgębiona i wytępiona. Po stronie rządu chwilowo steroryzowanego i zawieszono wojsko, stanął cały naród francuski i szalona próba została z miejsca unicestwiona. Nic nie pomogło urządzenie wtedy w Paryżu przez komunistów legjonów cudzoziemskich, irlandzkiego, hiszpańskiego, włoskiego i polskiego dla poparcia swoich zamierzeń, wszystko to upadło i znikło. Jeżeli w Rosji wypadki poszły po innej linii, to dzięki wadliwej konstrukcji państwowej, dzięki błędom historycznym.

Rosja spóźniła się ze zniesieniem niewoli chłopskiej o 100 lat, a z reformą wspólnoty chłopskiej o 150 lat. Za pomyłki poprzedzającej epoki los się zemścił i obecne pokolenie rosyjskie ponosi karę, chociaż bez własnej winy.

Postawiono mi w pewnym kole pytanie, czy wprowadzone w Rosji rządy komunistyczne mają szanse dłuższej trwałości?

Odpowiedź nie jest łatwą, przepowiadać przyszłość trudno. Nie kuszę się oznaczyć, kiedy to się w Rosji skończy, ale prawie wątpić nie można, że podobne porządki trwać zbyt długo nie będą.

W istocie, co to jest zniesienie prawa własności? Jest to podważenie zasady pracy, zasady wysiłków ludzkich dla dobra własnego, ale i dla dobra kraju, jest to podważenie zasady oszczędności, dzięki której rośnie bogactwo krajowe, dzięki której dokonywa się postęp w sztukach i zawodach ludzkich, w kulturze i w jej postępie, dzięki której bogactwo rozlewa się w społeczeństwie na coraz to szersze warstwy.

Spółczeństwo, które mniema, że to, co posiada i czem rozporządza, zawdzięcza swojej pracy, jest w błędzie.

Generacja żyjąca korzysta z owoców pracy i z wysiłków długiego szeregu pokoleń. Każde pokolenie dokłada i obowiązane jest dolożyć coś od siebie do zasobów już dawno zdobytych.

W podziale dóbr ekonomicznych pomiędzy grupami społecznymi mogą zdarzać się pomyłki, może zachodzić potrzeba pewnych korektyw i poprawek, ale nie można skreślić interesu osobistego, nie można skreślić pobudki do pracy i wysiłków, nie można niweczyć pobudki do wytwarzania dóbr materialnych, koniecznych dla zaspokojenia potrzeb społeczeństwa. Teorie komunistyczne stają w poprzek temu i pod pretekstem sprawiedliwszego podziału dóbr ekonomicznych, tamują postęp i rozwój społeczny.

Poczucie prawa własności, jak już powiedziałem, poczucie prawa do posiadania i dysponowania tem, co się przez pracę i trud zdobędzie, jest wrodzone człowiekowi. Tkwi ono w duszy ludzkiej z woli Opatrzności, a to, co twierdzą komuniści, stoi w sprzeczności z tem uczuciem i pogodzić się z niem nie da, i dlatego komunistyczne rządy w życiu społecznem nawet w Rosji na stałe utrzymać się nie mogą. Zresztą cofanie się komunistów rosyjskich z linii wskazanych przez nich w konstytucji sowieckiej już od r. 1921 spostrzegać się daje zarówno w stosunkach agrarnych jak i przemysłowych. Na czem się to skończy, przyszłość pokaże ¹⁾.

Co się tyczy pytania, które także ludzie sobie stawiają, czy urządzenia komunistyczne rosyjskie są groźne dla innych państw i krajów, na to odpowiem, że agitacje rządu sowieckiego są niepożądane, bo mogą wnosić w pewnych chwilach zamęt i niepokój, że muszą być zwalczane dla uniknięcia szkód, jakie z podobnego zamętu i niepokoju dla spokoju społecznego wynikać mogą, że zatem nie można patrzeć na nie obojętnie. Wyrazić przecież śmiem przekonanie, że to, co stało się w Rosji, nie będzie mogło tak łatwo powtórzyć się gdzieindziej, a zwłaszcza w krajach z ustaloną kulturą zachodnio-europejską.

Trzeba więc stać na straży, zachowując wiarę w doświadczenie zdobyte przez ludzkość w ciągu długiego szeregu wieków, w zdobytą przez trudy i przez męczeństwa wiedzę i naukę.

¹⁾ Rosja Sowiecka, Tom I. Część I-a str. 29—83 oraz str. 150 i następne.

Nie rzucim ziemi, skąd nasz ród,
Nie damy pogrześć mowy,
Polski My Naród, Polski Lud,
Królewski szczepek piastowy.
Nie damy, by nas gnębił wróg,
Tak nam dopomóż Bóg.

(M. Konopnicka).

Drogi Wodne w Polsce.

Złota Księga Budowy Polskich Kanałów Żeglugi.

Wystarczy spojrzeć na mapę Europy, aby ocenić **ważność Polski** dla pokojowego współżycia narodów. To było głównym powodem dla którego zwycięskie mocarstwa koalicji Traktatem Wersalskim zabezpieczyły nam te minimalne granice naszego posiadania, abyśmy mogli sprostać wielkiemu naszemu zadaniu dziejowemu.

Skoro uzdrowiliśmy skarbowość naszą, najgłówniejszym zadaniem naszym jest na ziemiach polskich wytworzyć zwartą siłę gospodarczą.

Bo gospodarczo silna Polska nad Wartą, Wisłą, Niemnem, Dniestrem i Prypecią jest faktycznie niezawodnym kluczem bezpieczeństwa i odrodzenia Europy, najistotniejszą gwarancją wykonania Traktatu Wersalskiego.

O trwałości państwa i mocy narodu decydują w pierwszym rzędzie: stan wytwórczości, siła zarobkowa społeczeństwa, stopień solidarności i samodzielność gospodarcza. — Winny one być łączne, a są w silnej zależności od rozwoju, szczególnie zaś **tanich środków przewozowych**. Z powodu ich braku, Polska, pomimo rodzącej gleby, bogactw zasobów przyrody nagromadzonych, nie może na razie wyżywić swej ludności. W dobie odrodzenia swego, Polska popada w letarg bezczynności, zamiast energicznie bronić tego, co krwią i pracą jej najlepszych synów odzyskanem zostało.

W wojnie wszechświatowej zdobyliśmy Polsce poczesne miejsce wśród narodów. W 1920 r. Polskę uratował tylko solidarny czyn. Gospodarcze znaczenie pozyskać, siły wytwórcze uratować, tylko **zbiorowa wola Narodu** dokonać może.

Pożądany impuls dać swemu rolnictwu, przemysłowi i kupiectwu, wyzyskać swoje wyjątkowo korzystne położenie dla handlu tranzytowego, dla wzmoczenia przemysłu narodowego jest **zasadniczym i najważniejszym zadaniem państwa, samorządów, społeczeństwa, które istnieć zamierza**. — Jestto nakazem chwili obecnej.

Wrześniowy Zjazd Kanałowy wytworzył powszechne zrozumienie potrzeby, przekonał o możliwości i konieczności przeprowadzenia programu rozbudowy dróg wodnych, a zatwierdzony przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu oraz Ministerstwo Skarbu statut towarzystwa akcyjnego „**Drogi Wodne w Polsce Spółka Akcyjna**” (Monitor Polski Nr. 7/1925 r.) dozwala Spółce, w której skład winny wejść: Skarb Państwa, Samorządy i prócz kapitałów innych, zainteresowane rolnictwo, przemysł i handel, wkrótce się ukonstytuować.

Władze i samorządy popierają akcję, prawie wszystkie miasta i powiaty, a nawet niektóre gminy wiejskie okazały zainteresowanie, przystępując do Spółki Akcyjnej „**Drogi Wodne w Polsce**”. Sejmik powiatu Strzelińskiego na rok bieżący i następne lata uchwalił po 1½ zło-

tego od mieszkańca rocznej wpłaty na akcje. Najbliższa okolica prastolicy Polski wskazała krajowi właściwą drogę **czynu**, który da Państwu naszemu trwałe podstawy bytu.

Powszechne takie rozwiązanie sprawy przez wszystkie samorządy przesunęłoby Polskę odrazu na właściwie stanowisko najpierwszych narodów świata, uniezależniając ją od międzynarodowego **kapitału** i **uchroniłoby nas od krzywdzącego** stanowiska wobec nas, zajmowanego przez dominujące macarstwa. Zabezpieczyłoby nas od niewłaściwego odnoszenia się ich do integralnych spraw naszych.

Władze, Samorządy, Społeczeństwo, a przedewszystkiem Prasa, Nasi Przyjaciele **proszeni są o dalsze popieranie akcji** Towarzystwa Propagandy Budowy Dróg Wodnych w Polsce, a obecnie towarzystwa akcyjnego: „Drogi Wodne w Polsce S. A.”

Niniejsza odezwa omawiająca wydawnictwo **Drogi Wodne w Polsce Złota Księga Budowy Polskich Kanałów Żeglugi** ma na celu pozyskanie dla sprawy kontaktu i zorganizowanej współpracy **wypróbowanych sił fachowych**, które proszone są o nadesłanie artykułów technicznej i ekonomicznej treści o drogach wodnych, organizacje i firmy **przemysłowe, rolnicze i kupieckie** proszone są o rzeczowe sprawozdania, opisy i reklamy swych zakładów, których pomyślny rozwój jest dla Polski **podstawą i ostoją bytu**.

Wykonanie wydawnictwa i rozesłanie 100.000 egzemplarzy przyczyni się do zaznajomienia ogółu z przedmiotem, wielką doniosłością i znaczeniem prawidłowej gospodarki wodnej, a wtedy tem lepszy i dośkonalszy będzie pożytek ze znakomitych dróg wodnych naszych.

Towarzystwo Propagandy Budowy Dróg i Budowli Wodnych w Polsce oraz ich Uprzemysłowienia i Wykorzystania.

Prezes Honorowy: **Wojciech Trąmpeczyński**

Marszałek Sejmu Konstytucyjnego i Marszałek Senatu.

Prezes Zarządu: **Dr. Józef Zawadzki**, Prezes Związku Miast Polskich

Prezes Komisji Rewizyjnej:

Senator **Juljusz Zdanowski**, Naczelny Dyrektor Polskiego Banku Komunalnego, Prezes Rady Zjazdów Samorządu Ziemskiego.

Dyrektor Główny: Inżynier **Rafał Mierzyński**

Członek Zarządu i Mandatarjusz Samorządów Komunalnych.

Warszawa, w marcu 1925 r.

Odezwa Zarządu Polskiego Związku Tow. Kupieckich Województwa Śląskiego.

Rezolucja powzięta na zebraniu kanałowym.

Poświadczam niniejszem, że na zebraniu kanałowym, pod moim przewodnictwem, odbytem w dniu 16 marca 1925 r. w sali plenarnej Sejmu Śląskiego w Katowicach, uchwaloną została jednomyślnie następująca rezolucja:

„Zebrani przedstawiciele Śląskich władz państwowych i instytucyj samorządowych oraz przemysłu, rękodzielnictwa, handlu, finansów i związków zawodowych, po zapoznaniu się z referatami pp. inżynierów: Rafała Mierzyńskiego i radcy ministerjalnego Józefa Skałki, delegata Ministerstwa Robót Publicznych, uchwalają najintensywniejsze poparcie dotychczasowej działalności Towarzystwa Propagandy budowy dróg i budowli wodnych w Polsce oraz celów Towarzystwa Akcyjnego „Drogi Wodne w Polsce, Spółka Akc.“ i proszą Rząd, władze ustawodawcze i państwowe oraz organizacje samorządowe i instytucje zawodowe, społeczne i gospodarcze całej Rzeczypospolitej o jaknajenergiczniejsze poparcie zamówień Towarzystwa przez **jaknajliczniejszy udział w subskrypcji akcji założycielskich Spółki Akcyjnej Drogi Wodne w Polsce** ze względów świetnie obmyślonego dzieła i ważności dróg wodnych dla odrodzenia gospodarczych i wzmoczenia obronnych sił Rzeczypospolitej. **Gospodarczo silna Polska jest niezawodnym kluczem bezpieczeństwa i odrodzenia Europy, gwarancją wykonania traktatu wersalskiego.** Naród polski, zjednoczony wspólną pracą dla utrwalenia swego bytu zdobędzie temsamem dla siebie poszanowanie swych praw i przynależne Polsce uznanie wśród grona przyjaciół“.

Katowice, 17 marca 1925 r.

Marszałek Sejmu Śląskiego:

Pieczęć Sejmu Śląskiego.

(—) Wolny.

Towarzystwo Propagandy Budowy Dróg i Budowli Wodnych w Polsce oraz ich Uprzemysłowienia i Wykorzystania, jak również dyrektor główny Towarzystwa, a zarazem mandatarjusz Kujawskich, Poznańskich i Pomorskich samorządów i zarządów komunalnych, inżynier Rafał Mierzyński, podjęli **wielkie dzieło zjednoczenia zbiorowych sił Polski** przez wywołanie ogólnego zainteresowania dla spraw wodnych.

Postanowieniem pp. Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu zatwierdzony i w Monitorze Polskim nr. 7 z 1925 roku ogłoszony statut Spółki Akcyjnej Drogi Wodne w Polsce, wyowiada jasno cele i działalność Spółki, t. j. mianowicie: **współpraca z Rządem nad uporządkowaniem istniejących dróg wodnych (kanałów i rzek) oraz w rozbudowie sieci kanałowej i ich eksploatacji.**

Wobec wielkiego znaczenia dróg wodnych dla rękodzielnictwa, rolnictwa, przemysłu, handlu, finansów i warstw roboczych kraju naszego, oraz **celem zaradzenia ogólnemu zastojowi**, wywołanemu właśnie z powodu niewykorzystania dotąd naszych gospodarczych sił wodnych, stanowiących o dochodowości każdego warsztatu pracy, jakoteż bytowaniu szerokich mas ludności, a również wobec wywołanego z powodów powyższych, braku pracy i powszechnego zastoju gospodarczego, **Związek Śląskich Banków przez swe organy rozpoczyna w dniach najbliższych zbierać subskrypcje na akcje założycielskie Spółki Akcyjnej Drogi Wodne w Polsce**, a Zarząd Polskiego Związku Towarzystw Kupieckich Województwa Śląskiego postanowił podjąć jaknajenergiczniejszą agitację w tym względzie, celem przyspieszenia i spotęgowania na Śląsku działalności Spółki Akcyjnej Drogi Wodne w Polsce.

Zwracając uwagę ogółu na wielki i ogólny pożytek akcji, **Zarząd Polskiego Związku Towarzystw Kupieckich województwa Śląskiego** zaprasza niniejszem **wszystkie organizacje gospodarcze oraz osoby, które doceniają rozbudowę dróg wodnych**, do urzeczywistnienia drogą subskrypcji i agitacji Spółki Akcyjnej Drogi Wodne w Polsce. Zebranie Śląskich akcjonariuszy, odbędzie się **pod przewodnictwem Pana Marszałka Sejmu Śląskiego** w dniu 27 b. m. (godz. 5 po południu) w sali Banku Związku Spółek Zarobkowych, w gmachu tegoż banku przy ul. Warszawskiej w Katowicach.

Na powyższe zebranie zapraszamy niniejszem równocześnie p. p. akcjonariuszy ze **wszystkich ziem Rzeczypospolitej** dla powzięcia uchwał, zmierzających do przyspieszenia i **rozpoczęcia działalności Spółki Akcyjnej Drogi Wodne w Polsce**, jednocześnie upraszając **Polską Prasę** o celowe rozpowszechnienie niniejszej odezwy w najbliższym wydawnictwie.

Cześć Polskiej pracy, zmierzającej do zcementowania wszystkich ziem Rzeczypospolitej w jeden gospodarczo-silny i odporny organizm.

Katowice, dnia 19 marca 1925 roku.

ul. Andrzeja 6.

Zarząd Polskiego Związku Towarzystw
Kupieckich Województwa Śląskiego

Sekretarz (—) Józef Walusz.

Prezes (—) Walenty Jerzykiewicz.

Do

**Towarzystwa Propagandy Budowy Dróg
i Budowli Wodnych w Polsce**

Warszawa,

ul. Nowogrodzka 10/3.

Deklaracja.

Niniejszem zamawiamy broszurę „Drogi Wodne
w Polsce”, w cenie 5 złotych oraz w broszurze reklamę
mojej (naszej) firmy

Okładka: { str. 2 — 1000 zł.
 { str. 3 — 1000 zł.
Za tekstem: { 1/4 str. 400 zł.
 { 1/2 str. 210 zł.
 { 1/3 str. 150 zł.
 { 1/8 str. 100 zł.
Wkładka kolor. — 1200 zł.

niepotrzebne
wyrazy skreślić { na okładce str.
 { za tekstem
 { na wkładce } na przestrzeni str.

i odpowiednią sumę za ogłoszenie zł. obowiązuje
się wpłacić w ciągu 7-miu dni od chwili otrzymania ko-
rekty ogłoszenia na konto czekowe: Warszawa P. K. O. 7830.
Tekst ogłoszenia zasyłamy.

.....
(podpis i stempel Emwy)

Dokładny Adres firmy:

UWAGA: Prócz pamiątkowej Złotej Księgi Budowy Polskich Kanałów Żegluga Tow. Propagandy wydaje Mapę polskich dróg wodnych w kilkuset tysiącach egzemplarzy celem uświadomienia ogółu, jak potężną dzwignią gospodarczą mogłyby być dla nas wodne nasze siły.

Cena ogłoszeń na tych plakatach po bokach mapy dróg wodnych:

czarnym drukiem 1 milim. kwadrat. 1 złoty.

barwnym drukiem 1 milim. kwadrat. 2 złote.

15% ustępstwa od cen powyższych udziela się instytucjom i firmom, które pomieścili swoje ogłoszenia w pamiątkowym wydawnictwie: Złota Księga Budowy Polskich Kanałów Żegluga.

Wszystkie Urzędy Pocztowe w Państwie przyjmują wkłady i wydają

Książeczki Oszczędnościowe Pocztowej Kasy Oszczędności

Wkłady oprocentowane w stosunku 9 proc. (dziewięć zł. od stu rocznie).

Właściciel książeczki może w każdym Urzędzie pocztowym podnosić bezzwłocznie sumy do 50 złotych dziennie.

Wyższe sumy podnosić można w Urzędach Pocztowych po przestaniu do P. K. O. w Warszawie, Jasna 9, wypowiedzenia ze wskazaniem Urzędu Pocztowego, który wypłatę ma uskutecznić.

Kasy P. K. O. w Warszawie wypłacają bezzwłocznie sumy bez ograniczenia ich wysokości.

Właściciel książeczki żadnych podatków z tytułu posiadanych oszczędności lub pobieranych procentów nie płaci.

Korespondencja z P. K. O. wolną jest od opłat pocztowych.

Najniższy wkład na książeczkę oszczędności wynosi 1 złoty.

Bank Związku Spółek Zarobkowych

Instytucja Centralna: Poznań, Plac Wolności 15.

Oddziały:

A) W kraju:

Warszawa, Jasna 8.
Łódź Piotrowska 7.
Toruń, Szeroka 14.
Kraków, Rynek Główny 19.
Bydgoszcz, Plac Teatralny 4.
Lublin, Krak. Przedmieście 45.
Radom, Plac 3-go Maja.
Piotrków, Plac Kościuszki.
Kielce, Kolejowa 54.
Grudziądz, Wybickiego 11-13.
Zbąszyn, Marszałkowska 45.
Katowice, Warszawska 7.
Sosnowiec, 3-go Maja 9.
Lwów, Jagiellońska 1.
Wilno, Mickiewicza 1.

B) Wolne Miasto Gdańsk Holzmarkt 18.

C) Zagranica:
Nowy York,
Union Bank of the Co-operative Societies New-York
Agency 953, Third Avenue
New-York.

Paryż,
Banque de l'Union des Sociétés Coopératives Succursale de Paris 82, rue Saint Lazare Paris (9-e)

Kapitał zakładowy:
złotych: 20.000.000.

Załatwia wszelkie czynności wchodzące w zakres bankowości.

Adres telegraficzny w kraju i New-Yorku: „Zarobkowy”
w Paryżu: „Bezetezeb”.

Na marginesie rządowego projektu ustawy o gminie miejskiej.

(Dokończenie).

B) W dziedzinie administracji publicznej.

1. Najważniejszym, bo istotną treść samorządu stanowiącym atrybutem miast, jest prawo samorządzenia się, przejawiające się w corocznym ustalaniu budżetu. Prawo to,—jeśli istotnie samorząd ma być samorządem, musi być niezależne od czynników poza samorządem stojących, a ograniczenie go można przeprowadzić jedynie w jak najciaśniejszych granicach i tylko z uwagi na interes państwa. Ingerencja państwowa w tej dziedzinie administracji samorządowej istniała, istnieje i istnieć musi. Austrjackie ustawodawstwo przeprowadziło ją w tezie, iż skoro rada gminna zaniedbuje lub wzbrania się wypełnić obowiązki ciążące na gminie na podstawie ustaw, wówczas władza polityczna ma prawo i obowiązek na koszt i stratę gminy zarządzić środki zaradcze. Gdyby zaś Rada gminna (miejska) nie wstawiła w swój budżet należitości, którą Gmina uścić jest zobowiązana bądź na mocy ustawy, wyroku lub dokumentu mającego tytuł egzekucyjny, może władza nadzorcza wstawić te należitości w budżet gminy i nałożyć na ich pokrycie dodatki do podatków (patrz § 70 i 107 galic. ustawy gminnej z 12 sierpnia 1866 i §§ 71 i 106 galic. ustawy dla miast z 31 lipca 1896).

W b. Kongresówce dekret Naczelnika Państwa z 4 lutego 1919 o samorządzie miejskim ustala:

§ 64: „Jeżeli Rada miejska nie wstawia do budżetu lub nie uchwala poza nim wydatku, które miasto zobowiązane jest pokryć w myśl istniejących ustaw i umów, czyni to władza nadzorcza“,

oraz w § 65: „Jeżeli miasto nie wykonywa swych obowiązków w granicach budżetu lub wykonywa je nienależycie, władza nadzorcza czyni na koszt miasta, celem należytego ich wykonania, niezbędne zarządzenia, przyczem ma ona prawo wydania przepisów co do źródeł pokrycia odnośnych potrzeb finansowych“.

W ustawodawstwie niemieckiem kwestję t. zw.: „Zwangs-Etatisierung“ określa § 19 ustawy kompetencyjnej z 1883:

„Unterlässt oder verweigert eine Stadtgemeinde, die ihr gesetzlich obliegenden, von der Behörde innerhalb der Grenzen ihrer Zuständigkeit festgestellten Leistungen auf Haushalts-Etat zu bringen oder ausserordentlich zu genehmigen, so verfügt der Regierungs-Präsident unter Anführung der Gründe die Eintragung in den Etat, bezw. die Feststellung der ausserordentlichen Ausgabe. Gegen die Verfügung des Regierungs-Präsidenten steht der Gemeinde die Klage bei dem Ober-Verwaltungsgericht zu“.

Projekt proponuje ograniczenia prawa budżetowania miast następująco:

„Art. 99. Jeżeli gmina miejska zaniedba lub wzbrania się uchwalić wydatków (kredyt), potrzebny do prawidłowego spełnienia ciążącego na nim obowiązku, albo też, jeżeli z powodu zaniedbania lub wzbraniania się pełnienia innego rodzaju zarządzenia, zarząd gminy nie ma prawidłowego biegu, władza nadzorcza obowiązana jest zwrócić uwagę gminy na dostrzeżone braki. Jeżeli zaś gmina mimo to odmówi lub zaniedba usunięcia braku, natenczas władza nadzorcza ustali obowiązek gminy do wydania potrzebnych zarządzeń.

Art. 100. Jeżeli gmina miejska wzbrania się lub zaniedba wypełnić obowiązek prawomocnie ustalony (art. 99), albo wykonywa uchwały, uznane prawomocnie za niedopuszczalne lub takie, których czasowo wykonywać nie wolno (art. 102), natenczas władza nadzorcza ma prawo wydać za gminę i na jej koszt potrzebne zarządzenia.

Władza nadzorcza może również przymusowo obciążyć gminę miejską przez wstawienie potrzebnego wydatku do budżetu miejskiego lub przez nakaz pokrycia go poza budżetem. W obu tych przypadkach należy jednocześnie wskazać sposób pokrycia wydatków.

Art. 102. Oprócz spraw, w których według postanowień niniejszej ustawy (art. 66) lub innych specjalnych ustaw, uchwały rady miejskiej wymagają zatwierdzenia władzy nadzorczej, podlegają jeszcze zatwierdzeniu uchwały w przedmiocie:

1. zatwierdzania budżetów, oraz budżetów dodatkowych w miastach niewydzielonych z powiatu.

Preliminarz ma być poraz pierwszy przesłany władzy nadzorczej równocześnie z przedłożeniem go radzie miejskiej, po raz drugi bezzwłocznie po uchwaleniu go przez radę miejską.

Zatwierdzenie budżetu winno nastąpić w ciągu dni 30, licząc od dnia otrzymania przez władzę nadzorczą, gdy do tego czasu zatwierdzenie nie nastąpi, budżet wchodzi w zastosowanie.

Inne miasta obowiązane są przysyłać do wiadomości władzy nadzorczej w tych samych terminach preliminarz i budżet. W miastach tych może władza nadzorcza w ciągu 30 dni od dnia otrzymania budżetu zakwestjonować prawność lub celowość budżetu, względnie jego części, żądać bliższych wyjaśnień lub dokonania zmian według umotywowanego zlecenia. Niezakwestjonowane działy i pozycje budżetu wchodzi bezzwłocznie w zastosowanie, zakwestjonowane zaś dopiero po ich uznanem wyjaśnieniu lub po dokonaniu wymaganych zmian“.

Zacytowane wyżej przepisy ujawniają w całej okazałości zniszczenie miejskiego prawa budżetowania.

Dotychczasowe ustawodawstwo zezwalało władzy nadzorczej na wkroczenie w budżet miejski tylko wówczas, gdy Rada miejska nie wstawiła należytości, którą Gmina winna ponosić na zasadzie ustawy lub umowy. Obecnie władza nadzorcza może wkroczyć w budżet i „jeżeli gmina miejska zaniedba lub wzbrania się uchwalić kredyt, potrzebny do pełnienia ciężącego na niej obowiązku”. Czy obowiązku ustawowego? Nie. Tego projekt nie wymaga. Zatem o ciężących na gminie obowiązkach decyduje nie tylko ustawa państwowa ale i władza nadzorcza!

Co więcej. Władza nadzorcza może według projektu wkroczyć w budżet również wtedy, gdy gmina — „zaniedba lub wzbrania się pełnienia innego rodzaju zarządzenia”, przez co zarząd gminy nie ma prawidłowego biegu. Kto ma oceniać czy zaniedbanie wykonania danego „zarządzenia” jest dla gminy pożyteczne czy nie? Oczywiście nie Rada Miejska, bo gdyby ta uznała pożyteczność „zarządzenia”, wstawiłaby odnośną sumę w budżet. Ocenia zatem władza nadzorcza. Czy to „zarządzenie” ma mieć swe źródło w ustawie? Nie. Projekt o tem nie wspomina.

A zatem władzę nadzorczą uprawnia projekt do wstawiania w budżet miejski pozycji, których Rada miejska nie uzna, a które ciąży na Gminie nie koniecznie z mocy ustawy, ale np. z mocy rozporządzeń ministerjalnych władz nadzorczych i t. p.; ponadto może wstawiać w budżet wbrew uchwale Rady miejskiej pozycje wydatkowe, połączone z wykonaniem zarządzeń (niekoniecznie ustawowych), a które sama uważa za konieczne dla prawidłowego toku administracji miejskiej.

Mimo to wszystko, dalej jeszcze w ograniczeniu samorządu idzie art. 102 projektu, który władzom nadzorczym nadaje prawo zaczepienia budżetu miasta nietylko co do prawności ale i co do celowości poszczególnych pozycji z tym skutkiem, iż zaczepione pozycje wchodzi w życie dopiero po uzgodnieniu z żądaniem władzy nadzorczej.

Jeżeli więc Rada miejska, prowadząca pewną określoną politykę np. w dziedzinie inwestycyjnej, opieki socjalnej i t. p., wstawia odnośne pozycje w budżet, — władza nadzorcza władną jest na zasadzie art. 102 pozycje te zaczepić dlatego tylko, iż nie uznaje celowości tychże.

Pozatem wszystkiem wprowadza art. 102 postanowienie, iż skoro władza nadzorcza w ciągu 30 dni od dnia otrzymania budżetu zakwestjonuje jakąkolwiek pozycję, dział lub całość budżetu miasta wyłączzonego z powiatu, — natenczas zakwestjonowana część budżetu ulega zawieszeniu, aż do chwili aprobaty władzy nadzorczej. W postanowieniu tem mieści się

właściwie prawo zatwierdzania budżetu nawet miast wyłączonych z powiatu przez władzę nadzorczą, co w ustawodawstwie samorządowym państw europejskich jest unikatem tem drażliwszym, iż nawet ustawodawstwa państw zaborczych, obowiązujące po dziś dzień na ziemiach polskich tego rodzaju postanowienia nie znały.

Nie popełniając przesady powiedzieć można, iż art. 99 i 102 projektu są zupełną negacją samorządu, z którego pozostanie tylko nazwa pusta, bez treści istotnej.

A to wszystko wprowadza projekt pod patronatem art. 3 konstytucji, postanawiającego iż Rzeczpospolita Polska opiera swój ustrój na zasadzie szerokiego samorządu terytorjalnego, oraz art. 70 konstytucji brzmiącego: „Wypadki w których uchwały organów samorządu wymagać będą wyjątkowo zatwierdzenia przez organa samorządu wyższego stopnia lub przez Ministerstwa, będą określone ustawami”.

2. Wobec art. 99 i 102 projektu, które łamią stos pacierzowy samorządowi miejskiemu, ma drugorzędne znaczenie głośny spór, czy członków Magistratu winna zatwierdzać po wyborze władza nadzorcza, czy też nie (art. 103 projektu). Nie ulega wątpliwości, że zatwierdzenie członków Magistratu wybranych przez Radę miejską, jest również jednym ze sposobów kontrolowania samorządu przez władze nadzorcze. Autor projektu uzasadnia swe stanowisko tem, iż wprowadzając podział administracji miejskiej na czynności ściśle samorządowe i zlecone państwowe musi dbać, by członkowie Magistratu pełniąc funkcje państwowe pozostawali w pewnej zależności od władz nadzorczych, co najlepiej można osiągnąć przez nadanie tejże prawa zatwierdzania członków Magistratu w urzędzie. Rozumowanie to nie wydaje mi się szczęśliwe.

Nikt inny, tylko właśnie projekt uznaje podział czynności miasta na samorządowe i zlecone (państwowe). Z równą tedy słuszością mogę się zapytać, dlaczego również wykonanie czynności samorządowych przez członka Magistratu ma być uzależnione nie od wyboru przez Radę miejską, lecz dopiero od zatwierdzenia właściwej władzy?

Wprawdzie art. 103 projektu ustęp 2 postanawia, iż przez zatwierdzenie wyboru otrzymują członkowie Magistratu prawo władzy wykonawczej i prawo przekazywania jej funkcjonariuszom mianowanym, oraz prawo zastępowania władz względnie organów rządowych — jednak bezwątpienia również i władza wykonawcza administracji ściśle samorządowej uzależnioną jest od zatwierdzenia członka Magistratu przez władzę nadzorczą. Albowiem ten sam artykuł w dalszym ustępie przepisuje, że w razie ponownego wyboru przez Radę miejską na członka Magistratu osoby, której

zatwierdzenie kompetentna Władza już poprzednio raz odrzuciła,—dokona Władza zatwierdzająca na koszt gminy na własną rękę nominacji.

Projekt więc przyjmuje, mimo wszelkie stylistyczne dekoracje, iż źródłem władzy tak państwowej jak i samorządowej członków Magistratu nie jest akt wyboru ich przez Radę miejską, lecz akt zatwierdzenia wyboru przez właściwą Władzę. Zatem kunsztownie—dla upozorowania praw samorządu — przeprowadzony w projekcie podział urzędników na pochodzących z wyboru (tj. członków Magistratu) i mianowanych (tj. reszta urzędników miejskich), w rzeczywistości nie istnieje. Jedni i drudzy są urzędnikami mianowanymi, — co razem wzięwszy jest dalszem ograniczeniem samorządu.

3. Prawo dyscyplinarne nad członkami Magistratu, jako jeden ze sposobów wykonywania nadzoru nad samorządem, przeprowadza projekt w zasadzie zgodnie z ustawodawstwem obowiązującym i celowo. I tutaj jednak są widoczne pewne braki.

Ustawodawstwo obowiązujące na ziemiach polskich przeprowadza nadzór dyscyplinarny rozmaicie.

Pruska ordynacja miejska nadaje prezydentowi upoważnienia dyscyplinarne tylko w stosunku do urzędników, których karać może grzywną do 3 talarów lub aresztem do 3 dni (§ 58 pruskiej ord. miejskiej). Prezydent natomiast i członkowie magistratu podlegają władzy dyscyplinarnej regencji (§ 20 ustawy niemieckiej kompetenc.).

W b. dz. austriackiej, w konsekwencji dualizmu władzy administracyjnej, dzielącej administrację gmin na samorządową (własny zakres działania) i państwową (w poręczonym zakresie), — władzę dyscyplinarną nad zwierzchnością gminną wykonywał w dziedzinie samorządowej działalności gminy Wydział powiatowy, zaś w dziedzinie zleconej państwowej działalności państwowa władza polityczna I instancji (§§ 101 i 108 galic. ustawy dla mniejszych miast z 3/VII 1896).

W miastach b. dzieln. austriackiej, rządzących się własnym statutem, zorganizowano nadzór dyscyplinarny odmiennie. Władzy dyscyplinarnej prezydenta miasta podlegają wszyscy bez wyjątku urzędnicy miejscy, natomiast prezydent podlega władzy dyscyplinarnej Wydziału krajowego, a złożenie go z urzędu może nastąpić przez namiestnika w porozumieniu z Wydziałem Krajowym (§§ 53 i 106 statutu m. Lwowa, oraz §§ 91 i 111 statutu m. Krakowa).

W b. Kongresówce, w której samorząd miejski powołał do życia dopiero dekret Nacz. Państwa z 4. 2. 1909, prawo dyscyplinarne pojmuje tenże dekret w ten sposób, iż władzę dyscyplinarną nad urzędnikami miejskimi posiada Magistrat, upoważniony do wymierzania szeregu kar od

upomnienia począwszy do wydalenia (art. 47 punkt 7 i art. 48 dekretu), zaś nad prezydentem (burmistrzem) oraz członkami magistratu (ławnikami) Minister spraw wewnętrznych (art. 67).

Projekt określa dyscyplinarne kompetencje władzy nadzorczej w art. 104:

„Art. 104. a) Właściwa władza, której przysługuje prawo zatwierdzenia wyboru członka magistratu, ma prawo złożyć z urzędu każdego członka magistratu, jeśli narusza obowiązki swego urzędu lub przez swe zachowanie się w urzędzie albo poza nim staje się niegodny zaufania i poważania, jakiego wymaga piastowany urząd.

Złożonego z urzędu można na okres 4 lat uznać za niezdolnego do piastowania urzędu członka magistratu.

Zarządzenie powyższe poprzedzić musi dochodzenie, przeprowadzone przez władzę nadzorczą, w czasie którego obwinionemu należy dać możliwość obrony.

Równocześnie z wszczęciem dochodzenia może być członek magistratu zawieszony w urzędowaniu.

Pobory zawieszonego w urzędzie zawodowego członka magistratu wyznacza na czas zawieszenia władza nadzorcza w porozumieniu z radą miejską.

Wniosek o wdrożenie dochodzenia przeciw członkowi magistratu może wyjść także od rady miejskiej.

b) Właściwe władze nadzorcze mogą wdrożyć postępowanie dyscyplinarne przeciw mianowanym funkcjonariuszom magistratu w razie stwierdzenia, że powołana do tego władza służbowa funkcjonariusza nie zamierza zrobić użytku z przysługujących jej uprawnień dyscyplinarnych“.

Cytowane postanowienie projektu należy uznać w zasadzie za słuszne. Nieścisłość tkwi jedynie w tem, iż nie każde przekroczenie przez członka Magistratu swych obowiązków, musi być tak drastyczne, by pociągało za sobą najsurowszą, a jedyną w rozumieniu projektu kar: usunięcia ze służby. Koniecznem jest tedy przeprowadzenie pewnego zróżniczkowania kar.

W stosunku do urzędnika miejskiego przewiduje projekt możliwość wkroczenia władzy nadzorczej i wytoczenie mu dochodzeń dyscyplinarnych, o ile „powołana do tego władza służbowa funkcjonariusza nie zamierza zrobić użytku z przysługujących jej uprawnień dyscyplinarnych”. Stwarza się zatem dualizm władz dyscyplinarnych w stosunku do urzędników miejskich. Kto jednak jest ową „powołaną władzą służbową” — tego projekt nie ustala. Wprawdzie art. 85 projektu przewiduje, iż przełożony magistratu jest „naczelnym zwierzchnikiem funkcjonariuszy i pracowników gminy”, — jednak z brzmienia tegoż art. nie wynika wcale, by wpływem tego zwierzchnictwa była władza dyscyplinarna, tem więcej iż w systemie projektu omawiany art 85 mieści się w rozdziale, mającym nagłówek: „Zakres działania gminy miejskiej w sprawach samorządowych”.

Należy się domagać, by projekt, nakładając tak szeroką odpowiedzialność na magistrat, dał mu możliwość spełnienia swych zadań, przez obdarzenie

go w stosunku do urzędników konkretnie sformułowanymi uprawnieniami dyscyplinarnymi.

4. Nadzór nad działalnością miejskiej władzy uchwalającej tj. Rady miejskiej precyzuje projekt w art. 98 i 105, które postanawiają:

Art. 98. Uchwały rady miejskiej lub magistratu oraz zarządzenia tego ostatniego, naruszające obowiązujące ustawy, władza nadzorcza powinna uchylić, o ile na zasadzie art. 58 niniejszej ustawy nie zostały przedtem już zawieszone przez magistrat lub jego przełożonego.

Art. 105. Minister Spraw Wewnętrznych może na wniosek wydziału wojewódzkiego lub na podstawie jego opinii rozwiązać radę miejską miast, stanowiących samodzielne powiaty administracyjne. Rada miejska miast, w których przełożonym magistratu jest starszy prezydent miasta, może być rozwiązana tylko na mocy uchwały Rady ministrów, powziętej na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych.

W orzeczeniu, rozwiązującym radę miejską, mają być podane powody rozwiązania“.

Art. 98 można przyjąć bez zastrzeżeń. Rzeczą jest słuszną a w interesie państwa i miasta wskazaną, by władza nadzorcza miała prawo uchylić uchwałę Rady miejskiej, która stoi w sprzeczności z ustawami. Tego rodzaju postanowieniami obwarowane są wszelkie ustawy samorządowe. Inaczej przedstawia się kwestja art. 105. Przepis ten przewiduje możność rozwiązania Rady miejskiej np. w Poznaniu przez Ministra Spraw Wewnętrznych na wniosek wydziału wojewódzkiego, przyczem nie podaje w jakich wypadkach rozwiązanie Rady miejskiej jest dopuszczalne. Innemi słowy: pozostawia tę kwestję swobodnej ocenie Ministra. (Okoliczność, iż w dekreście rozwiązującym mają być podane powody rozwiązania, nie ma znaczenia prawnego, bo każdy podany powód jest wówczas prawnym i dopuszczalnym).

Intencja projektu jest nadto przejrzysta. Nad zarządzeniami władz administracyjnych wisi ustawicznie miecz Damoklesa, w postaci sądownictwa administracyjnego. W wykonaniu art. 73 konstytucji, zapowiadającego, iż „do orzeczenia o legalności aktów administracyjnych w zakresie administracji tak rządowej jak i samorządowej, powoła osobna ustawa sądownictwo administracyjne... z najwyższym trybunałem administracyjnym na czele”, — zorganizowano tenże trybunał ustawą z 3 sierpnia 1922 dz. ust. nr. 67. Art. 3 tej ustawy postanawia, iż z pod orzecznictwa Trybunału wyłącza się sprawy, w których władze administracyjne uprawnione są do rozstrzygania według swobodnego uznania.

Art. 105 projektu, zezwalając na rozwiązanie Rady miejskiej, a nie przepisując konkretnie, w jakich wypadkach Minister ma prawo Radę rozwiązać, — dopuszcza do rozwiązania Rady miejskiej według

swobodnego uznania Ministra,—a w ten sposób pozbawia rozwiązana Radę miejską możliwości zaskarżenia decyzji Ministra przed Najwyższym Trybunałem Administracyjnym.

Kwestję należy postawić prosto: albo konstytucyjnie zapowiedziane ustawodawstwo administracyjne jest, albo go nie ma. Akt rozwiązania Rady miejskiej jest nawskroś aktem administracyjnym. Jeżeli autor projektu uważa za wskazane umieszczenie przepisu o rozwiązaniu Rady miejskiej,—niechaj go umieści, ale równocześnie niechaj sprecyzuje przypadki, w których Radę miejską rozwiązać wolno. W ten sposób da możliwość rozwiązanej Radzie do zaskarżenia dekretu Ministra, zaś sądowi administracyjnemu usankcjonowania aktu rozwiązania Rady. Postanowienie kwestji takie, jak w art. 105 projektu, wzbudza podejrzenie, iż czynniki miarodajne obawiają się Sądu administracyjnego, przez co wytwarza nieufność do władz centralnych.

Powolywanie się przykładowe na pruską ordynację miejską (§ 79), zezwalającą na rozwiązanie Rady miejskiej, przyczem ordynacja nie przewiduje powodów, dla których rozwiązanie może nastąpić,—nie jest trafne. Raz dlatego, iż rozwiązanie Rady miejskiej według ord. niem. wymagało aż dekretu monarchy, powtóre dlatego, iż dzisiaj wchodzi w grę konstytucja marcowa, która w art. 73 poddaje wyraźnie orzeczenia o legalności aktów władz administracyjnych orzecznictwu sądów administracyjnych.

IV. Wzajemny stosunek Rady Miejskiej i Magistratu.

Czas już ostatni, by o projekcie odezwać się również z uznaniem. Wielką i bezsprzeczną zasługą projektu jest ostateczne pogrzebanie t. zw. koncepcji badeńskiej, która przez długi czas pokutowała w dyskusjach i pismach. Posiadała ona zwolenników —nawet w Związku miast, który ze systemem badeńskim zerwał dopiero na zjeździe w Katowicach r. 1923. System ten wywodzi się z ustaw wprowadzonych dla miast badeńskich w latach 1906 i 1910. Jego cechą charakterystyczną jest zespolenie władzy uchwalającej i wykonawczej przeprowadzone w ten sposób, iż wszyscy członkowie Magistratu, nie wyłączając prezydenta miasta, są równocześnie radnymi miejskimi i biorą udział w posiedzeniach Rady z atrybucjami członków Rady miejskiej. Wzamian za to magistrat jest w zupełności uzależniony od Rady miejskiej.

Zwolennicy tego systemu twierdzą, iż w Badenji okazał się on w skutkach dodatnim. Nie mam zamiaru wykazywać na tem miejscu niebezpieczeństwa, grożącego samorządowi miejskiemu w razie przeszczepienia sy-

stemu badeńskiego w nasze stosunki. Ponieważ jednak jego zwolennicy pragną raz jeszcze poruszyć koncepcję badeńską na plenum sejmowem, — należy stwierdzić iż wprowadzenie go u nas jest prawnie niedopuszczalne i sprzeczne z konstytucją, która przeprowadza ścisły podział władz nawet samorządowych na: uchwalające i wykonawcze (patrz art. 67).

Tę zasadę podziału władzy, przeprowadza projekt z chwalebną konsekwencją, której ostateczny wyraz znajduję w postanowieniu art. 22, iż radny nie może równocześnie zajmować stanowiska członka magistratu, urzędnika, niższego funkcjonariusza albo pracownika miejskiego.

Ustalając stosunek wzajemny Rady miejskiej i Magistratu, sięgnął projekt do zdrowych zasad pruskiej ordynacji miejskiej z r. 1853.

Ordynacja ta, pragnąc by magistrat nie przemienił się z zasklepione w biurokracyzmie ciało urzędnicze, wprowadza w skład Magistratu czynnik obywatelski, w postaci t. zw. niepłatnych członków magistratu, wybieranych przez Radę miejską, z pośród obywateli miasta. Ponadto zasadę rozdziału władzy uchwalającej od wykonawczej przeprowadza ordynacja pruska w ten sposób, iż mimo wszystko uzależnia działalność Rady miejskiej od Magistratu i naodwrot: Magistratu od Rady miejskiej tą drogą, iż uchwała Rady miejskiej do swej ważności wymaga równobrzmiącej uchwały Magistratu, zaś Rada miejska ma prawo kontroli nad całą działalnością wykonawczą. Sprawy przekazane wyłącznie Radzie miejskiej lub Magistratowi wylicza ordynacja szczegółowo. Tą drogą osiągnęła pruska ordynacja to, iż obie korporacje miejskie, mimo oddzielnego zakresu działania, wzajemnie się kontrolują, przyczem z uwagi na prawo uchwalania budżetu, silniejsza jest kontrola Rady miejskiej nad Magistratem niż Magistratu nad Radą.

Inaczej uregulowało kwestję prawodawstwo w b. Kongresówce. Dekret Naczelnika Państwa o samorządzie miejskim przeprowadza również podział władzy w ten sposób, iż Rada miejska jest organem uchwalającym i kontrolującym czynności Magistratu (art. 20 i 21 punkt 15), zaś Magistrat organem zarządzającym i wykonawczym (art. 46), jednakowoż bez jakichkolwiek prerogatyw kontrolnych w stosunku do Rady miejskiej. Zwichnięcie równorzędności obu korporacji miejskich na korzyść Rady miejskiej jest tutaj widoczne.

Zgola odmiennie rozgranicza kompetencję organów miejskich ustawodawstwo austriackie w miastach b. dziel. austriackiej równorzędnych z Poznaniem t. j. we Lwowie i Krakowie. Statut m. Lwowa, jako typowy, zawiera następujące postanowienia:

Rada miejska jest w sprawach gminy organem uchwalającym i nadzorczym, jednak władzy wykonawczej nie posiada (§ 33 statutu). Organem zarządzającym i wykonawczym jest prezydent miasta (§ 52). Jednakowoż

prezydenta oraz wiceprezydentów wybiera Rada miejska ze swego grona (§ 21), przyczem prezydent jest równocześnie przewodniczącym Rady miejskiej (§ 19). Prezydent miasta może wstrzymać wykonanie uchwały Rady miejskiej, o ile jest sprzeczną z ustawą, i przedłożyć ją Radzie do ponownego rozpatrzenia. Jeśli Rada poweźmie identyczną uchwałę ponownie, przedstawia ją naczelnej politycznej władzy krajowej do rozstrzygnięcia (§ 56).

Magistrat składa się (§ 63) z prezydenta i wiceprezydentów, z radców magistratu, którzy są (§ 72) urzędnikami miejskimi stałymi, mianowanymi przez Radę na wniosek magistratu, oraz z delegatów mianowanych przez Radę miejską. Magistrat zarządza sprawami gminy i załatwia czynności bieżące. Pozatem w państwowym przekazany zakresie działania jest jako ciało kolegialne państwową władzą administracyjną I instancji. Do ważności uchwał magistratu koniecznem jest przewodnictwo prezydenta wzgl. wiceprezydenta.

Skoordynowanie działalności Rady miejskiej i Magistratu przeprowadza się tutaj w ten sposób, iż

1) prezydent miasta, który jest wybrany z łona Rady miejskiej jest równocześnie przewodniczącym Rady i ma moc zawieszania uchwał Rady niezgodnych z ustawami,

2) iż Rada miejska współdziała w pracach magistratu przez mianowanie delegatów, którzy są członkami magistratu,

3) w nieobecności prezydenta wzgl. jego zastępcy nie może magistrat powziąć ważnej uchwały.

Projekt organizuje stosunek magistratu do Rady miejskiej drogą następującą:

„Art. 41. Magistrat jest miejscową kolegialną władzą administracyjną dla spełniania zadań tak samorządowych, jak i państwowych, oraz wykonawczym organem gminy miejskiej.

Magistrat wykonywa swe zadania zapomocą utworzonego przy nim miejskiego urzędu, złożonego z mianowanych funkcjonariuszy i pracowników miejskich, przyjętych drogą umowy“.

Art. 58. Magistrat ma prawo i obowiązek zawiesić wykonanie uchwały, powziętej przez radę miejską, która według zdania magistratu sprzeciwia się ustawom albo szkodzi interesom gminy, lub dobru publicznemu.

Uchwałę swoją, zaopatrzoną w motywy, magistrat poda w terminie 30-dniowym do wiadomości rady miejskiej, a gdyby ta trwała przy pierwotnej swej uchwale — przedłoży sprawę władzy nadzorczej do rozstrzygnięcia.

To samo prawo i obowiązek ma przełożony magistratu w stosunku do jego uchwał. O zawieszeniu uchwały winien przełożony zawiadomić magistrat na najbliższem posiedzeniu, a gdyby ten był odmiennego zdania — należy sprawę przedłożyć do rozstrzygnięcia radzie miejskiej, względnie władzy nadzorczej“.

Art. 80. Rada miejska stanowi we wszystkich sprawach samorządowych, które nie są ustawowo zastrzeżone magistratowi lub jego przełożonemu.

Wolę swoją wyraża rada miejska w formie uchwał.

W miastach, stanowiących samodzielne powiaty miejskie, rada miejska pełni zarazem funkcje sejmiku powiatowego, a magistrat wydziału powiatowego“.

„Art. 82. a) Rada miejska sprawuje kontrolę nad działalnością magistratu, jego urzędów pomocniczych i zakładów miejskich przez jedną lub więcej komisji, wybranych w tym celu ze swego grona. Do komisji tych powołać można w charakterze rzeczoznawców także osoby z poza grona rady miejskiej“.

Należy powtórzyć, co już wyżej powiedziano, iż projekt ustalając stosunek i zakres działania rady miejskiej i magistratu, wzoruje się na ordynacji pruskiej. Wyjątek stanowi art. 58, wzorowany na ustawodawstwie austriackiem, a w pierwszym rzędzie na statutach dla miast Lwowa i Krakowa (ponadto patrz § 56 galic. ustawy gminnej dla 30 miast z 13 marca 1889 r. dz. ust. kraj. Nr. 24).

Pruska ordynacja miejska zobowiązuje jedynie prezydenta miasta do zawieszenia uchwały magistratu (§ 57) sprzecznej z ustawą, dobrem państwa względnie interesem publicznym, albo przekraczającej zakres działania magistratu. Natomiast w stosunku do uchwały Rady miejskiej przepisuje ord. pr.:

„§ 56. Der Magistrat hat als Gemeindeverwaltungsbehörde insbesondere folgende Geschäfte:

2. die Beschlüsse der Stadtv.-Vers. vorzubereiten und, sofern er sich mit denselben einverstanden erklärt, zur Ausführung zu bringen.

Der Magistrat ist verpflichtet, die Zustimmung und Ausführung zu versagen, wenn von den Stadtv. ein Beschluss gefasst ist, welcher deren Befugnisse überschreitet, gesetz- oder rechtswidrig ist, das Staatswohl oder das Gemeinde-Interesse verletzt“.

Innemi słowy: ordynacja pruska, wychodząc z założenia, iż do ważności oświadczenia woli przez gminę, jako korporację w rozumieniu prawa publicznego i cywilnego, konieczną jest zgodność uchwał zarówno rady miejskiej jak i magistratu, — zabrania magistratowi wyrażenia swej zgody na uchwałę rady, w granicach cytowanego § 56. Z drugiej zaś strony pozbawia prezydenta wzgl. magistrat prawa zawieszenia uchwał rady.

I w tym wypadku przepis pruski jest praktyczniejszy. Postanowienie art. 58 wywołuje wrażenie, (coprawda pozorne) pewnej supremacji magistratu nad radą miejską. W praktyce zaś będzie powodem zaognienia stosunków między temi korporacjami. Wprowadzenie zasady, iż do ważności oświadczenia woli przez gminę konieczną jest zgoda obu korporacji,

(z wyłączeniem szczegółowo wyliczonych spraw, przekazanych do wyłącznego załatwienia jednej lub drugiej korporacji), z równoczesnem nałożeniem na Magistrat ustawowego obowiązku odmówienia swej zgody w pewnych konkretnych przypadkach, — jest równie celową gwarancją prawności uchwał rady miejskiej, bez wytwarzania antagonizmu między nią a magistratem. Zmiana w tym kierunku ordynacji podniesie wydatnie sprawność i harmonijną pracę wewnątrz samorządu miast.

Uwagi dotyczące asenizacji miast.

W każdym mieście, czy miasteczku zbiera się codziennie pewna ilość różnego rodzaju odpadków, jako to: wydzielin ludzkich, pomyj, nawozu, śmieci i t. p. Odpadki te pozostawione na miejscu samym sobie podlegają wolnemu rozkładowi, gniciu, przyczem wydzielają cuchnące gazy, zanieczyszczają powietrze i przez to samo wpływają ujemnie na stan zdrowotny mieszkańców.

O ile w mniejszych zbiorowiskach ludzkich, jak we wsiach, wyziewy te są silnie rozcieńczone przez większą stosunkowo ilość świeżego powietrza, to w większych miastach, gdzie zaludnienie jest bardziej skoncentrowane, powietrze bywa silnie zanieczyszczone i śmiertelność w takich gęsto zaludnionych miastach jest znacznie większa.

Szczególnie w tych miastach, gdzie z braku kanalizacji i stałego usuwania odpadków asenizacja jest nieracjonalnie prowadzona, widzimy nadmierną śmiertelność.

Dlatego też niezbędnym jest usuwanie z centrum miast tych odpadków, tak płynnych jak i stałych. W jaki sposób należy usuwać te odpadki, aby utrzymać miasta w możliwej czystości i żeby pokryć można koszty wywozu, stanowi doniosłą kwestję w gospodarstwie miast.

Wydzieliny ludzkie usuwamy zwykle przez kanalizację splawną, odprowadzając te wydzieliny do większych rzek lub kanałów, stałe zaś odpadki, jak śmiecie domowe i zmiotki uliczne wywozimy za miasto. Wobec tego, że ścieki kanalizacyjne zanieczyszczają po pewnym czasie rzeki, do których bywają spuszczone, wyłania się pytanie, jak należy postępować ze ściekami kanalizacyjnymi, a tem bardziej kwestja ta staje się ostrą w wypadkach, gdy dane miasto nie posiada większych rzek i kanałów, dokąd by można ścieki te spuszczać. Zatrzymywanie mechaniczne, a więc częściowe stałych wydzielin ludzkich jest już krokiem naprzód w tym względzie, resztę zaś płynnych wydzielin należałoby oczyszczać sposobem biologicznym lub irygacyjnym, aczkolwiek oddzielanie

stałych wydzielin jest bardzo trudne do wykonania, jednak przez różne manipulacje, a w końcu przez odparowywanie można osiągnąć pewną koncentrację, tak, że dalsze mieszanie ze specjalnym gatunkiem torfu, popiołu i wapna dać może sytki produkt, służący jako nawóz sztuczny. Ciepłik, potrzebny do odparowania, można otrzymać przy spalaniu śmieci, jak również i popiół z zakładów racjonalnego użytkowania śmieci. Jeżeli zwiążemy te dwie niezbędne czynności, jak usuwanie płynnych ścieków kanalizacyjnych i stałych odpadków t. j. śmieci, to możemy z korzyścią dla Zarządu Miasta, wywiązać się z tego trudnego zadania.

Wychodząc z założenia, że usuwanie ścieków kanalizacyjnych jest ważne i niemniej ważne jest usuwanie śmieci, możemy przez celowe urządzenia osiągnąć korzyści, pokrywając nie tylko koszt eksploatacji, lecz spłacając kapitał inwestycyjny osiągać pewien dochód.

Rozpatrzmy pokrótce użytkowanie śmieci domowych. Przyznać musimy, że jak samo usuwanie śmieci z domów niezbędne jest dla zdrowia mieszkańców, tak i zniszczenie śmieci w racjonalnie urządzonych Zakładach utylizacyjnych jest niemniej ważne. Statystyka wykazała, że śmiertelność w miastach, na terenach których przed laty gromadzone były śmieci, nawet po kilkudziesięciu latach nie zmineralizowane, jest znaczna.

Po przedstawieniu powyższego widoczna jest nieracjonalność wywożenia śmieci z centrum miasta dla gromadzenia ich na krańcach i pozostawiania ich samym sobie, wpływa to bowiem nader niekorzystnie na stan zdrowotny przedmieść a nadto niejednokrotnie powoduje ponowne wydatki na dalszy przewóz zgromadzonych tam śmieci w miarę rozrostu miasta.

Tymczasem spalanie tych odpadków usuwa nie tylko obie powyższe niedogodności, lecz nadto dać może inne korzyści a mianowicie:

1) energię elektryczną, która może być użytą do napędu taboru miejskiego i to nie tylko służącego do przewozu śmieci, lecz też i do czyszczenia miasta, wywożenia śniegu i różnych innych przewozów naprz. paliwa, żywności i t. d. oraz do kolejek podmiejskich;

2) ciepłik odprowadzonych palnych gazów razem z popiołem może być częściowo zużyty do koncentracji ścieków kanalizacyjnych poprzednio celowo przygotowanych;

3) produkty uboczne spalania, jak wytworzony żużel, po należytem spreparowaniu może być użyty na wyrób cegieł żużlowych lub krzemionkowych bruków i innych materiałów budowlanych.

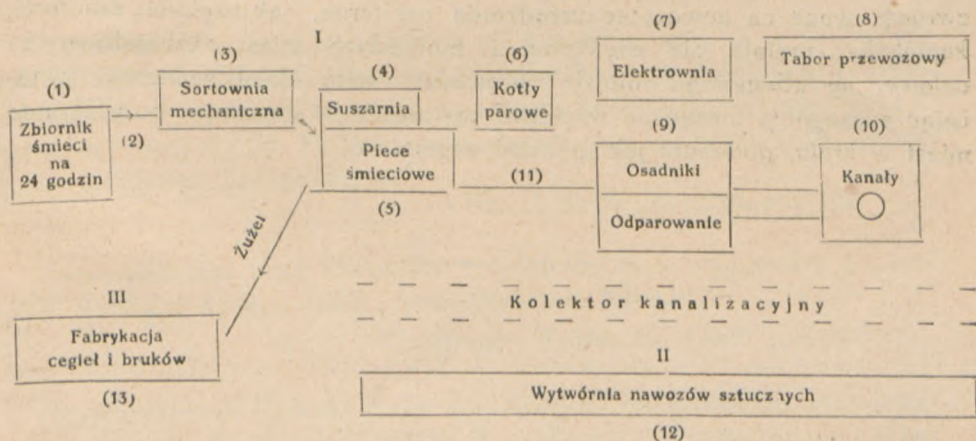
Z rozwoju powstawania Zakładów zniszczenia śmieci widzimy, że ruch ten, zapoczątkowany w Anglii, z każdym rokiem się wzmacniał i już w 1904 roku obserwujemy w samej Anglii podobne urządzenia w 150 miastach z ludnością około 25 milionów, w których to miastach funkcjonowało

około 1.500 pieców, spalających około $7\frac{1}{2}$ milionów metrów sześciennych śmieci rocznie.

Początkowo spalanie to miało tylko na względzie zniszczenie śmieci bez wyzyskania ciepła, dopiero z biegiem czasu zaczęto zużytkowywać ciepło wytwarzane przy spalaniu śmieci. Stare zakłady zostały przebudowane i dziś widzimy nowoczesnie urządzone zakłady tak w Anglii, jak i w innych krajach. Powstał cały szereg patentów systemów i fabryk zajmujących się specjalnie urządzeniami spalania śmieci. W nowoczesnych Zakładach śmiecie traktowane są jako opał, z tą zasadą, by po spaleniu niepozostawały żadne nieużyteczne odpadki, które potrzeba by było wywozić. Dla racjonalnej gospodarki śmieciowej niezbędnym warunkiem jest, by śmiecie usuwane były z domów codziennie t. j. niedopuszczać do gnicia śmieci w śmietniskach. Świeże śmiecie dostarczane do Zakładu powinny być codziennie przerabiane, gdyż śmiecie przez magazynowanie łatwo gniją i tracą wartość opałową.

System usuwania śmieci należy dostosować do systemu Zakładu utylizacyjnego. O ile śmiecie świeże są odpowiednio rozgatkowane, a następnie podsuszone i racjonalnie spalone, to dochody z otrzymanej energii elektrycznej, pary dla celów grzewczych, cegieł i t. p., mogą nie tylko pokryć całkowite koszty zwózki i spalania, lecz dawać pewien dochód roczny.

Przedstawiam tu szematycznie sposób zużytkowania tak śmieci jak i osadów kanalizacyjnych.

Dowożone z miasta do zbiornika (1) śmieci dostają się za pomocą transporterów (2) do sortowni mechanicznych, z których po odpowiednim przesegregowaniu, zatrzymaniu żelaza i różnych niepalnych i więcej wartościowych części dostają się do suszarni (4), skąd już automatycznie idą na ruszty w piecach śmieciowych specjalnie skonstruowa-

nych (5). Wytwarzane gazy opadają same pod parowymi kotłami (6), które zasilają turbo-generatory i wytwarzają prąd elektryczny (7). Częściowo prąd ten idzie do poruszania mechanizmu zakładu, częściowo zaś do oświetlania, jak również do zasilania motorowych wózków (8), służących do przewozu śmieci i innych towarów, reszta prądu może być odstępiona dla różnych celów. Gazy po wyjściu z pod kotłów używane są do odparowywania (9) poprzednio przygotowanych wydzielin kanalizacyjnych, osadzają tam resztę popiołu zanim dostarczone są do komina (10). Również ciepło (11) z żużla z pieców śmieciowych zużywane być może do celów grzejących. Skoncentrowane wydzieliny przechodzą do fabryki nawozów sztucznych (12). Również żużel zużywa się w wytwórni cegieł mielonych, bruków i innych materiałów budowlanych (13).

Trzy powyższe działy mogą być niepodzielnie przez jedną instytucję prowadzone, lub też każdy z działów może stanowić oddzielną grupę, jako samodzielne przedsiębiorstwo. Ponieważ w ostatnich latach powstały najnowsze Zakłady w wielu większych miastach Europy, które bądź są już w ruchu bądź na ukończeniu, nie od rzeczy będzie zająć się zbadaniem tych najnowszych urządzeń na miejscu, tak ze strony technicznej jak i gospodarczej.

Po powrocie z tej zagranicznej ekskursji nieomieszkam dać możliwie dokładne opisy i krytykę najnowszych urządzeń. Nadmieniam przytem, że przy sposobności prócz spraw kanalizacji, wodociągów i spalania śmieci zwrócę uwagę na nowożytnie urządzenia sanitarne, jak szpitale, sanatorium, kąpieliska, pralnie dla większych i mniejszych miast. Uważałbym za celowe, by „Samorząd miejski” prowadził stale dział sanitarny, zwracając szczególną uwagę na właściwe zastosowanie sposobów oczyszczania miast w kraju, podobnie jak to czyni zagranica.

S k o r o w i d z

Ustaw i rozporządzeń za czas od 1/I do 1/III — 1925 roku, sporządzony na podstawie „Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej” (do Nr. 25 włącznie), „Monitora Polskiego” (do Nr. 60 włącznie), „Dz. Urz. Gen. Dyr. Pocz. i Telegr.” (do Nr. 11 włącznie), „Dz. Urz. Min. W. R. i O. P.” (do Nr. 4 włącznie) i „Dz. Urz. Min. Sprawiedliwości” (do Nr. 5 włącznie).

Koleje Żelazne.

Ustawa z d. 11/XII—24 r. o zmianie postanowienia § 2 ustawy o wywłaszczeniu nieruchomości z d. 11/VI—1874 r. (Zb. Ust. Pruskich str. 221 i nast.).

Dz. U. R. P. Nr. 1/25 poz. 3.

Rozporządzenie Ministra Kolei z d. 2/I—25 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych o uzupełnieniu i zmianach taryfy polskich normalnotorowych kolei państwowych na przewóz osób, psów, bagażu i przesyłek nadzwyczajnych.

Dz. U. R. P. Nr. 2/25 poz. 27.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 7/I—24 r. w sprawie powołania Rady Technicznej przy Ministrze Kolei.

Monitor Polski Nr. 14/25 poz. 63.

Rozporządzenie Ministra Kolei z d. 22/XII—24 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych o zmianach i uzupełnieniach ujednoliconych postanowień dodatkowych do Konwencji Międzynarodowej o przewozie towarów kolejami żelaznymi z d. 14/X 1890 r.

Dz. U. R. P. Nr. 5/25 poz. 45.

Rozporządzenie Ministra Kolei z d. 23/I—25 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych o zmianie „taksy opłat za roboty fizyczne“, pobieranych przez agencje celne kolei państwowych.

Dz. U. R. P. Nr. 9/25 poz. 74.

Rozporządzenie Ministra Kolei z d. 26/I—25 r. w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych o wprowadzeniu przewozu czasopism, broszur i książek na będącej w budowie kolei Kutno-Płock-Radziwie.

Dz. U. R. P. Nr. 11/25 poz. 83.

Rozporządzenie Ministra Kolei z d. 2/II—25 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych, o zmianach rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z d. 30/X—23 r. o bezpośredniej komunikacji między stacjami polskiego Śląska Górnego, położonemi na północ i południe od węzła bytomskiego, stacjami polskiego Śląska Górnego a stacjami polskimi, leżącemi poza Śląskiem Górnym, i wreszcie pomiędzy stacjami polskimi, leżącemi poza Śląskiem Górnym, tranzytem przez polski Śląsk Górny.

Dz. U. R. P. Nr. 17/25 poz. 124.

Obwieszczenie Ministra Kolei z d. 24/I—25 r. o zmianach względnie uzupełnieniu składu Państwowej Rady Kolejowej.

Monitor Polski Nr. 27/25 poz. 106.

Wykaz miast uprawnionych do wysyłania swych przedstawicieli do Państwowej Rady Kolejowej na okres trzyletni 1925-1927, po myśli ustawy z d. 15/IV—21 r. (Dz. U. R. P. № 38 poz. 226) względnie ustawy z d. 12/VI—24 r. (Dz. U. R. P. Nr. 59 poz. 595).

Monitor Polski Nr. 47 poz. 190.

Rozporządzenie Ministra Kolei z d. 28/II—25 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych o uzupełnieniu taryfy towarowej, stosowanej do przewozów kolejami wąskotorowymi.

Dz. U. R. P. Nr. 24/25 poz. 163.

Rozporządzenie Ministra Kolei z r. 28/II 25 r. o zmianach i uzupełnieniach taryfy towarowej polskich kolei normalnotorowych, wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Dz. U. R. P. Nr. 24/25 poz. 164.

Wyznania Religijne i Oświecenie Publiczne.

Ustawa z d. 16/VII 24 r. o zmianie niektórych przepisów ustawy z d. 13/VII—20 r. o szkołach akademickich.

Dz. U. R. P. № 2/25 poz. 10.

Rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z d. 7/I—25 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych, w sprawie wykonania ustawy z d. 31/VII—24 r., zawierającej niektóre postanowienia o organizacji szkolnictwa.

Dz. U. R. P. № 3/25 poz. 33.

Obwieszczenie z d. 16/I — 25 r. Ministra W. R. i O. P., Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych, w sprawie sprostowania błędu w rozporządzeniu Ministra W. R. i O. P. z d. 7/I—25 r. wydanem w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych, w sprawie wykonania ustawy z d. 31/VII—24 r. zawierającej niektóre postanowienia o organizacji szkolnictwa.

Dz. U. R. P. № 7/25 poz. 55.

Ustawa z d. 19/XII—24 r. w przedmiocie zmiany niektórych artykułów przepisów tymczasowych o szkołach elementarnych w Królestwie Polskiem z d. 10/VIII—1917 r.

Dz. U. R. P. № 8/25 poz. 56.

Ustawa z d. 15/I — 25 r. w sprawie zmian w ustawie z d. 27/V — 19 r. o ustalaniu i wynagradzaniu nauczycieli publicznych szkół powszechnych, zmienionej ustawą z d. 18/XII — 19 r.

Dz. U. R. P. № 13/25 poz. 88.

Rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z d. 23/VIII—24 r. w sprawie zmiany § 5 rozporządzenia z d. 15/XI—23 r. (Dz. U. Min. W. R. i O. P. № 18/19).

Dziennik Urzęd. Min. W. R. i O. P. № 1/25 poz. 1.

Rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z d. 30/XII — 24 r. w sprawie utworzenia odrębnej Rady Szkolnej Miejskiej dla m. Piotrkowa.

Dziennik Urzęd. Min. W. R. i O. P. № 1/25 poz. 2.

Rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z d. 24/XI — 24 r. w sprawie ustanowienia Komisji dla oceny kwalifikacyj naukowych członków grona nauczycielskiego Wyższej Szkoły Handlowej w Warszawie.

Dziennik Urzęd. Min. W. R. i O. P. № 2/25 poz. 26.

Rozporządzenie z d. 13/I — 25 r. Kierownika Min. W. R. i O. P. w sprawie przyznawania prywatnym seminarjom nauczycielskim praw państwowych seminarjów nauczycielskich.

Dziennik Urzęd. Min. W. R. i O. P. № 4/25 poz. 40.

Praca i Opieka Społeczna.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z d. 31/XII—24 r. w porozumieniu z Ministrem Skarbu, Ministrem Przemysłu i Handlu, Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych, Ministrem Kolei i Ministrem Robót Publicznych oraz Ministrem Sprawiedliwości w sprawie obowiązku pracodawców zawiadamiania państwowych urzędów pośrednictwa pracy o każdym wolnem lub nowoobsadzonem miejscu.

Dz. U. R. P. Nr. 2/25 poz. 23.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z d. 31/XII — 24 r. o wykonaniu obowiązku szkolnego przez młodocianych.

Dz. U. R. P. Nr. 4/25 poz. 40.

Zarządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Skarbu z d. 2/I — 25 r. w sprawie przedłużenia w niektórych miejscowościach okresu uprawnienia bezrobotnych do pobierania zasiłków na podstawie ustawy z d. 18/VII — 24 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia.

Monitor Polski Nr. 6/25 poz. 21.

Zarządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Skarbu z d. 21/I — 25 r. w sprawie przedłużenia w niektórych miastach i powiatach okresu uprawnienia bezrobotnych do pobierania zasiłków na podstawie ustawy z d. 18/VII — 24 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia.

Monitor Polski Nr. 20/25 poz. 79.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej, Przemysłu i Handlu oraz Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z d. 20/I — 25 r. w sprawie szkolenia zawodowego inwalidów w dziale reedukacyjno - szkolnym Państwowych Zakładów Przemysłowo - Szkolnych dla inwalidów w Piotrkowie przy Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej.

Dz. U. R. P. Nr. 9/25 poz. 73.

Ustawa z d. 28/I — 25 r. w przedmiocie zmiany art. 13 ustawy z d. 18/VII — 24 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia.

Dz. U. R. P. Nr. 15/25 poz. 97.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z d. 26/I — 25 r. o przydzieleniu do kategorii niebezpieczeństwa przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego, cieszyńskiej części województwa śląskiego, warszawskiego wraz z m. st. Warszawą, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego, nowogródzkiego oraz ziemi wileńskiej.

Dz. U. R. P. Nr. 15/25 poz. 100.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 11/II — 25 r. o zmianie rozporządzenia Rady Ministrów z d. 20/X — 24 r. w sprawie zakresu działania i organizacji Urzędu Emigracyjnego przy Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej.

Dz. U. R. P. Nr. 18/25 poz. 131.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z d. 26/I — 25 r. w sprawie regulaminu dla Państwowych Urzędów Pośrednictwa Pracy.

Monitor Polski Nr. 25/25 poz. 95.

Zarządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Skarbu z d. 4/II — 25 r. w sprawie przedłużenia w niektórych miastach i powiatach okresu uprawnienia bezrobotnych do pobierania zasiłków na podstawie ustawy z d. 18/VII — 24 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia.

Monitor Polski Nr. 33/25 poz. 131.

Zarządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Skarbu z d. 14/II — 25 r. w sprawie przedłużenia w niektórych miejscowościach okresu uprawnienia bezrobotnych do

pobierania zasiłków na podstawie ustawy z d. 18/VII — 24 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia.

Monitor Polski Nr. 39/25 poz. 149.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z d. 13/II—25 r. w sprawie powołania Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej dla ustalenia warunków pracy i płacy robotników rolnych na terenie województw: warszawskiego, lubelskiego, kieleckiego, łódzkiego, białostockiego, poznańskiego, pomorskiego i krakowskiego, na rok gospodarczy 1925/26.

Monitor Polski Nr. 41 poz. 157.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 11/II — 25 r. w sprawie statutu organizacyjnego Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej.

Monitor Polski Nr. 43/25 poz. 167.

Rozporządzenie z d. 17/II—25 r. Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie wynagrodzenia przewodniczącego i ławników Komisji Rozjemczych w województwach poznańskim i pomorskim, powołanych na mocy rozporządzenia Komisarjatu Naczelnej Rady Ludowej z d. 15/VI—19 r. o urządzeniu Inspektoratu Pracy w rolnictwie i o załatwianiu zatargów pomiędzy pracodawcami i pracownikami rolnymi (Tygodnik Urzędowy Nr. 31 poz. 98).

Monitor Polski Nr. 50 poz. 201.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z d. 27/II—25 r. w sprawie zmiany rozporządzenia wykonawczego z dnia 25/VII—24 r. do ustawy o społecznym pośrednictwie pracy.

Dz. U. R. P. Nr. 22/25 poz. 157.

Orzeczenie Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej, ustalającej warunki pracy i płacy dozorców domów m. Krakowa.

Monitor Polski Nr. 53/25 poz. 209.

Przemysł i Handel.

Ustawa z d. 11/XII—24 r. o zmianie postanowienia § 2 ustawy o wywłaszczeniu nieruchomości z d. 11/VI—1874 r. (Zb. Ust. Pruskich str. 221 i nast.).

Dz. U. R. P. Nr. 1/25 poz. 3.

Rozporządzenie Ministra Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych z d. 30/XII—24 r. o zmianie rozporządzenia

z d. 11/IX—24 r. w sprawie ustanowienia ceł wywozowych na niektóre towary.

Dz. U. R. P. Nr. 2/25 poz. 18.

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z d. 31/XII—24 r. o rozciągnięciu w części górnośląskiej województwa śląskiego obowiązku legalizowania na niektóre rodzaje narzędzi mierzniczych, niewymienione w §§ 6—9 ustawy Rzeszy Niemieckiej z d. 30/V 1908 r. o miarach.

Dz. U. R. P. Nr. 2/25 poz. 24.

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu z d. 31/XII—24 r. o wysokości opłat za dozór kotłów parowych, należących do właścicieli prywatnych, zlecony przez władze państwowe Stowarzyszeniu dozoru kotłów w Warszawie.

Dz. U. R. P. Nr. 2/25 poz. 25.

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z d. 5/I—25 r. o ustaleniu nowych cen sprzedażnych za płacone druki pocztowe.

Dz. U. R. P. Nr. 2/25 poz. 26.

Rozporządzenie Ministra Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych z d. 31/XII—24 r. w sprawie zmiany niektórych norm opłat manipulacyjnych, pobieranych przy odprawie celnej towarów.

Dz. U. R. P. Nr. 3/25 poz. 29.

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 31/XII—24 r. o podwyższeniu podanej wartości na listach wartościowych w pocztowym obrocie z zagranicą.

Dz. U. R. P. Nr. 3/25 poz. 31.

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z d. 31/XII—24 r. o wprowadzeniu w obieg znaczków pocztowych opłaty przeznaczonych dla polskich urzędów pocztowych w Gdańsku.

Dz. U. R. P. Nr. 3/25 poz. 32.

Rozporządzenie Ministra Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych z d. 15/I—25 r. w sprawie przedłużenia terminu mocy obowiązującej rozporządzenia z d. 12/XII—24 r. o ulgach celnych.

Dz. U. R. P. Nr. 4/25 poz. 39.

Ustawa z d. 19/XII—24 r. o zmianach opłat, przewidzianych w ustawie z d. 5/II—24 r. o ochronie wynalazków, wzorów i znaków towarowych.

Dz. U. R. P. Nr. 5/24 poz. 41.

Rozporządzenie Ministra Kolei z d. 22/XII—24 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych o zmianach i uzupełnieniach ujednoliconych postanowień dodatkowych do Konwencji Międzynarodowej o przewozie towarów kolejami żelaznymi z d. 14/X—1890 r.

Dz. U. R. P. Nr. 5/24 poz. 45.

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z d. 9/I—25 r. w sprawie przesyłek listowych za pobraniem.

Dz. U. R. P. Nr. 5/24 poz. 47.

Rozporządzenie Ministra Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych z d. 30/I—25 r. o zmianie rozporządzenia z d. 6/X—24 r. (cło wywozowe na niektóre towary).

Dz. U. R. P. Nr. 16/25 poz. 106.

Rozporządzenie Ministra Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych z d. 31/I—25 r. w sprawie zmiany rozporządzenia z d. 11/IX—24 r. o ustanowieniu ceł wywozowych na niektóre towary.

Dz. U. R. P. Nr. 16/25 poz. 108.

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z d. 5/II—25 r. w sprawie protestowania weksli przesyłanych w zleceniach pocztowych.

Dz. U. R. P. Nr. 16/25 poz. 112.

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z d. 1/II—25 r. w sprawie zmiany opłaty pocztowej za listy zwykłe w obrocie między Polską a Wolnem Miastem Gdańskiem.

Dz. U. R. P. Nr. 17/25 poz. 119.

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z d. 18/II—25 r. o częściowej zmianie i uzupełnieniu rozporządzenia z d. 25/IV—24 r. o opłatach za czynności urzędów miar.

Dz. U. R. P. Nr. 19/25 poz. 144.

Rozporządzenie Ministra Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych z d. 27/II—25 r. w sprawie przedłużenia terminu mocy obowiązującej rozporządzenia z d. 12/XII—24 r. o ulgach celnych.

Dz. U. R. P. Nr. 20/25 poz. 147.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 24/I—25 r. o zmianie art. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z d. 27/V—1920 r. (Monitor Polski Nr. 149) zmienionego rozporządzeniem Rady Ministrów z d. 3/II—22 r. (Monitor Polski Nr. 43) w sprawie powołania komisji do badania wzrostu kosztów utrzymania rodzin pracowników zatrudnionych w przemyśle i handlu.

Monitor Polski Nr. 26/25 poz. 99.

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu o języku państwowym i innych w komunikacji pocztowej, telegraficznej i telefonicznej.

Dziennik Urzędowy Gen. Dyr. Poczt i Telegr. Nr. 2/25 poz. 3.

Rozporządzenie Ministra Kolei z d. 28/II—25 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych o uzupełnieniu taryfy towarowej, stosowanej do przewozów kolejami wąskotorowymi.

Dz. U. R. P. Nr. 24/25 poz. 163.

Rozporządzenie Ministra Kolei z d. 28/II—25 r. o zmianach i uzupełnieniach taryfy towarowej polskich kolei normalnotorowych, wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Dz. U. R. P. Nr. 24/25 poz. 164.

Rozporządzenie Ministra Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych z d. 7/III—25 r. o uzupełnieniu rozporządzenia z d. 12/XII—24 r. o ulgach celnych.

Dz. U. R. P. Nr. 24/25 poz. 165.

Rozporządzenie Ministra Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych z d. 19/II—25 r. w przedmiocie statutu Państwowej Rady Spirytusowej.

Dz. U. R. P. Nr. 25/26 poz. 166.

Rozporządzenie Ministra Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych z d. 5/III—25 r. w sprawie uzupełnienia rozporządzenia z d. 12/XII—24 r. o ulgach celnych.

Dz. U. R. P. Nr. 25/25 poz. 170.

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z d. 18/II — 25 r. w sprawie obrotu gotówkowego między Bankiem Polskim i jego Oddziałami a urzędami pocztowymi.

Dz. Urz. Gen. Dyr. P. i S. 9/25 poz. 23.

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z d. 26/II — 25 r. o ustaleniu taryfy pocztowej i telegraficznej.

Dz. Urz. Gen. Dyr. P. i T. Nr. 11/25 poz. 30.

Rolnictwo i Dobra Państwowe.

Ustawa z d. 19/XII — 24 r. o zbywaniu majątków nieruchomości, przejętych na własność Państwa jako dobra bezdiedziczne.

Dz. U. R. P. Nr. 2/25 poz. 13.

Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z d. 16/I — 25 r. o zatwierdzeniu wysokości opłat na rzecz Wielkopolskiej Izby Rolniczej na rok 1925.

Monitor Polski Nr. 17/25 poz. 70.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 16/I — 25 r. o utworzeniu dyrekcji lasów państwowych.

Dz. U. R. P. Nr. 9/25 poz. 62.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z d. 30/I — 25 r. o zakresie uprawnień dyrekcji lasów państwowych i nadleśnictw przy zawieraniu umów, dotyczących gospodarki w lasach państwowych.

Dz. U. R. P. Nr. 11/25 poz. 84.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 24/I — 25 r. o zaliczeniu funkcjonariuszów niższych dyrekcji lasów państwowych i nadleśnictw do poszczególnych grup uposażenia.

Dz. U. R. P. Nr. 12/25 poz. 87.

Ustawa z d. 23/I — 25 r. o nadzorze państwowym nad ogierami i rejestracji klaczy zarodowych.

Dz. U. R. P. Nr. 17/25 poz. 113.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Rolnictwa i Dóbr Państwowych z d. 2/II — 25 r. w sprawie zwalczania wścieklizny u ludzi i zwierząt.

Dz. U. R. P. Nr. 20/25 poz. 145.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z d. 27/I — 25 r. o utworzeniu nadleśnictw w lasach państwowych.

Monitor Polski Nr. 24/25 poz. 93.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z d. 31/I — 25 r. o przekazaniu Dyrekcjom Lasów Państwowych wykonywania przymusowego zarządu państwowego niektórych majątków.

Monitor Polski Nr. 40/25 poz. 154.

Ustawa z d. 19/II — 25 r. o zakresie mocy obowiązującej ustawy z d. 17/XII — 20 r. o przejęciu na własność Państwa ziemi w niektórych powiatach Rzplitej Polskiej oraz ustawy z d. 17/XII — 20 r. o nadaniu ziemi żołnierzom Wojska Polskiego.

Dz. U. R. P. Nr. 22/25 poz. 153.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 19/II — 25 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Reform Rolnych oraz z Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych w sprawie przyjmowania na poczet podatku majątkowego listów zastawnych Państwowego Banku Rolnego.

Dz. U. R. P. Nr. 22/25 poz. 156.

Obwieszczenie Prezydenta Rzplitej z d. 23/II — 25 r. o sprostowaniu omyłek w wykazie nieruchomości majątków państwowych przeznaczonych do sprzedaży, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z d. 30/XII — 22 r. o sprzedaży niektórych nieruchomości majątków państwowych.

Dz. U. R. P. Nr. 22/25 poz. 158.

Reforma Rolna.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 7/I — 25 r. o powierzeniu likwidacji spraw b. rosyjskich państwowych Banków Szlacheckiego i Włościańskiego Państwowemu Bankowi Rolnemu.

Dz. U. R. P. Nr. 4/25 poz. 37.

Obwieszczenie Ministra Reform Rolnych z d. 24/I — 25 r. w przedmiocie określenia sfery interesów mieszkaniowych m. Pleszewa.

Monitor Polski Nr. 23/25 poz. 91.

Ustawa z d. 19/II—25 r. o zakresie mocy obowiązującej ustawy z d. 17/XII—20 r. o przejęciu na własność Państwa ziemi w niektórych powiatach Rzplitej Polskiej oraz ustawy z d. 17/XII—20 r. o nadaniu ziemi żołnierzom Wojska Polskiego.

Dz. U. R. P. Nr. 22/25 poz. 153.

Roboty Publiczne.

Ustawa z d. 11/XII—24 r. o zmianie postanowienia § 2 ustawy o wywłaszczeniu nieruchomości z d. 11/VI—1874 r. (Zb. Ust. Prus. str. 221 i nast.).

Dz. U. R. P. Nr. 1/25 poz. 3.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 16/I—25 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowisko tej kategorii w państwowej służbie technicznej w dziale Ministerstwa Robót Publicznych.

Dz. U. R. P. Nr. 11/25 poz. 80.

Rozporządzenie Ministra Robót Publicznych z d. 14/II—25 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych w sprawie zakładania, utrzymywania, użytkowania i spuszczenia stawów, które nie są w połączeniu z zakładami o sile wodnej.

Dz. U. R. P. Nr. 23/25 poz. 160.

Sprawy Wewnętrzne.

Ustawa z d. 11/XII — 24 r. o zmianie postanowienia § 2 ustawy o wywłaszczeniu nieruchomości z d. 11/VI — 1874 (Zb. Ust. Prus. str. 221 i nast.).

Dz. U. R. P. Nr. 1/25 poz. 3.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z d. 30/XII — 24 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w przedmiocie przekazania wojewodom (Delegatowi Rządu w Wilnie) i dyrektorom izb skarbowych prawa zatwierdzania uchwał o poborze podatku od lokali do wysokości norm, oznaczonych na rok 1925.

Dz. U. R. P. Nr. 2/25 poz. 20.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z d. 30/XII — 24 roku o rozciągnięciu na miasto Główno w powiecie brzeziń-

skim mocy obowiązującej dekretu z d. 4/II — 19 r. o samorządzie miejskim.

Dz. U. R. P. Nr. 2/25 poz. 21.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z d. 30/XII — 24 r. o utworzeniu samoistnej gminy wiejskiej „Bartoszkówka” w powiecie czortkowskim.

Dz. U. R. P. Nr. 2/25 poz. 22.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 7/I — 25 r. o podwyższeniu niektórych zobowiązań tudzież obniżeniu niektórych należności Skarbu Państwa.

Dz. U. R. P. Nr. 4/25 poz. 35.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 7/I — 25 r. w sprawie opłaty statystycznej od soli kuchennej, bydłowej i chemicznie czystej.

Dz. U. R. P. Nr. 4/25 poz. 36.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 7/I — 25 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska I kategorii w państwowej służbie administracyjnej.

Dz. U. R. P. Nr. 6/25 poz. 48.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 7/I — 25 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie praktycznym kandydatów na stanowiska urzędników rachunkowych i kasowych II kategorii w służbie państwowej.

Dz. U. R. P. Nr. 6/25 poz. 49.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 7/I — 25 r. o komisjach kwalifikacyjnych.

Dz. U. R. P. Nr. 6/25 poz. 50.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 16/I — 25 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z d. 26/VI — 24 r. o wykonaniu ustępu 3 art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej.

Dz. U. R. P. Nr. 7/25 poz. 51.

Ustawa z d. 19/XII — 24 r. w przedmiocie zaliczenia gminy Czarny Dunajec do miejscowości podlegających galiczyjskiej krajowej ustawie gminnej z d. 3/VII — 1896 r.

Dz. U. R. P. Nr. 8/25 poz. 57.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 21/I — 25 r. o zmianie niektórych postanowień rozporządzenia wykonawczego Rady Ministrów z d. 24/IX — 24 r. do ustawy z d. 31/VII — 24 r. o języku państwowym i języku urzędowania rządowych i samorządowych władz administracyjnych.

Dz. U. R. P. Nr. 8/25 poz. 59.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z d. 6/XII — 24 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych, Ministrem Pracy i Opieki Społecznej i Ministrem Kolei o obrocie szmatami.

Dz. U. R. P. Nr. 8/25 poz. 60.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z d. 16/I — 25 r. w sprawie zniesienia starostwa grodzkiego w Poznaniu.

Dz. U. R. P. Nr. 8/25 poz. 61.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z d. 22/XII — 24 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości i Ministrem Skarbu o opłatach za czynności sądowo-lekarskie na obszarze, na którym obowiązuje niemiecka ustawa o postępowaniu karnem z d. 1/II — 1877 r.

Dz. U. R. P. Nr. 9/25 poz. 63.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 16/I — 25 r. o wykazach stanu służby urzędników i niższych funkcjonariuszów państwowych.

Dz. U. R. P. Nr. 11/25 poz. 81.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 24/I — 25 r. o utworzeniu z obszaru dworskiego „Łosiniec Nowy” w powiecie wągrowieckim województwa poznańskiego samoistnej gminy wiejskiej pod nazwą „Łosiniec”.

Dz. U. R. P. Nr. 11/25 poz. 82.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 28/I — 25 r. o rozszerzeniu granic gminy miejskiej „Wołomin” w powiecie radzyńskim.

Dz. U. R. P. Nr. 13/25 poz. 89.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 16/I — 25 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska I-ej kategorii w państwowej służbie pocztowo-administracyjnej i państwowej służbie techniczno-administracyjnej w dziale poczt, telegrafów i telefonów.

Dz. U. R. P. Nr. 14/25 poz. 92.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z d. 13/I — 25 roku w sprawie taksy aptekarskiej.

Dz. U. R. P. Nr. 14/25 poz. 93.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Skarbu z d. 20/I—25 r. o trybie postępowania przy przywozie i wywozie substancyj i przetworów odurzających.

Dz. U. R. P. Nr. 15/25 poz. 98.

Rozporządzenie I-sze Ministra Spraw Wewnętrznych oraz Ministra Skarbu z d. 22/I—25 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z d. 17/VI—24 r. o obowiązku i sposobie pokrywania wydatków przez związki komunalne.

Dz. U. R. P. Nr. 15/25 poz. 99.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 16/I—25 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska II kategorii w państwowej służbie administracyjnej.

Dz. U. R. P. Nr. 16/25 poz. 103.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 28/I — 25 r. w sprawie zmiany niektórych postanowień rozporządzenia Rady Ministrów z d. 26/III — 24 r. o wykonaniu ustaw z d. 11/XII — 23 r. i z d. 13/II — 24 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych.

Dz. U. R. P. Nr. 16/25 poz. 104.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 28/I — 25 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z d. 26/VI — 24 r. o ustanowieniu tabeli stanowisk we władzach i urzędach państwowych.

Dz. U. R. P. Nr. 16/25 poz. 105.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z d. 4/II — 25 roku o utworzeniu gmin wiejskich: Marcinkańce w powiecie grodzieńskim i Orany w powiecie lidzkim.

Dz. U. R. P. Nr. 16/25 poz. 110.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z d. 4/II — 25 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie zmiany maksymalnych norm podatku miejskiego od towarów przywożonych drogami żelaznymi.

Dz. U. R. P. Nr. 16/25 poz. 111.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z d. 31/I—25 r. o przekazaniu wojewodom: nowogrodzkiemu, poleskiemu, wołyńskiemu, Delegatowi Rządu w Wilnie na powierzonym im obszarze oraz wojewodzie białostockiemu w odniesieniu do terenu powiatów: grodzieńskiego i wołkowyskiego oraz gmin wiejskich: masiewskiej, suchopolskiej i białowieskiej niektórych uprawnień Ministra Spraw Wewnętrznych w zakresie wykonywania nadzoru nad działalnością związków komunalnych.

Dz. U. R. P. Nr. 17/25 poz. 117.

Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z d. 6/II—25 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych w sprawie nabywania i utraty obywatelstwa polskiego na skutek opcji w myśl Traktatu Pokoju między Mocarstwami Sprzymierzonymi i Stowarzyszonymi i Austrią podpisanego w St.-Germain-en-Laye 10/IX—19 r.

Dz. U. R. P. Nr. 17/25 poz. 118.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 11/II—25 r. w sprawie obowiązkowego zgłaszania zachorowań na śpiączkę epidemiczną (encephalitis lethargica).

Dz. U. R. P. Nr. 18/25 poz. 133.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z d. 13/II—25 r. o zmianie granic gminy wiejskiej Kamieńczyk w powiecie radzymskim.

Dz. U. R. P. Nr. 18/25 poz. 134.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 16/I—25 r. o służbie przygotowawczej i o egzaminie sanitarnym dla kandydatów na stanowiska administracyjnych urzędników lekarskich i farmaceutycznych I kategorii w państwowej służbie zdrowia.

Dz. U. R. P. Nr. 19/25 poz. 139.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych, Rolnictwa i Dóbr Państwowych z d. 2/II—25 r. w sprawie zwalczania wścieklizny u ludzi i zwierząt.

Dz. U. R. P. Nr. 20/25 poz. 145.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z d. 30/XII—24 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu o opłatach za analizy, wykonywane w Państwowym Instytucie Farmaceutycznym.

Monitor Polski Nr. 50 poz. 200.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 18/II—25 r. o zniesieniu obszaru dworskiego Przyłubie Polskie w powiecie bydgoskim i włączeniu go do gminy miejskiej Solec w tymże powiecie.

Dz. U. R. P. Nr. 21/25 poz. 150.

Obwieszczenie Ministra Reform Rolnych z d. 28/II—25 r. w sprawie określenia sfery interesów mieszkaniowych miasta Odolanowa w woj. Poznańskim.

Dz. U. R. P. Nr. 55/25 poz. 213.

Sprawiedliwość.

Ustawa z d. 11/XII—24 r. o zmianie postanowienia § 2 ustawy o wywłaszczeniu nieruchomości z d. 11/VI—1874 r. (Zb. Ust. pruskich str. 221 i nast.).

Dz. U. R. P. Nr. 1/25 poz. 3.

Ustawa z d. 17/XII—24 r. w przedmiocie uzupełnienia części 36 kodeksu karnego z r. 1903, obowiązującego w b. zaborze rosyjskim.

Dz. U. R. P. Nr. 1/25 poz. 4.

Ustawa z d. 17/XII—24 r. w przedmiocie zatwierdzenia podpisanej w Gdańsku d. 14/II 24 r. umowy pomiędzy Polską a Wolnem Miastem Gdańskiem celem wykonania art. 61 ustawy z 24/X—21 r. (ustawa z d. 17/XII—21 r. Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr. 16 poz. 139).

Dz. U. R. P. Nr. 1/25 poz. 5.

Ustawa z d. 11/XII—24 r. w przedmiocie przyłączenia miejscowości Bursztyn, Janowo, Kramowo, Nowe-Lignowy i Małe-Polko do obwodu sądowego sądu państwowego w Gniewie.

Dz. U. R. P. Nr. 2/23 poz. 11.

Ustawa z d. 11/XII—24 r. o przyznawaniu darów z łaski.

Dz. U. R. P. Nr. 2/25 poz. 12.

Ustawa z d. 19/XII—24 r. o zbywaniu majątków nieruchomości, przejętych na własność Państwa jako dobra bezdziedziczne.

Dz. U. R. P. Nr. 2/21 poz. 13.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z d. 3/I—25 r. o zwiększeniu sądu pokoju w Więcborku w okręgu sądu apelacyjnego w Toruniu.

Dz. U. R. P. Nr. 3/25 poz. 34.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 16/I—25 r. o rozszerzeniu terytorjalnego zakresu działania Oddziału Prokuratury Generalnej w Krakowie na obszar sądu okręgowego w Katowicach oraz o powierzaniu Prokuratury Generalnej zastępstwa prawnego Skarbu Śląskiego.

Dz. U. R. P. Nr. 8/25 poz. 58.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z d. 22/XII—24 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości i Ministrem Skarbu o opłatach za czynniki sądowo-lekarskie na obszarze, na którym obowiązuje niemiecka ustawa o postępowaniu karnem z d. 1/II—1877 r.

Dz. U. R. P. Nr. 9/25 poz. 63.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z d. 21/I—25 r. w przedmiocie zwinięcia sądu pokoju w Gniewie w okręgu sądu apelacyjnego w Toruniu.

Dz. U. R. P. Nr. 14/25 poz. 94.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z d. 27/I—25 r. w sprawie dyzlokacji sądów powiatowych w powiecie administracyjnym krakowskim w okręgu sądu okręgowego w Krakowie.

Dz. U. R. P. Nr. 15/25 poz. 101.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Skarbu z d. 18/II—25 r. w sprawie zwrotu kosztów i odszkodowania za stratę czasu dla sędziów pokoju niezawodowych w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie i Lublinie.

Dz. U. R. P. Nr. 20/25 poz. 146.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z d. 12/II—25 r. o ustaleniu liczby obrońców sądowych i obrońców przy sądach pokoju sądu okręgowego w Grodnie.

Monitor Polski Nr. 42 poz. 163.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z d. 29/XII—24 o rozmieszczeniu rewirów śledczych w powiatach: horochońskim i łuckim w okręgu sądu okręgowego w Łucku oraz dubieńskim, krzemienieckim, ostrogskim (zdołbunowskim) i rówieńskim w okręgu sądu okręgowego w Równem.

Dziennik Urzędowy Minister. Sprawiedliwości Nr. 3 poz. 1.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z d. 21/I—25 r. o dyzlo-

kacji sądów pokoju w powiatach: rypińskim i sierpeckim w okręgu sądu okręgowego w Płocku.

Dziennik Urz. Min. Sprawiedliwości Nr. 2 poz. 2.

Skarbowość.

Ustawa z d. 11/XII—24 r. w przedmiocie opłat stemplo-
wych, które mają płacić spółdzielnie.

Dz. U. R. P. Nr. 1/25 poz. 2.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 31/XII—24 r. zmieniające § 1 p. 2 i § 2 p. 2 rozporządzenia Ministra Skarbu z d. 8/XI 24 r. o udzie-
leniu poręki państwowej za spłatę kapitału i odsetek obligacji
spółek akcyjnych „Tramwaje elektryczne w Zagłębiu Dąbrowskiem S. A.”
i „Elektryczne Koleje Dojazdowe S. A.”.

Dz. U. R. P. Nr. 1/25 poz. 9.

Ustawa z d. 11/XII—24 r. o przyznawaniu darów z łaski.

Dz. U. R. P. Nr. 2/25 poz. 12.

Ustawa z d. 19/XII—24 r. o zbywaniu majątków nierucho-
mych, przejętych na własność Państwa jako dobra bezdziedziczne.

Dz. U. R. P. Nr. 2/25 poz. 13.

Ustawa z d. 19/XII—24 r. o zatwierdzeniu zmian w statu-
cie Banku Polskiego.

Dz. U. R. P. Nr. 2/25 poz. 15.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 22/XI—24 r. w przedmiocie
ustalenia wymiaru odpędu spirytusu według województw na
kampanję 1924/25 r.

Dz. U. R. P. Nr. 2/25 poz. 16.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 6/XII—24 r. o uprawie tyto-
niu w roku 1925 r.

Dz. U. R. P. Nr. 2/25 poz. 17.

Rozporządzenie Ministra Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa
i Dóbr Państwowych z d. 30/XII—24 r. o zmianie rozporządzenia
z d. 11/IX—24 r. w sprawie ustanowienia celów wywozowych
na niektóre towary.

Dz. U. R. P. Nr. 2/25 poz. 18.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 5/I—25 r. w sprawie przedłużenia terminu dla uskuteczniania uzupełniających mianowań członków komisji szacunkowych i odwoławczych do spraw państwowego podatku przemysłowego, ich zastępców, oraz przedstawicieli płatników do udziału w lustracji przedsiębiorstw.

Dz. U. R. P. Nr. 2/25 poz. 19.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z d. 30/XII—24 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w przedmiocie przekazania wojewodom (Delegatowi Rządu w Wilnie) i dyrektorom izb skarbowych prawa zatwierdzania uchwał o poborze podatku od lokali do wysokości norm, oznaczonych na rok 1925.

Dz. U. R. P. Nr. 2/25 poz. 20.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 29/XII—24 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Reform Rolnych, Sprawiedliwości oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych w celu wykonania ustawy z d. 18/VII—24 r. o sposobie zapłacenia podatku majątkowego w myśl ustawy z d. 11/VIII—23 r. o podatku majątkowym przez płatników posiadających majątki (nieruchomości) ziemskie, związane ograniczeniami własności, w drodze sprzedaży tych majątków.

Dz. U. R. P. Nr. 3/25 poz. 28.

Rozporządzenie Ministra Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych z d. 31/XII—24 r. w sprawie zmiany niektórych norm opłat manipulacyjnych, pobieranych przy odprawie celnej towarów.

Dz. U. R. P. Nr. 3/25 poz. 29.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 8/I—25 r. o ustanowieniu Delegata Prokuratorji Generalnej Rzplitej Polskiej z siedzibą w Katowicach.

Dz. U. R. P. Nr. 3/25 poz. 30.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 7/I—25 r. o podwyższeniu niektórych zobowiązań tudzież obniżeniu niektórych należności Skarbu Państwa.

Dz. U. R. P. Nr. 4/25 poz. 35.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 7/I—25 r. w sprawie opłaty statystycznej od soli kuchennej, bydłowej i chemicznie czystej.

Dz. U. R. P. Nr. 4/25 poz. 36.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 30/XII—24 r. w sprawie uzupełnienia wykazu, oznaczającego dopuszczalny brak niektórych bliższych określeń w handlowych dokumentach, przy pisemnem zgłoszeniu przesyłek towarowych.

Dz. U. R. P. Nr. 4/25 poz. 38.

Rozporządzenie Ministra Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych z d. 15/I—25 r. w sprawie przedłużenia terminu mocy obowiązującej rozporządzenia z d. 12/XII—24 r. o ulgach celnych.

Dz. U. R. P. Nr. 4/25 poz. 39.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 7/I—25 r. o przyznaniu specjalnego dodatku mundurowego dla urzędników kontroli skarbowej.

Dz. U. R. P. Nr. 5/25 poz. 44.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 2/I—25 r. o uwolnieniu listów zastawnych i obligacyj, wydawanych z powodu przerachowania na złote zobowiązań prywatno-prawnych od opłat stemplowych.

Dz. U. R. P. Nr. 5/25 poz. 46.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 19/I—25 r. w sprawie ustalenia na miesiąc luty 1925 r. mnożnej dla określenia uposażenia funkcjonariuszów państwowych i wojska.

Dz. U. R. P. Nr. 7/25 poz. 52.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 24/XII—24 r. w sprawie ustalenia wzorów ksiąg poborowych sprzedawców wyrobów tytoniowych i prowadzenia tychże ksiąg.

Dz. U. R. P. Nr. 7/25 poz. 53.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 17/I—25 r. w sprawie przedłużenia terminu wycofania świadectw tymczasowych imiennych i na okaziciela 5⁰/₀ długoterminowej pożyczki państwowej z r. 1920 i 5⁰/₀ krótkoterminowej wewnętrznej pożyczki państwowej z tegoż roku.

Dz. U. R. P. Nr. 7/25 poz. 54.

Wykaz długów Państwa i przez Państwo przyjętych gwarancji finansowych na 1/XI—24 r.

Monitor Polski Nr. 19/25 poz. 76.

Okólnik Ministra Skarbu w sprawie podatku dochodowego.

Monitor Polski Nr. 20/25 poz. 78.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 30/XII—24 r. w celu wykonania rozporządzenia Rady Ministrów z d. 21/XII—1922 r. w przedmiocie obrotu sztucznymi substancjami słodkimi.

Dz. U. R. P. Nr. 9/25 poz. 64.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 14/I—25 r. w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych w sprawie przekazania gminom czynności poboru podatku gruntowego na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego.

Dz. U. R. P. Nr. 9/25 poz. 65.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 15/I—1925 r. o zmianie cennika detalicznej sprzedaży wyrobów tytoniowych.

Dz. U. R. P. Nr. 9/25 poz. 66.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 16/I—25 r. w sprawie utworzenia urzędu skarbowego podatków i opłat skarbowych oraz kasy skarbowej w Będzinie.

Dz. U. R. P. Nr. 9/25 poz. 67.

Rozporządzenie ministra Skarbu z d. 17/I—25 r. o zwinięciu kasy skarbowej w Sejnach.

Dz. U. R. P. Nr. 9/25 poz. 68.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 19/I—25 r. w przedmiocie opłaty dodatkowej od zapasów spirytusu do celów domowo-leczniczych.

Dz. U. R. P. Nr. 9/25 poz. 69.

Rozporządzenie Ministra Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych z d. 20/I—25 r. w sprawie uzupełnienia pozycji 247 i 248 taryfy celnej, ustanowionych rozporządzeniem z d. 6/X—24 r.

Dz. U. R. P. Nr. 9/25 poz. 70.

Rozporządzenie Ministra Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych z d. 24/I—25 r. o zmianie rozporządzenia z d. 11/IX—1924 r. w sprawie ustanowienia ceł wywozowych na niektóre towary.

Dz. U. R. P. Nr. 9/25 poz. 71.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 24/I—25 r. o ustaleniu wysokości odsetek prawnych.

Dz. U. R. P. Nr. 9/25 poz. 72.

Ustawa Skarbowa z d. 19/XII—24 r. o dodatkowych kredytach na rok 1924.

Dz. U. R. P. Nr. 10/25 poz. 75.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 26/I—25 r. o listach zastawnych Wileńskiego Banku Ziemskiego, będących własnością cudzoziemców.

Dz. U. R. P. Nr. 10/25 poz. 76.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z d. 24/I—25 r. o ustaleniu kursu przypadających do zwrotu w myśl postanowień art. 84 ustawy z d. 11/XII 23 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych w brzmieniu nadanem mu art. 1 lit. k) ustawy z d. 13/II 24 r. składek emerytalnych podjętych z kas b. państw zaborczych lub kas emerytalnych lub innych kas zaopatrzenia w b. państwach zaborczych.

Dz. U. R. P. Nr. 11/25 poz. 77.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 16/I—25 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska administracyjne I-ej kategorii w państwowej służbie skarbowej.

Dz. U. R. P. Nr. 11/25 poz. 78.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 16/I—25 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska techniczne I-ej kategorii w państwowej służbie skarbowej.

Dz. U. R. P. Nr. 11/25 poz. 79.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 16/I—25 r. w przedmiocie ustalenia rabatu handlowego dla sprzedawców wyrobów tytoniowych.

Dz. U. R. P. Nr. 13/25 poz. 90.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 21/I—25 r. w przedmiocie zwinięcia urzędu skarbowego akcyz i monopolów państwowych w Suwałkach.

Dz. U. R. P. Nr. 13/25 poz. 91.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 22/I — 25 r. o organi-

zacji Dyrekcji Państwowego Monopolu Spirytusowego (D. P. M. S.).

Dz. U. R. P. Nr. 14/25 poz. 95.

Rozporządzenie I-sze Ministra Spraw Wewnętrznych oraz Ministra Skarbu z d. 22/I—25 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z d. 17/VI—24 r. o obowiązku i sposobie pokrywania wydatków przez związki komunalne.

Dz. U. R. P. Nr. 15/25 poz. 99.

Rozporządzenie Ministra Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych z d. 29/I—25 r. w sprawie zmiany rozporządzenia z d. 11/IX—24 o ustanowieniu ceł wywozowych na niektóre towary.

Dz. U. R. P. Nr. 15/25 poz. 102.

Rozporządzenie Ministra Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych z d. 30/I—25 r. o zmianie rozporządzenia z d. 6/X—24 r. (cło wywozowe na niektóre towary).

Dz. U. R. P. Nr. 16/25 poz. 106.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 30/I—25 r. o częściowej zmianie rozporządzenia Ministra Skarbu z d. 25/VIII—24 r. w przedmiocie wykonania ustawy z d. 12/VI—24 r. o opodatkowaniu piwa.

Dz. U. R. P. Nr. 16/25 poz. 107.

Rozporządzenie Ministra Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych z d. 31/I—25 r. w sprawie zmiany rozporządzenia z d. 11/IX—24 r. o ustanowieniu ceł wywozowych na niektóre towary.

Dz. U. R. P. Nr. 16/25 poz. 108.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 2/II—25 r. w sprawie zmiany niektórych przepisów o opłatach stemplowych, obowiązujących na obszarze ziemi wileńskiej.

Dz. U. R. P. Nr. 16/25 poz. 109.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie zmiany maksymalnych norm podatku miejskiego od towarów przywożonych drogami żelaznymi.

Dz. U. R. P. Nr. 16/25 poz. 111.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 5/II—25 r. w sprawie wypłacania zaliczeń na pokrycie opłat z odpraw celnych.

Dz. U. R. P. Nr. 17/25 poz. 120.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 9/II—25 r. o zmianie rozporządzenia z d. 9/VII—21 r. w przedmiocie postępowania celnego przy obrocie zagranicznym opakowań zwrotnych.

Dz. U. R. P. Nr. 17/25 poz. 121.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 11/II—25 r. w sprawie przesunięcia na rok podatkowy 1925 terminu do składania zeznań o dochodzie z art. 49 ustawy o państwowym podatku dochodowym.

Dz. U. R. P. Nr. 17/25 poz. 122.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 12/II—25 r. o sprzedaży wyrobów tytoniowych.

Dz. U. R. P. Nr. 17/25 poz. 123.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 18/II—25 r. o ustaleniu na miesiąc marzec 1925 r. mnożnej dla określenia uposażenia funkcjonariuszów państwowych i wojska.

Dz. U. R. P. Nr. 18/25 poz. 132.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 16/II—25 r. w przedmiocie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z d. 27/XII 24 r. o zabezpieczeniu praw z tytułów na okaziciela, wywiezionych na terytorjum obecnego Związku Socjalistycznych Republik Rad lub złożonych w instytucjach na tem terytorjum.

Dz. U. R. P. Nr. 18/25 poz. 135.

Ustawa z d. 4/II—25 r. uzupełniająca art. 101 ustawy z d. 9/X—23 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych i wojska.

Dz. U. R. P. Nr. 19/25 poz. 136.

Ustawa z d. 4/II—25 r. w przedmiocie uzupełnienia ustawy z d. 1/VI—22 r. o monopolu tytoniowym.

Dz. U. R. P. Nr. 19/25 poz. 137.

Ustawa z d. 4/II—25 r. w przedmiocie ratyfikacji układu o konsolidacji długów polskich między Rzeczpospolitą Polską z jednej strony a Stanami Zjednoczonymi Ameryki Północnej z drugiej, podpisanego w Waszyngtonie d. 14/XI—24 r.

Dz. U. R. P. Nr. 19/25 poz. 138.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 7/II—25 r. w sprawie przekazania miejskiej komisji szacunkowej wymiaru państwowego podatku dochodowego na obszarze m. Łodzi oraz poruczenia magistratowi m. Łodzi poboru i ściągania tegoż podatku.

Dz. U. R. P. № 19/25 poz. 140.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 16/II—25 r. o ustaleniu cen za spirytus, odpędzony w kampanji 1924/25 r.

Dz. U. R. P. № 19/25 poz. 141.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 19/II—25 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o wprowadzeniu jednolitego monopolu sprzedaży soli na obszarze całej Rzeczypospolitej Polskiej.

Dz. U. R. P. № 19/25 poz. 142.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 24/II 25 r. o wypuszczeniu serji III biletów skarbowych.

Dz. U. R. P. № 19/25 poz. 143.

Rozporządzenie Ministra Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych z d. 27/II—25 r. w sprawie przedłużenia terminu mocy obowiązującej rozporządzenia z d. 12/XII—24 r. o ulgach celnych.

Dz. U. R. P. № 20/25 poz. 147.

Zarządzenie Ministra Skarbu w sprawie postępowania przekazowego w obrocie towarów monopolowych i podlegających akcyzie między Rzeczpospolitą Polską a Wolnem Miastem Gdańskiem.

Monitor Polski № 23/25 poz. 89.

Obwieszczenie Ministra Skarbu o nadaniu pozwolenia na urządzenie składu cukru.

Monitor Polski № 23 poz. 90.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 20/II—25 r. w sprawie ustanowienia przymusowego zarządu państwowego nad znajdującym się w Polsce mieniem b. rosyjskich banków ziemskich: Petersbursko-Tulskiego, Moskiewskiego, Kijowskiego, Połtawskiego, Chersońskiego i Besarabsko-Taurydzkiego.

Monitor Polski № 46 poz. 184.

Rozporządzenie Ministra Skarbu i Przemysłu i Handlu z d. 18/II — 25 r. w sprawie zmiany rozporządzenia z d. 1/VII — 24 r. o szacowaniu przedmiotów majątkowych oraz sposobu księgowania przy sporządzaniu bilansów otwarcia w złotych, oraz zmiany rozporządzenia z d. 21/IX — 24 r. o ustanowieniu komisji dla dokonywania szacunku przedmiotów majątkowych przy sporządzaniu bilansów otwarcia w złotych.

Dz. U. R. P. № 21/25 poz. 151.

Rozporządzenie Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych i Ministrem Sprawiedliwości z d. 27/II—25 r. w sprawie wymiany osteplowanych tytułów przedwojennego długu niezabezpieczonego austriackiego i węgierskiego na obligacje 5% pożyczki konwersyjnej.

Dz. U. R. P. № 21/25 poz. 152.

Ustawa z d. 3/III—25 r. o wypuszczeniu pożyczki zagranicznej w dolarach Stanów Zjednoczonych Ameryki.

Dz. U. R. P. № 22/25 poz. 153.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 10/II — 25 r. w przedmiocie zmiany przepisów o opłatach stemplowych od obligów oraz od koncesyj do prowadzenia domu bankowego lub kantoru wymiany.

Dz. U. R. P. № 22/25 poz. 155.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 19/II—25 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Reform Rolnych oraz Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych w sprawie przyjmowania na poczet podatku majątkowego listów zastawnych Państwowego Banku Rolnego.

Dz. U. R. P. № 22/25 poz. 156.

Ustawa z d. 3/III—25 r. o prowizorium budżetowym na czas od 1/III do 30/IV—25 r.

Dz. U. R. P. № 23/25 poz. 159.

Rozporządzenie Ministra Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych z d. 3/III — 25 r. w sprawie uzupełnienia taryfy celnej oraz częściowej zmiany rozporządzeń: z d. 11/IX — 24 r. w sprawie ustanowienia ceł wywozowych na niektóre towary oraz z dnia 6/X—24 r. o zmianie i uzupełnieniu rozporządzenia z d. 11/IX—24 r.

Dz. U. R. P. № 23/25 poz. 161.

Rozporządzenie Ministra Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych z d. 7/III — 25 r. o uzupełnieniu rozporządzenia z d. 12/XII—24 r. o ulgach celnych.

Dz. U. R. P. № 24/25 poz. 165.

Rozporządzenie Ministra Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych z d. 19/II—25 r. w przedmiocie statutu Państwowej Rady Spirytusowej.

Dz. U. R. P. № 25/25 poz. 166.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 19/II — 25 r. w sprawie przyjmowania na poczet podatku majątkowego listów zastawnych Tow. Kredytowego Ziemskiego w Warszawie, Tow. Kredytowego Ziemskiego we Lwowie i Wileńskiego Banku Ziemskiego w Wilnie.

Dz. U. R. P. № 25/25 poz. 167.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 23/II—25 r. o ustaleniu procentów zwłoki od niespłaconych w terminie kredytów na pobór wyrobów tytoniowych.

Dz. U. R. P. № 25/25 poz. 168.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z d. 2/III—25 r. o cenach sprzedaży spirytusu i wódek monopolowych.

Dz. U. R. P. № 25/25 poz. 169.

Rozporządzenie Ministra Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych z d. 5/III—25 r. w sprawie uzupełnienia rozporządzenia z d. 12/XII—24 r. o ulgach celnych.

Dz. U. R. P. № 25/25 poz. 170.

Sprawy Zagraniczne.

Ustawa z d. 17/XII—24 r. w sprawie ratyfikacji konwencji między Rzeczpospolitą Polską a Związkiem Socjalistycznych Republik Rad o bezpośredniej osobowej i towarowej komunikacji kolejowej i protokołu dodatkowego, podpisanych w Warszawie d. 24/IV—24 r.

Dz. U. R. P. Nr. 1/25 poz. 6.

Ustawa z d. 17/XII — 24 r. w przedmiocie ratyfikacji konwencji pocztowo-telegraficznej między Rzeczpospolitą Polską z jednej strony a Rosyjską Socjalistyczną Federacyjną Republiką Rad, Ukraińską Socjalistyczną Republiką Rad i Białoruską Socjalistyczną Republiką

Rad (obecnie Związkiem Socjalistycznych Republik Rad) z drugiej, podpisanej w Moskwie d. 24/V — 23 r. wraz z protokołami końcowym i uzupełniającym z tej samej daty.

Dz. U. R. P. Nr. 1/25 poz. 7.

Ustawa z d. 19/XII 24 r. w sprawie ratyfikacji układu polsko-niemieckiego o obrocie prawnym, podpisanego w Warszawie d. 5/III—24 r.

Dz. U. R. P. Nr. 1/25 poz. 8.

Ustawa z d. 19/XII—25 r. o ratyfikacji układu polsko-niemieckiego w sprawach opiekuńczych podpisanego w Warszawie d. 5/III—24 r.

Dz. U. R. P. Nr. 2/25 poz. 14.

Traktat Handlowy i Nawigacyjny pomiędzy Polską a Japonją.

Dz. U. R. P. Nr. 5/25 poz. 42.

Oświadczenie Rządowe z d. 10/I—25 r. w sprawie wymiany dokumentów ratyfikacyjnych Traktatu Handlowego i Nawigacyjnego pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Japonją, podpisanego 7/XII—1922 r.

Dz. U. R. P. Nr. 5/25 poz. 43.

Ustawa z d. 28/I—25 r. w sprawie ratyfikacji konwencji pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Rzeszą Niemiecką, dotyczącej obywatelstwa i opcji, wraz z protokołem końcowym, podpisanej w Wiedniu d. 30/VIII—1924 r.

Dz. U. R. P. Nr. 12/25 poz. 86.

Ustawa z d. 15/I—25 r. w sprawie ratyfikacji konwencji arbitrażowej pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Austriacką, podpisanej w Warszawie d. 13/XI—23 r.

Dz. U. R. P. Nr. 15/25 poz. 96.

Traktat pokoju pomiędzy Mocarstwami Sprzymierzonymi i Stowarzyszonymi z jednej strony a Austrią z drugiej, protokół o warunkach wykonania pewnych postanowień tego Traktatu, deklaracja, dotycząca szkód wskutek zatopienia okrętów i ładunków przez austriackie siły morskie podczas działań wojennych; protokół podpisania, porozumienie pomiędzy Mocarstwami Sprzymierzonymi i Stowarzyszonymi w sprawie udziału w wydatkach, związanych z oswobodzeniem terytorjów byłej Monarchji austriacko-węgierskiej, porozumienie pomiędzy Mocarstwami Sprzymierzonymi i Stowarzyszonymi w sprawie rozrachunku odszkodowań, o ile to dotyczy Włoch, podpisane w St. Germain-en-Laye d. 10/IX—19 r.

Dz. U. R. P. Nr. 17/25 poz. 114.

Oświadczenie Rządowe z d. 5/XI—24 r. w sprawie złożenia przez Polskę dokumentu ratyfikacyjnego Traktatu Pokoju pomiędzy Mocarstwami Sprzymierzonymi i Stowarzyszonymi z jednej strony a Austrią z drugiej, podpisanego w St. Germain-en-Laye d. 10/IX—19 r.

Dz. U. R. P. Nr. 17/25 poz. 115.

Rozporządzenie Rady Ministrów z d. 18/I—25 r. zmieniające rozporządzenie Rady Ministrów z d. 2/VII—24 r. w sprawie statutu organizacyjnego Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Dz. U. R. P. Nr. 17/25 poz. 116.

Protokół podpisany w Genewie d. 5/X—21 r. dotyczący poprawki do art. 6 umowy Związku Narodów, zatwierdzony ustawą z d. 26/IX—22 r.

Dz. U. R. P. Nr. 18/25 poz. 125.

Protokół podpisany w Genewie d. 5/X—21 r., dotyczący poprawki do art. 12 umowy Związku Narodów, zatwierdzony ustawą z d. 26/IX—22 r.

Dz. U. R. P. Nr. 18/25 poz. 126.

Protokół podpisany w Genewie d. 5/X—21 r. dotyczący poprawki do art. 13 umowy Związku Narodów, zatwierdzony ustawą z d. 26/IX—22 r.

Dz. U. R. P. Nr. 18/25 poz. 127.

Protokół podpisany w Genewie d. 5/X—21 r. dotyczący poprawki do art. 15 umowy Związku Narodów, zatwierdzony ustawą z d. 26/IX—22 r.

Dz. U. R. P. Nr. 18/25 poz. 128.

Oświadczenie Rządowe z d. 21/I—25 r. w sprawie złożenia przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej dokumentów ratyfikacyjnych protokołów, podpisanych w Senacie d. 5/X—21 r. dotyczących poprawek do artykułów 6, 12, 13 i 15 Umowy Związku Narodów.

Dz. U. R. P. Nr. 18/25 poz. 129.

Oświadczenie Rządowe z d. 14/II—25 r. w sprawie złożenia przez Rząd Republiki Wenezueli dokumentów ratyfikacyjnych, dotyczących Konwencji Pocztowej Madryckiej z d. 30/XI—20 r. wraz z dodatkowymi układami.

Dz. U. R. P. Nr. 18/25 poz. 130.

Konwencja pomiędzy Polską a Niemcami o obywatelstwie byłych obywateli niemieckich Górnego Śląska, podpisana w Wiedniu d. 30/VIII—24 r.

Dz. U. R. P. Nr. 21/25 poz. 148.

Oświadczenie Rządowe z d. 9/II—25 r. w sprawie wymiany dokumentów ratyfikacyjnych Konwencji pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Rzeszą Niemiecką, dotyczącej obywatelstwa i opcji wraz z protokołem końcowym, podpisanej w Wiedniu d. 30/VIII—24 r.

Dz. U. R. P. Nr. 21/25 poz. 149.

Oświadczenie Rządowe z d. 3/III—25 r. w sprawie stosowania Traktatu Handlowego i Nawigacyjnego pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Zjednoczonym Królestwem, podpisanego w Warszawie d. 26/XI—23 r., do terytorjum Palestyny.

Dz. U. R. P. Nr. 23/25 poz. 162.

R ó ż n e.

Ustawa z d. 11/XII—24 r. o zmianie ustawy z d. 31/VII—19 r., w sprawie wydawania Dziennika Ustaw Rzplitej Polskiej.

Dz. U. R. P. Nr. 1/25 poz. 1.

Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych z d. 30/I—25 r. o zmianie nazwy gmin Wierzchucin Kraiński i Wierzchucin Szlachecki w pow. bydgoskim.

Monitor Polski Nr. 33/25 poz. 130.

Skorowidz rzeczowy druków Sejmu

za czas od 1/I do 1/III — 25 roku.

Koleje Żelazne.

Projekt ustawy o pomocy lekarskiej dla pracowników nieetatowych Kolei Państwowych, wniesiony przez Min. Kolei.

Druk Sejmu Nr. 1642 z d. 19/I—25 r.

Wniosek posła Fr. Kapelińskiego i kol. z Klubu Z. P. S. L. „Wyzwolenie” i „Jedność Ludowa” w sprawie rozwinięcia kolejowych taryf towarowych na przesyłki drobne.

Druk Sejmu Nr. 1668 z d. 23/I—25 r.

Wniosek posłów Nowaka, Kapelińskiego i kol. z Klubu Z. P. S. L. „Wyzwolenie” i „Jedność Ludowa” w sprawie otwarcia przystanku osobowego w Brodach.

Druk Sejmu Nr. 1669 z d. 23/I—25 r.

Wniosek posłów Michalaka i Ciszaka oraz kol. z Klubu N. P. R. w sprawie nadużyć popełnionych przez wyższych funkcjonariuszy warsztatów kolejowych na stacji Łódź Fabryczna i w związku z tem wydalenia kilkunastu niższych pracowników kolejowych z pracy.

Druk Sejmu Nr. 1687 z d. 28/I—25 r.

Wniosek posłów ze Związku Ludowo-Narodowego w sprawie uchwalenia ustawy o udzieleniu uprawnień na koleje dojazdowe i tramwajowe.

Druk Sejmu Nr. 1708 z d. 12/II—25 r.

Wniosek posła Malika i kolegów z Klubu P. S. L. w sprawie zniwelowania kosztem Państwa wału kolejowego na terenie gminy Brzuchowic w powiecie lwowskim.

Druk Sejmu Nr. 1738 z d. 19/II—25 r.

Wyznania Religijne i Oświecenie Publiczne.

Wniosek posła E. Rudzińskiego i tow. z klubu Z. P. S. L. „Wyzwolenie” i „Jedność Ludowa”, posła N. Barlickiego i tow. z Z. P. P. S. w sprawie rokowań nad konkordatem pomiędzy Polską a Rzymem, prowadzonych z ramienia Rządu przez pana Stanisława Grabskiego.

Druk Sejmu Nr. 1649 z d. 20/I—25 r.

Wniosek posła B. Wędziagolskiego i kol. z klubu Z. P. S. L. „Wyzwolenie” i „Jedność Ludowa” w sprawie nowelizacji ustawy z d. 4/VI 1920 r. o „tymczasowym ustroju władz szkolnych”.

Druk Sejmu Nr. 1667 z d. 23/I—25 r.

Wniosek posła Andrzeja Walerona i kol. z klubu Z. P. S. L. „Wyzwolenie” i „Jedność Ludowa” w przedmiocie niesprawiedliwego i protekcyjnego przyjmowania uczniów i uczennic do państwowych szkół średnich.

Druk Sejmu Nr. 1688 z d. 28/I—25 r.

Projekt ustawy o publicznych szkołach kształcących zawodowych dla młodzieży, zatrudnionej w rzemiośle, przemyśle i handlu, wniesiony przez Min. W. R. i O. P. z d. 4/II—25 r.

Druk Sejmu Nr. 1696 z d. 4/II—25 r.

Wniosek posłów Klubu Ukraińskiego w sprawie bezprawnego rozbioru dzwonnicy soboru prawosławnego w Chełmie.

Druk Sejmu Nr. 1702 z d. 12/II—25 r.

Przemysł i Handel.

Uzupełniające sprawozdanie Komisji Przemysłowo-Handlowej o projekcie ustawy o zbiornikach używanych pod ciśnieniem (Druk Nr. 946 i 1387).

Druk Sejmu Nr. 1643 z d. 20/I—25 r.

Sprawozdanie Komisji Morskiej o projekcie ustawy o Izbach Morskich (Druk Nr. 738).

Druk Sejmu Nr. 1664 z d. 18/XII—24 r.

Wniosek posła M. Holder-Eggerowej i kol. ze Związku Ludowo-Narodowego w sprawie ograniczenia importu artykułów zbytku.

Druk Sejmu Nr. 1670 z d. 23/I—25 r.

Wniosek posłów Związku Ludowo-Narodowego w sprawie ochrony celnej dla krajowej produkcji serów.

Druk Sejmu Nr. 1675 z d. 23/I—25 r.

Wniosek posła Fr. Kapelińskiego i kol. z klubu Z. P. S. L. „Wyzwolenie” i „Jedność ludowa” w sprawie otwarcia ew. agencji pocztowych na stacjach kolejowych oraz w innych urządach państwowych i samorządowych.

Druk Sejmu Nr. 1677 z d. 23/I—25 r.

Sprawozdanie Komisji Przemysłowo-Handlowej o wniosku p. Wiślickiego i tow. z Koła Żydowskiego w sprawie zniesienia ustawy z d. 2/VII—20 r. znowelizowanej ustawą z d. 5/VIII—22 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Druk Nr. 1291).

Druk Sejmu Nr. 1723 z d. 12/II—25 r.

Projekt ustawy w sprawie uzupełnienia art. 1 ustawy z d. 10/IV—24 r. w przedmiocie zakazu wywozu ropy poza obszar celny Państwa, wniesiony przez Min. Przemysłu i Handlu.

Druk Sejmu Nr. 1728 z d. 16/II—25 r.

Sprawozdanie Komisji Przemysłowo-Handlowej o wniosku posła Żuławskiego i tow. Związku P. P. S. w sprawie wydania zakazu wywozu za granice Państwa surowych skór cielęcych, wołowych, skopowych i końskich (Druk Nr. 322).

Druk Sejmu Nr. 1737 z d. 18/II—25 r.

Praca i Opieka Społeczna.

Sprawozdanie Komisji Opieki Społecznej i Inwalidzkiej w sprawie projektu ustawy o rozciągnięciu na górnośląską część Woj. Śląskiego mocy obowiązującej ustaw o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i ich rodzin, oraz o zaopatrzeniu rodzin po poległych i zmarłych lub zaginionych bez własnej winy, których śmierć, względnie zaginięcie, znajduje się w związku ze służbą wojskową. (Druk Nr. 1487).

Druk Sejmu Nr. 1641 z d. 14/I—25 r.

Wniosek posła ks. Kraczyńskiego i kol. z klubu Zjednoczenia Niemieckiego i innych w sprawie zmian rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o dniach świątecznych z d. 15/XI—24 r. (Dz. U. R. P. Nr. 101 poz. 923).

Druk Sejmu Nr. 1690 z d. 28/I—25 r.

Wniosek posła J. Skrzypy z Komunistycznej Frakcji Poselskiej i tow. w sprawie przywrócenia 8-mio godzinnego dnia pracy w hutnictwie górnośląskiem.

Druk Sejmu Nr. 1704 z d. 12/II—25 r.

Wniosek posła Z. Gardeckiego i tow. ze Z. P. P. S. w sprawie wypłacenia odszkodowania mieszkańcom Kalisza, poszkodowanym przez wojska niemieckie w czasie działań wojennych.

Druk Sejmu Nr. 1705 z d. 12/II—25 r.

Wniosek posła Ilskiego i kol. ze Związku Ludowo-Narodowego w sprawie zmiany ustawy o ubezpieczeniu robotników od wypadków ze zmianami podług ustawy sejmowej z d. 7/VII—21 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413).

Druk Sejmu Nr. 1710 z d. 12/II—25 r.

Wniosek posłów Z. Praussowej, Z. Żuławskiego i tow. ze Z. P. P. S. w sprawie znowelizowania ustawy z d. 16/V — 22 r. w przedmiocie powołania Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy właścicielami nieruchomości miejskich a dozorcami domowymi (Dz. U. R. P. Nr. 39/22 poz. 324).

Druk Sejmu Nr. 1711 z d. 5/II—25 r.

Wniosek posłów Klubu Polskiego Stronnictwa Ludowego w sprawie dostarczenia chleba ludności wiejskiej w pewnych powiatach Państwa, głodem zagrożonej.

Druk Sejmu Nr. 1712 z d. 5/II—25 r.

Wniosek posłów Z. Praussowej, Bronisława Ziemięckiego i tow. ze Z. P. P. S. w sprawie wniesienia przez Rząd ustawy o najmie oficjalistów.

Druk Sejmu Nr. 1714 z d. 12/II—25 r.

Projekt ustawy w sprawie uzupełnienia odszkodowania osób, dotkniętych skutkami nieszczęśliwych wypadków przy pracy w b. dzielnicy rosyjskiej lub na wychodźstwie w Rosji, wniesiony przez Min. Pracy i Opieki Społecznej.

Druk Sejmu Nr. 1727 z d. 13/II—25 r.

Wniosek posła J. Wojtiuka z Komunistycznej Frakcji Poselskiej i tow. w sprawie zmiany ustawy o obowiązkowym ubezpieczeniu od chorób.

Druk Sejmu Nr. 1742 z d. 19/II—25 r.

Wniosek posła J. Wojtiuka z Komunistycznej Frakcji Poselskiej i tow. w sprawie zabezpieczenia młodzieży robotniczej na wypadek bezrobocia.

Druk Sejmu Nr. 1744 z d. 19/II—25 r.

Wniosek posła A. Szczerkowskiego i tow. ze Z. P. P. S. w sprawie udzielenia długoterminowego kredytu mieszkańcom m. Konstantynowa na odbudowę domów, zniszczonych wskutek działań wojennych.

Druk Sejmu Nr. 1746 z d. 19/II—25 r.

Sprawozdanie Komisji Emigracyjnej 1) o wniosku posła Z. Sokolnickiej i kol. ze Związku Ludowo-Narodowego w sprawie zapewnienia opieki polskim optantom, wracającym z Niemiec, w czasie przejazdu, oraz dachu nad głową i warsztatów pracy w kraju (Druk Nr. 1558).

2) o wniosku posłów Herza, Faustyniaka, Milczyńskiego i kol. z klubu N. P. R. w sprawie opieki i pomocy państwowej dla optantów polskich z Niemiec (Druk Nr. 1569).

Druk Sejmu Nr. 1749 z d. 20/II—25 r.

Wniosek posła Malika i kolegów z klubów P. S. L. „Piast” w sprawie potrzeby zorganizowania natychmiastowej pomocy dla ludności powiatu jaworowskiego, dotkniętej klęską głodu.

Druk Sejmu Nr. 1764 z d. 24/II—25 r.

Wniosek posłanki W. Ładzińskiej i kol. ze Związku Ludowo-Narodowego w sprawie zabezpieczenia rzeczywiście potrzebujących pracy przed konkurencją mających inne źródła utrzymania i oparcia.

Druk Sejmu Nr. 1770 z d. 25/II—25 r.

Roboty Publiczne.

Wniosek posła Fr. Kapelińskiego i kol. z klubu Z. P. S. L. „Wyzwolenie” i „Jedność Ludowa” w sprawie umocnienia brzegów morza w okolicach Karwi.

Druk Sejmu Nr. 1654 z d. 20/I—25 r.

Sprawozdanie Komisji Robót Publicznych o projekcie ustawy o mierzniczych przysięgłych (Druk Nr. 1081).

Druk Sejmu Nr. 1665.

Wniosek posła Jana Puchałki i kol. z klubu Chrz. Dem. w przedmiocie zwolnienia dróżników ze służby państwowej.

Druk Sejmu Nr. 1671 z d. 23/I—25 r.

Wniosek posłów Paczkowskiego i kolegów z klubu Chrz. Dem. w przedmiocie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z d. 23/XII — 24 r. o przedsiębiorstwie dla eksploatacji kolei państwowych.

Druk Sejmu Nr. 1672 z d. 23/I—25 r.

Wniosek posłów z klubu P. S. L. „Wyzwolenie” i „Jedność Ludowa” w sprawie wydelegowania Komisji Sejmowej do zbadania nadużyć, oraz szkodliwej dla Skarbu gospodarki w Radomskiej Dyrekcji Kolei Państwowych.

Druk Sejmu Nr. 1673 z d. 23/I—25 r.

Wniosek posłów z klubów Z. P. S. L. „Wyzwolenie” i „Jedność Ludowa” P. Z. Pol. Socjalistów i N. P. R. w sprawie zniesienia Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o przedsiębiorstwie dla eksploatacji Kolei Państwowych.

Druk Sejmu Nr. 1674 z d. 23/I—25 r.

Wniosek posła ks. Woycickiego i kol. z Klubu Chrz. Demokracji w sprawie zniesienia śluz na młynie, spiętrzających wodę rzeki Bystrzycy w obrębie m. Lublina.

Druk Sejmu Nr. 1716 z d. 12/II—25 r.

Rolnictwo i Dobra Państwowe.

Projekt ustawy o zamianie, sprzedaży i darowiźnie niektórych gruntów państwowych, wniesiony przez Min. Rol. i Dóbr Państw.

Druk Sejmu Nr. 1644 z d. 20/I—25 r.

Wniosek posła Błażeja Stolarskiego i tow. z klubu Z. P. S. L. „Wyzwolenie” i „Jedność Ludowa” o rozwiązaniu kontraktu, zawartego między Ministerstwem Rolnictwa i Dóbr Państw. a Towarzystwem Szkół Pracy, dotyczącym wydzierżawienia 300-morgowego ośrodka z majątku państwowego Łaznowa, w powiecie Brzezińskim.

Druk Sejmu Nr. 1656 z d. 20/I—25 r.

Wniosek posła Ludwika Chomińskiego i kol. z klubu Z. P. S. L. „Wyzwolenie” i „Jedność Ludowa” w sprawie nowelizacji ustawy z dnia 31/VII — 24 r. w przedmiocie wstrzymania eksmisji dzierżawców gruntów, zajętych pod budynki i położonych w obrębie miast, miasteczek, wsi i osad na obszarze Ziemi Wileńskiej, województw: nowogródzkiego, poleskiego i wołyńskiego, oraz powiatów: bielskiego, grodzieńskiego, wołkowyskiego, sokólskiego i białostockiego — województwa białostockiego (Dz. Ustaw Nr. 73, poz. 722).

Druk Sejmu Nr. 1686 z d. 28/I—25 r.

Wniosek posła Fr. Kapelińskiego i kol. z klubu Z. P. S. L. „Wyzwolenie” i „Jedność Ludowa” w sprawie pomocy dla ludności dotkniętej klęską nieurodzaju.

Druk Sejmu Nr. 1689 z d. 28/I—25 r.

Projekt ustawy o Państwowym Instytucie Naukowym Gospodarstwa Wiejskiego, wniesiony przez Min. Rol. i Dóbr Państwowych.

Druk Sejmu Nr. 1751 z d. 20/II—25 r.

Reforma Rolna.

Wniosek posła Kapelińskiego i kol. z klubu Z. P. S. L. „Wyzwolenie” i „Jedność Ludowa” w sprawie zmniejszenia rat, spłacanych za parcele nabyte z majątków państwowych.

Druk Sejmu Nr. 1652 z d. 20/I—25 r.

Wniosek posła Józefa Sanojcy i kol. z klubu Z. P. S. L. „Wyzwolenie” i „Jedność Ludowa” w sprawie uwłaszczenia drobnych dzierżawców.

Druk Sejmu Nr. 1683 z d. 28/I—25 r.

Wniosek posłów Józefa Kowalczuka i Aleksandra Niedbalskiego i kol. z klubu P. S. L. „Piast” w sprawie niezgodnego z ustawą rozporządzenia Ministra Reform Rolnych dla wsi skomasowanych.

Druk Sejmu Nr. 1685 z d. 28/I—25 r.

Wniosek posła Władysława Uziembły i tow. Z. P. P. S. w sprawie przyspieszenia wykonywania reformy rolnej w województwach wschodnich.

Druk Sejmu Nr. 1703 z d. 12/II—25 r.

Wniosek posła Ludwika Chomińskiego i tow. z klubu Z. P. S. L. „Wyzwolenie” i „Jedność Ludowa” w sprawie nowelizacji ustawy z dnia 17/XII—20 r. o przejęciu na własność Państwa ziemi w niektórych powiatach Rzplitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr. 4 poz. 7 z 1921 r.).

Druk Sejmu Nr. 1707 z d. 12/II—25 r.

Wniosek posła A. Bujaka i kol. z klubu Z. P. S. L. „Wyzwolenie” i „Jedność Ludowa” w sprawie dewastacji gospodarki C. T-wa Rolniczego w Pińczowie w m. donacyjnym Sielcu, wydzierżawionym od Państwa na wzorową fermę.

Druk Sejmu Nr. 1720 z d. 12/II—25 r.

Sprawozdanie Komisji Rolnej o wniosku pos. Poniatowskiego i kolegów w sprawie wezwania Rządu do złożenia sprawozdania o dokonanej pracy w celu ułatwienia rolnikom zbytu produktów w szczególności zwierzęcych (Druk 1572).

Druk Sejmu Nr. 1721 z d. 12/II—25 r.

Projekt ustawy w sprawie zmian i uzupełnień w ustawie z d. 15/VII—20 r. o wykonaniu reformy rolnej, wniesiony przez Minist. Reform Rolnych.

Druk Sejmu Nr. 1725 z d. 16/II—25 r.

Sprawozdanie Komisji Reform Rolnych o projekcie ustawy w sprawie zmian i uzupełnień w ustawie z dn. 31/VII — 23 roku o scalaniu gruntów (Druk Nr. 1534).

Druk Sejmu Nr. 1754 z d. 24/II—25 r.

Wniosek posła A. Waleronę i tow. z klubu Z. P. S. L. „Wyzwolenie“ i „Jedność Ludowa“ w przedmiocie ośrodków, tworzonych przy parcelacji majoratów państwowych.

Druk Sejmu Nr. 1763 z d. 24/II—25 r.

Wniosek posła S. Wolickiego i tow. ze Z. P. P. S. w sprawie zażądania przez Rząd odnowienia plenipotencji majątków prywatnych w województwach wschodnich.

Druk Sejmu Nr. 1766 z d. 24/II—25 r.

Sprawozdanie Komisji Rolnej o zaproponowanych przez Senat poprawkach do przyjętego przez Sejm (Druk Nr. 906) z d. 25/XI — 24 roku projektu ustawy w sprawie ustawy o Państwowej Radzie Rolniczej.

Druk Sejmu Nr. 1768 z d. 24/II—25 r.

Sprawy Wojskowe.

Projekt ustawy o organizacji Najwyższych Władz Obrony Państwa, Sprawozdanie Ogólne posła D-ra Dąbrowskiego, ref. Komisji Spraw Wojskowych.

Druk Sejmu Nr. 1637.

Projekt ustawy, zmieniającej niektóre postanowienia art. 121 ustawy z d. 23/III—22 r. o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów Wojsk Polskich, dotyczące terminu przemianowania oficerów rezerwowych na oficerów zawodowych, wniesiony przez Min. Spr. Wojskowych.

Druk Sejmu Nr. 1662 z d. 19/I—25 r.

Projekt ustawy o obowiązkach i prawach kapelmistrzów wojskowych, wniesiony przez Min. Spr. Wojskowych.

Druk Sejmu Nr. 1663 z d. 21/I—25 r.

Wniosek posła Józefa Skrzypy z Komunistycznej Frakcji Poselskiej i tow. w sprawie cofnięcia bezprawnych zarządzeń, wprowadzających 4-letni okres praktyki w fabrykach uwojskowionych.

Druk Sejmu 1726 z d. 12/II—25 r.

Projekt ustawy o użytkowaniu i zagospodarowaniu lasów, mających znaczenie dla obrony Państwa, wniesiony przez Ministerstwo Spraw Wojskowych.

Druk Sejmu Nr. 1753 z d. 23/II—25 r.

Wniosek posła J. Poniatowskiego i kol. z klubów Z. P. S. L. „Wyzwolenie” i „Jedność Ludowa”, Z. P. P. S. i Zw. Chł. w sprawie wezwania Rządu do złożenia Sejmowi sprawozdania dotyczącego zarzutów, stawianych p. generałowi Zagórskiemu.

Druk Sejmu Nr. 1762 z d. 24/II—25 r.

Sprawy Wewnętrzne.

Wniosek posłów Związku Parlamentarnego Polskich Socjalistów w sprawie autonomji ziem Rzeczypospolitej zamieszkałych w większości przez ludność ukraińską.

Druk Sejmu Nr. 1655 z d. 20/I—25 r.

Wniosek posła M. Malinowskiego i kol. z klubu Z. P. S. L. „Wyzwolenie” i „Jedność Ludowa” w sprawie zmiany dekretów z d. 11/I—19 r., z d. 25/I—19 r. i rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z d. 29/I—19 r. o przechowywaniu i posiadaniu broni.

Druk Sejmu Nr. 1660 z d. 20/I—25 r.

Wniosek posła T. Sejba i tow. z klubu Z. P. S. L. „Wyzwolenie” i „Jedność Ludowa” w sprawie zniesienia Rozporządzenia Rady Ministrów z d. 29/XII—24 r. o rozszerzeniu granic gminy miejskiej Krosna w powiecie krośnieńskim (Dz. U. R. P. Nr. 117 z d. 31/XII—24 r.).

Druk Sejmu Nr. 1680 z d. 23/I—25 r.

Sprawozdanie Komisji Administracyjnej o wnioskach:

1) posłów Kalenkiewicza, Raczkowskiego i Zwierzyńskiego z klubu Związku Lud. Narod. w sprawie ogłoszenia stanu wyjątkowego na terenach, na których odbywają się napady bandyckie (Druk Nr. 1493);

2) posła H. Popowskiego i kolegów z klubu Związku Lud. Narod. w sprawie obrony ludności powiatów nadgranicznych Rzplitej na wschodzie od napadów i grabieży (Druk Nr. 1176);

3) posłów Ballina, Szakuna i Szapiela w sprawie zniesienia sprzecznych z konstytucją zarządzeń Z. C. Z. W., Z. T. P. i E. (Druk Nr. 1181);

4) posła Barańskiego i kolegów w sprawie zmiany rozporządzeń Rady Obrony Państwa w miejscowościach nadgranicznych (Druk Nr. 1383);

5) posła Kordowskiego i kolegów z klubu „Wyzwolenia” w sprawie znęcania się policji nad ludnością w Telechanach (Druk Nr. 796).

6) posłów z klubu Białoruskiego w sprawie ekspedycji karnych w powiecie kossowskim (Druk Nr. 842).

7) posłów z klubu Ukraińskiego w sprawie antykonstytucyjnego zaprowadzenia stanu wyjątkowego, zwanego „militaryzacją”, na ziemiach ukraińskich i tolerowania działalności polskich prywatnych organizacji bojowych na tychże terenach (Druk Nr. 1497).

Druk Sejmu Nr. 1692 z d. 5/II—25 r.

Sprawozdanie Komisji Administracyjnej 1) o wniosku posła M. Malinowskiego i tow. z klubu Z. P. S. L. „Wyzwolenie” i „Jedność Ludowa” w sprawie zbyt wysokich grzywien, wyznaczonych przez Sądy Pokoju i orzeczenia administracyjne za drobne przewinienia porządkowe (Druk Nr. 1658);

2) o wniosku posła K. Bagińskiego i tow. z klubu Z. P. S. L. „Wyzwolenie” i „Jedność Ludowa” w sprawie nieuzasadnionego masowego sporządzania protokółów (doniesień) przez policję państwową na wsi (Druk Nr. 1616).

Druk Sejmu Nr. 1698 z d. 6/II—25 r.

Projekt ustawy o cudzoziemcach, wniesiony przez Min. Spr. Wew.

Druk Sejmu Nr. 1699 z d. 7/II—25 r.

Wniosek posłów Klubu Ukraińskiego i innych w sprawie wydania do pp. Wojewodów: Wołyńskiego, Poleskiego, Nowogródzkiego, Białostockiego i Delegata Rządu w Wilnie przez p. Ministra Spraw Wewnętrznych okólnika N. B. B. 267/25 z d. 23/I—25 r.

Druk Sejmu Nr. 1700 z d. 12/II—25 r.

Wniosek posłów Związku Parlamentarnego Polskich Socjalistów, Zw. Polskich Stronnictw Ludowych, Związku Chłopskiego i N. P. R. w sprawie naruszenia przez Rząd wolności zgromadzeń poselskich.

Druk Sejmu Nr. 1701 z d. 12/II—25 r.

Projekt ustawy o stanie wyjątkowym, wniesiony przez Min. Spraw Wewnętrznych.

Druk Sejmu Nr. 1732 z d. 17/II—25 r.

Projekt ustawy o wykonywaniu praktyki dentystycznej, wniesiony przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Druk Sejmu Nr. 173 z d. 18/II—25 r.

Projekt ustawy o regulowaniu wysokości przemiału żyta i pszenicy, importu i sprzedaży mąki żytniej oraz pszennej, wypieku i sprzedaży pieczywa, jako też o ustaleniu cen mąki i pieczywa, wniesiony przez Min. Spraw Wewnętrznych.

Druk Sejmu Nr. 1734 z d. 17/II—25 r.

Wniosek posła ks. Wóycickiego i kolegów z klubu Demokracji Chrz. w sprawie rozpoczęcia racjonalnej polityki mieszkaniowej Rządu.

Druk Sejmu Nr. 1745 z d. 19/II—25 r.

Projekt ustawy o zmianie niektórych postanowień ustawy o państwowej służbie cywilnej, wniesiony przez Prezesa Rady Ministrów.

Druk Sejmu Nr. 1752 z d. 20/II—25 r.

Projekt ustawy o zgromadzeniach, zwoływanych przez członków Izby Ustawodawczych, wniesiony przez Min. Spr. Wewnętrznych.

Druk Sejmu Nr. 1755 z d. 24/II—25 r.

Projekt ustawy, zmieniającej niektóre postanowienia ustawy z dnia 17/II—22 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 164), wniesiony przez Prezesa Rady Ministrów.

Druk Sejmu Nr. 1758 z d. 16/II—25 r.

Wniosek posłów Z. Praussowej, Waszkiewicza i tow. w sprawie uzupełnienia ustawy o uposażeniu funkcjonariuszy państwowych i wojska.

Druk Sejmu Nr. 1767 z d. 24/II—25 r.

Wniosek posła A. Walerona i kol. z klubu Z. P. S. L. „Wyzwolenie“ i „Jedność Ludowa“ w przedmiocie nowelizacji ustawy z d. 24/VII—19 r. o policji państwowej.

Druk Sejmu Nr. 1769 z d. 25/II—25 r.

Skarbowość.

Projekt ustawy w sprawie ratyfikacji układu między Polską z jednej strony a Stanami Zjednoczonymi Ameryki Północnej z drugiej o konsolidacji długów polskich, zaciągniętych u Rządu Stanów Zjednoczonych, podpisanego w Waszyngtonie d. 14/XI—24 r., wniesiony przez Min. Skarbu.

Druk Sejmu Nr. 1639 z d. 17/I—25 r.

Sprawozdanie Komisji Skarbowej w przedmiocie zmiany niektórych przepisów o państwowym podatku dochodowym, obowiązujących na zasadzie ustawy o państwowym podatku dochodowym, ogłoszonej w Rozporzą-

dzeniu Ministra Skarbu z d. 14/VII—23 r. (Dz. U. R. P. Nr. 77 poz. 607) oraz na zasadzie ustawy z d. 20/I—24 r. (Dz. U. R. P. Nr. 13 poz. 110) (Druk Nr. 1527).

Druk Sejmu Nr. 1640 z d. 15/I—25 r.

Projekt ustawy o opłatach weterynaryjnych od zwierząt domowych wniesiony przez Min. Skarbu.

Druk Sejmu Nr. 1645 z d. 19/I—25 r.

Wniosek posła E. Rudzińskiego i tow. z klubu Z. P. S. L. „Wyzwolenie” i „Jedność Ludowa” o wezwanie Rządu do złożenia wyjaśnień Sejmowi w sprawie sum wypłaconych tytułem remuneracji przedświadczeń urzędnikom państwowym i w sprawie norm przy tym stosowanych.

Druk Sejmu Nr. 1650 z d. 20/I—25 r.

Wniosek posłów Koła Żydowskiego w sprawie zniesienia rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z d. 27/XII—24 r. Dz. U. R. P. Nr. 114 poz. 1022 w przedmiocie rewizji uprawnień (koncesji) na sprzedaż przedmiotów, objętych monopolem skarbowym.

Druk Sejmu Nr. 1651 z d. 20/I—25 r.

Wniosek posła Kiernika i kolegów z klubu P. S. L. „Piast” w sprawie umorzenia i odpisania pożyczek, udzielonych na odbudowę zniszczonych wypadkami wojennymi budynków niezamożnym, poszkodowanym przez byłe rządy zaborcze oraz rząd polski przed wejściem w życie ustawy z d. 6/V—24 r.

Druk Sejmu Nr. 1659 z d. 20/I—25 r.

Wniosek posła M. Malinowskiego i kolegów z Klubu P. S. L. „Wyzwolenie” i „Jedność Ludowa” w sprawie dodania w ustępie 8 art. 19 ustawy z d. 18/VII—24 r. (Dz. U. R. P. Nr. 72 poz. 699) wyrazu „i od darowizn”.

Druk Sejmu Nr. 1661 z d. 20/I—25 r.

Wniosek posłów Rowickiego, Tomczaka i Sawickiego ze Związku Ludowo-Narodowego w sprawie ustawy o wprowadzeniu niektórych zmian w ustawie o finansach komunalnych z d. 11/VIII—23 r.

Druk Sejmu Nr. 1666 z d. 23/I—25 r.

Wniosek posłów Związku Ludowo-Narodowego w sprawie nowelizacji ustawy z d. 14/V—23 r. w przedmiocie państwowego podatku przemysłowego.

Druk Sejmu Nr. 1678 z d. 23/I—25 r.

Wniosek posła Fr. Kapelińskiego i kol. z Z. P. S. L. „Wyzwolenie” i „Jedność Ludowa” w sprawie obniżenia cen na tytonie niższych gatunków.

Druk Sejmu Nr. 1679 z d. 23/I—25 r.

Projekt ustawy o niepodjętych tytułach na okaziciela emitowanych na zasadzie rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej z d. 14/V—24 r. (Dz. U. R. P. Nr. 42 poz. 441) z d. 25/VI—24 r. (Dz. U. R. P. Nr. 55 poz. 542) oraz z d. 27/XII 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 115 poz. 1026), wniesiony przez Ministerstwo Skarbu.

Druk Sejmu Nr. 1691 z d. 29/I—25 r.

Projekt ustawy o przerachowaniu wkładek oszczędnościowych oraz należności z tytułu przekazów dolarowych w P. K. O., wniesiony przez Min. Skarbu.

Druk Sejmu Nr. 1695 z d. 7/II—25 r.

Projekt ustawy w sprawie uzupełnienia rozporządzeń Prezydenta Rzplitej z d. 17/III—24 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 274) w przedmiocie przerachowania zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu pożyczek państwowych oraz konwersji rzeczonych pożyczek, jako też z d. 28/XII r. ub. (Dz. U. R. P. Nr. 1114 poz. 1021) w przedmiocie przedłużenia terminu tej konwersji, wniesiony przez Minister. Skarbu.

Druk Sejmu Nr. 1697 z d. 7/II—25 r.

Wniosek posła Wygodzkiego i tow. z Koła Żydowskiego w sprawie ustawy o nowelizacji art. 60 ustawy z d. 1/VI—22 r. o Państwowym Monopolu Tytoniowym.

Druk Sejmu Nr. 1706 z d. 12/II—25 r.

Wniosek posła Łaskudy i towarzyszy z Poselskiego klubu Związku Chłopskiego w sprawie noweli do ustawy z d. 14/V—23 r. (Dz. U. R. P. Nr. 58) o podatku przemysłowym.

Druk Sejmu Nr. 1715 z d. 12/II—25 r.

Wniosek posła H. Diamanda i tow. ze Z. P. P. S. w sprawie odszkodowania dla robotników i pracowników przedsiębiorstw spirytusowych, którzy z powodu wprowadzenia monopolu spirytusowego stracili zajęcie.

Druk Sejmu Nr. 1717 z d. 12/II—25 r.

Dodatkowe Sprawozdanie Komisji Skarbowej w przedmiocie zmiany niektórych przepisów o państwowym podatku dochodowym, obowiązujących na zasadzie ustawy o państwowym podatku dochodowym, ogłoszonej w Rozporządzeniu Ministra Skarbu z d. 14/VII—23 r. (Dz. U. R. P. Nr. 77

poz. 607) oraz na zasadzie ustawy z d. 10/I—24 r. (Dz. U. R. P. Nr. 13 poz. 110) (Druk 1527 i 1640).

Druk Sejmu Nr. 1722 z d. 14/II—25 r.

Projekt ustawy skarbowej o przeniesieniach kredytów w budżecie na rok 1924, wniesiony przez Minister. Skarbu.

Druk Sejmu Nr. 1730 z d. 18/II—25 r.

Projekt ustawy o zmianie niektórych postanowień: 1) ustawy z dnia 14/V — 23 r. (Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 412) w przedmiocie państwowego podatku przemysłowego, 2) ustawy z d. 9/VII—24 r. (Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 670) oraz o uchyleniu mocy obowiązującej ustawy z d. 16/VII—20 r. (Dz. U. R. P. Nr. 79, poz. 528) o opłacie stemplowej od sprzedaży przedmiotów zbytku, wniesiony przez Min. Skarbu.

Druk Sejmu z d. 17/II—25 r.

Projekt ustawy o wypuszczeniu pożyczki w dolarach amerykańskich wniesiony przez Ministerstwo Skarbu.

Druk Sejmu Nr. 1736 z d. 19/II—25 r.

Wniosek posłów Klubu P. S. L. w sprawie zniesienia wygórowanych opłat celnych od starej odzieży, przesyłanej przez krewnych z Ameryki.

Druk Sejmu Nr. 1741 z d. 19/II—25 r.

Wniosek posła Eisensteina i tow. z Koła Żydowskiego w sprawie opłaty celnej od przesyłek zagranicznych, zawierających starą odzież.

Druk Sejmu Nr. 1743 z d. 19/II—25 r.

Projekt ustawy o prowizorjum budżetowem na czas od 1/III do 30/IV—25 r., wniesiony przez Ministerstwo Skarbu.

Druk Sejmu Nr. 1748 z d. 19/II—25 r.

Sprawozdanie Komisji Budżetowej o projekcie ustawy o wypuszczeniu pożyczki w dolarach amerykańskich (Druk Nr. 1736).

Druk Sejmu Nr. 1756 z d. 24/II—25 r.

Projekt ustawy w sprawie zmiany niektórych postanowień ustawy z d. 2/III — 23 r. w przedmiocie udzielenia Ministrowi Skarbu upoważnienia do regulowania w drodze rozporządzeń obrotu pieniężnego z krajami zagranicznymi oraz obrotu obcemi walutami (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 154) w brzmieniu, nadanem tej ustawie z d. 23/VI—23 r. (Dz. U. R. P. Nr. 62 poz. 459) i z d. 20/III—24 r. (Dz. U. R. P. Nr. 29 poz. 285), wniesiony przez Min. Skarbu.

Druk Sejmu Nr. 1757 z d. 24/II—25 r.

Wniosek posła J. Nawrockiego i kol. z klubu P. S. L. w sprawie wymiaru i poboru opłat targowych i myta kopytkowego przez gminy miejskie w b. zaborze austriackim.

Druk Sejmu Nr. 1760 z d. 24/II—25 r.

Wniosek posłów Z. Nowickiego i Jana Ledwocha i kol. z klubu Z. P. S. L. „Wyzwolenie” i „Jedność Ludowa” w sprawie przedłużenia mocy ustawy z d. 31/VII—24 r. o wprowadzeniu niektórych zmian w ustawie z d. 11/VIII—23 r. o tymczasowem uregulowaniu fin. komunalnych.

Druk Sejmu Nr. 1761 z d. 24/II—25 r.

Wniosek posłów Związku Ludowo - Narodowego w sprawie niestosowania rozporządzenia Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu o cechowaniu niektórych towarów, przywożonych z zagranicy.

Druk Sejmu Nr. 1765 z d. 24/II—25 r.

Wniosek posłów Z. Praussowej, Waszkiewicza i tow. w sprawie uzupełnienia ustawy o uposażeniu funkcjonarjuszy państwowych i wojska.

Druk Sejmu Nr. 1767 z d. 24/II—25 r.

Sprawozdanie Komisji Skarbowej o rządowym projekcie ustawy o przedłużeniu mocy obowiązującej przepisów o wymiarze i poborze państwowego podatku od nieruchomości miejskich oraz od niektórych budynków w gminach wiejskich (Druk Nr. 1632), oraz o wniosku posła Łażewskiego i tow. w sprawie wymierzania i poboru podatku państwowego od nieruchomości (Druk Nr. 1618).

Druk Sejmu Nr. 1771 z d. 26/II—25 r.

Projekt ustawy o straży celnej, wniesiony przez Ministerstwo Skarbu.

Druk Sejmu Nr. 1772 z d. 26/II—25 r.

Sprawozdanie Komisji Skarbowej o wniosku posłów Koła Żydowskiego w sprawie zniesienia rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27/XII — 24 r. (Dz. U. R. P. Nr. 114 poz. 1022) w przedmiocie rewizji uprawnień (koncesji) na sprzedaż przedmiotów, objętych monopolem skarbowym (Druk Nr. 1651).

Druk Sejmu Nr. 1775 z d. 20/II—25 r.

Wniosek posła Sochy i kolegów ze Związku Chłopskiego w sprawie nowelizacji ustawy z d. 11/VIII—23 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. Nr. 94/23 poz. 747).

Druk Sejmu Nr. 1776 z d. 27/II—25 r.

Sprawiedliwość.

Wniosek posła Fr. Kapelińskiego i kol. z Klubu Z. P. S. L. „Wyzwolenie” i „Jedność Ludowa” w sprawie utworzenia wydziałów notarialnych przy Sądach Pokoju.

Druk Sejmu Nr. 1653 z d. 20/I—25 r.

Wniosek posła M. Malinowskiego i kolegów z Klubu P. S. L. „Wyzwolenie” i „Jedność Ludowa” w sprawie zmiany tych artykułów „Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z d. 14/V—24 r. o przerachowaniu zobowiązań prywatno-prawnych”, które w szczególny sposób podkopują egzystencję posiadaczy obligacji i innych papierów państwowych, albo krzywdzą sieroty, albo powodują przeświadczenie obywateli, iż zostali przez państwo pokrzywdzeni.

Druk Sejmu Nr. 1657 z d. 20/I—25 r.

Wniosek posła M. Malinowskiego i tow. z Klubu Z. P. S. L. „Wyzwolenie” i „Jedność Ludowa” w sprawie zbyt wysokich grzywien, wyznaczonych przez Sądy Pokoju i orzeczenia administracyjne za drobne przewinienia porządkowe i t. p.

Druk Sejmu Nr. 1658 z d. 20/I—25 r.

Projekt ustawy o ulgach w aplikacji sądowej w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie, wniesiony przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

Druk Sejmu Nr. 1681 z d. 26/I—25 r.

Projekt ustawy w sprawie zmiany przepisu o karze za zbrodnię, przewidzianą w § 67 austr. ustawy karnej z r. 1852, o odwołaniu w sprawach o tę zbrodnię i przepisów § 192 austr. ustawy o postępowaniu karnem z r. 1873, wniesiony przez Min. Sprawiedliwości.

Druk Sejmu Nr. 1682 z d. 22/I—25 r.

Wniosek posła L. Chomińskiego i kol. z klubu Z. P. S. L. „Wyzwolenie” i „Jedność Ludowa” w sprawie nowelizacji ustawy z d. 31/VII—24 r. w przedmiocie wstrzymania eksmisji dzierżawców gruntów, zajętych pod budynki i położonych w obrębie miast, miasteczek, wsi i osad na obszarze Ziemi Wileńskiej, województw: nowogródzkiego, poleskiego i wołyńskiego, oraz powiatów: bielskiego, grodzieńskiego, wołkowyskiego, sokólskiego i białostockiego—województwa białostockiego (Dz. Ustaw Nr. 73, poz. 722).

Druk Sejmu Nr. 1686 z d. 28/I—25 r.

Projekt ustawy o języku urzędowym w sądownictwie i notariacie

w województwach poznańskim i pomorskim, wniesiony przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

Druk Sejmu Nr. 1693 z d. 7/II—25 r.

Projekt ustawy, zmieniającej przepisy tymczasowe o kosztach sądowych, wniesiony przez Min. Sprawiedliwości.

Druk Sejmu Nr. 1694 z d. 6/II—25 r.

Wniosek posłów Klubu Chrześcijańsko-Narodowego w sprawie nowelizacji ustawy z d. 5/XII—23 r. (Dz. U. R. P. Nr. 134, poz. 1107) o uposażeniu sędziów i prokuratorów.

Druk Sejmu Nr. 1718 z d. 12/II—25 r.

Wniosek posła Hartglassa i tow. z Koła Żydowskiego w przedmiocie ustawy w przedmiocie rzeczy znalezionych, obowiązującej na terenie b. Królestwa Kongresowego.

Druk Sejmu Nr. 1740 z d. 19/II—25 r.

Projekt ustawy w sprawie wykonania postanowień Wersalskiego Traktatu Pokojowego o polsko-niemieckim Mieszanym Trybunale Rozjemczym, wniesiony przez Min. Sprawiedliwości.

Druk Sejmu Nr. 1750 z d. 19/II—25 r.

Projekt ustawy o zmianie niektórych postanowień ustawy notarialnej, obowiązującej w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie, wniesiony przez Min. Sprawiedliwości.

Druk Sejmu Nr. 1773 z d. 25/II—25 r.

Sprawozdanie Komisji Prawniczej w przedmiocie projektu ustawy o zmianach w urzędzeniu sądownictwa i w ustawie postępowania cywilnego (wyd. 1914 r.) obowiązującej w b. zaborze rosyjskim (Druk Nr. 1450).

Druk Sejmu Nr. 1774 z d. 28/II—25 r.

Wniosek posła Dziducha i tow. z Chłopskiego Stronnictwa Radykalnego w przedmiocie amnestji z powodu krytycznej sytuacji gospodarczej znacznej części ludności wiejskiej.

Druk Sejmu Nr. 1777 z d. 15/II—25 r.

Sprawy Zagraniczne.

Projekt ustawy w sprawie ratyfikacji Konwencji pomiędzy Rzplita Polską a Rzeszą Niemiecką o obywatelstwie i opcji, podpisanej w Wiedniu d. 30/VIII—24 r., wniesiony przez M. S. Z.

Druk Sejmu Nr. 1638 z d. 10/I—25 r.

Wniosek posłów z klubów: Zw. Lud. Narod., Chrz. Narod., Chrz. Demokracji w sprawie uszczuplania i gwałcenia polskich praw państwowych w Gdańsku.

Druk Sejmu Nr. 1646 z d. 20/I—25 r.

Wniosek posłów ze Związku Parlamentarnego Polskich Socjalistów w przedmiocie konfliktu pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Wolnem miastem Gdańskiem.

Druk Sejmu Nr. 1647 z d. 20/I—25 r.

Wniosek posła E. Rudzińskiego i tow. z klubu Z. P. S. L. „Wyzwolenie“ i „Jedność Ludowa“ w sprawie stosunku prawno - politycznego pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Wolnem miastem Gdańskiem.

Druk Sejmu Nr. 1648 z d. 20/I—25 r.

Projekt ustawy w sprawie ratyfikacji traktatu handlowego nawigacyjnego między Polską a Holandją, podpisanego d. 30/V — 24 r., wniesiony przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

Druk Sejmu Nr. 1724 z d. 12/II—25 r.

Projekt ustawy w sprawie ratyfikacji Konwencji Międzynarodowej o uproszczeniu formalności celnych, podpisanej w Genewie d. 3/XI—23 r., wniesiony przez Minister. Spraw Zagranicznych.

Druk Sejmu Nr. 1729 z d. 11/II—25 r.

Projekt ustawy w sprawie zatwierdzenia układu ze Stolicą Apostolską, określającego stosunek Państwa do Kościoła Rzymsko-Katolickiego, podpisanego w Rzymie d. 10/II — 25 roku, wniesiony przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

Druk Sejmu Nr. 1735 z d. 19/II—25 r.

R ó ż n e.

Wniosek posła Franciszka Kapelińskiego i kol. z klubu Z. P. S. L. „Wyzwolenie“ i „Jedność Ludowa“ w sprawie krzywdzącego właścicieli wkładów obliczania procentów od oszczędności, składanych na książeczki P. K. O.

Druk Sejmu Nr. 1676 z d. 23/I—25 r.

Wniosek posła Karola Polakiewicza i kol. z klubu Z. P. S. L. „Wyzwolenie“ i „Jedność Ludowa“ w sprawie niesłyszanej odezwy Związku Wytwórców i kupców branży alkoholowej w Poznaniu.

Druk Sejmu Nr. 1684 z d. 27/I—25 r.

Wniosek posłów Klubu Sejmowego Związku Lud.-Narodowego w sprawie uzupełnienia art. 71 Regulaminu Obrad Sejmu.

Druk Sejmu Nr. 1709 z d. 12/II—25 r.

Wniosek posła A. Pragiera i tow. ze Z. P. P. S. w sprawie zamierzonego umundurowania urzędników państwowych.

Druk Sejmu Nr. 1713 z d. 12/II—25 r.

Wniosek posłów Klubu Ukraińskiego w sprawie zmiany Regulaminu Obrad Sejmu w art. 71.

Druk Sejmu Nr. 1719.

Wniosek posłów Związku Parlamentarnego Polskich Socjalistów w sprawie wstrzymania postępowania sądowego przeciwko posłowi Józefowi Niskiemu.

Druk Sejmu Nr. 1739 z d. 19/II—25 r.

Wniosek posła Fr. Kapelińskiego i kół. z klubu Z. P. S. L. „Wyzwolenie“ i „Jedność Ludowa“ w sprawie ustalenia godeł i barw Rzeczypospolitej.

Druk Sejmu Nr. 1747 z d. 19/II—25 r.

Wniosek posła Chruckiego i tow. w sprawie dodatku mieszkaniowego dla posłów Sejmu.

Druk Sejmu Nr. 1759 z d. 24/II—25 r.

KRONIKA.

Z ŻYCIA MIĄST.

Szkolnictwo i oświata.

Rada M. na posiedzeniu w dn. 24/I — 1924 r. uchwaliła wystąpić do Banku Gospodarstwa Krajowego o pożyczkę długoterminową na cele inwestycyjne w sumie zł. 21.000 oraz do Min. Wyznań Relig. i Oświecenia Publicznego o wyasygnowaniu na wykończenie gmachu 7 kl. szkoły powszechnej w Gąbinie: zł. 10.000 z niewypłacanego subsydjum za 1924 rok; Zł. 61.500 dalszego subsydjum, i przyznanie ze Skarbu Państwa długoterminowej pożyczki w sumie zł. 51.000.

Gąbin

Magistrat na posiedzeniu w dn. 21/I — 1925 r. postanowił przyznać subsydjum w sumie zł. 2.422 gr. 19 dla 10 instytucji społecznych kulturalno-oświatowych.

Lublin.

Magistrat m. Radomia na posiedzeniu w dn. 23/I—1925 r. postanowił wystąpić do Min. Wyznań Relig. i Oświecenia Publicznego o przyznanie subsydjum w sumie zł. 40.000 na budowę gmachu szkolnego.

Radom.

W dn. 20 i 31/I—1925 r. Rada Miejska uchwaliła polecić Magistratowi wystąpienie do władz państwowych o upaństwowieniu miejskiego gimnazjum matematyczno-przyrodn. w Radomiu. W razie upaństwowienia, uchwalono przekazać na rzecz Ministerstwa Wyznań i Oświecenia, dotychczasowy inwentarz ruchomy tegoż gimnazjum.

Rada M. w dn. 19/II—1925 r. postanowiła wypłacić Macierzy Szkolnej w Gdańsku jednorazowe subsydjum w sumie zł. 200.

Sosnowiec.

Na temże posiedzeniu przyjęto od T-wa Grodzieckiego zł. 1.000 zasilku na prowadzenie kursów dla górników, otwartych przy Miejskiej Szkole Doksztalczącej.

Sosnowiec. W dn. 28/II—1925 roku Rada M. zatwierdziła projekt budowy szkoły powszechnej.

Suwałki. Rada M. w dn. 23/I — 1925 r. uchwaliła zaciągnąć krótkoterminową pożyczkę na budowę 7-io klasowej szkoły powszechnej, w następujących bankach:

w Banku Gospodarstwa Krajowego na sumę zł. 20.000
„ Komunalnym „ „ „ 20.000

Toruń Rada M. na posiedzeniu w dn. 2/III—1925 r. uchwaliła uruchomienie szkoły przemysłowej w Toruniu.

Warszawa. Rada M. w dn. 22/I—1925 r. uchwaliła nabyć 4 place oraz 1 posesję na potrzeby szkolne.

„ Rada M. w dn. 9/III — 1925 r. uchwaliła nabyć na potrzeby szkolnictwa 3 nieruchomości.

Włocławek. Postanowiono na posiedzeniu Rady Miejskiej w dn. 26/II — 1925 r. darować na własność Djecezji Kujawsko - Kaliskiej plac na pobudowanie gimnazjum męskiego im. Długosza, z tem, że budowa zostanie ukończona najpóźniej w ciągu lat 4-ch od daty zatwierdzenia wniosku przez Radę Miejską.

Zgierz. Na skutek odezwy Kuratorium Szkolnego w Łodzi, Rada Miejska na posiedzeniu w dn. 20/I — 1925 r. uchwaliła stałą subwencję w wysokości 100 zł. mies. dla 2 dzieci wychodźców polskich we Francji, pragnących uczyć się w szkołach średnich w kraju.

Kultura i sztuka.

Brześć
n/d Bugiem. W grudniu 1924 r. został zawiązany w Brześciu Oddział Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego na Okręg Poleski, oparty na zasadach statutu P. T. K. w Warszawie.

Lublin. W dn. 21/I—1925 r. Magistrat uchwalił udzielić teatrowi pożyczki w sumie zł. 1.000, oraz umorzyć podatek od 6 przedstawień operetkowych z ub. sezonu.

Ministerstwo Robót Publicznych zatwierdziło plan budowy teatru miejskiego w Łodzi. Prace koło budowy mają się rozpocząć w r. b. z nastaniem stosownej pory. Łódź.

Magistrat na posiedzeniu w d. 14/XI — 1924 r. przyznał sumę zł. 100 T-wu Opieki Kulturalnej nad polakami zamieszkałymi zagranicą im. A. Mickiewicza. Wrocławsk.

Sprawy sanitarne, hygiena, wychowanie fizyczne.

Rada M. na posiedzeniu w dn. 26/II — 1925 r. uchwaliła wyasygnować zł. 300 na sporządzenie planów na budowę łaźni. Brześć Kujawski.

Rada Miejska w dn. 26/I — 1925 r. uchwaliła wyasygnować narazie z budżetu 1924 r. sumę zł. 200 do dyspozycji Dyrekcji Państwowego Gimnazjum, na dożywanie niezdolnej uczącej się młodzieży. Końskie.

W dn. 28/I — 1925 r. otwartą została wystawa higieniczna „Czystość to zdrowie”, w obecności p. prezydenta miasta, władz samorządowych i państwowych, oraz liczego grona zaproszonych gości. Wystawę tę zwiedziło od dn. 28/I — 11/II r. b. ogółem 13.775 osób, w czym było 8.597 osób dorosłych i 5.178 dzieci w wieku szkolnym. W czasie wystawy lekarze sanitarni wygłosili 85 pogadanek, lekarze szkolni 20 pogadanek. Łódź.

Sekcja Hygieny Szkolnej przy Wydziale Oświaty i Kultury przeprowadziła we wszystkich szkołach miejskich ankietę w sprawie spożycia alkoholu. Na zasadzie nadesłanych odpowiedzi, widać, że większość dzieci używa alkoholu już od 3 — 4 lat; alkohol dają dzieciom przeważnie rodzice i opiekunowie. Dzieci nie pijących alkoholu prawie że niema. "

Obecnie przy Wydziale Opieki Społecznej zorganizowano sekcję do walki z alkoholem, ankietą powyższa ułatwi zadanie szerzenia propagandy wśród młodzieży.

W dn. 15/II r. b. dzięki staraniom władz sanitarnych miejskich otwarto w Łodzi I Miejski zakład Roentgenowski. "

Rada Miejska na posiedzeniu w dn. 12/II — 1925 r. postanowiła dzieciom szkół miejskich wydawać zamiast obiadów gotowanych w tanich kuchniach, mleko, bułki i cukier, i w tym celu wyasygnowała Wydziałowi Opieki Społecznej zł. 5.000. "

Na temże posiedzeniu uchwalono wyasygnować T-wu „Kropla Mleka” w Łodzi, jako subsydjum, sumę zł. 500 miesięcznie.

Rypin Na posiedzeniu w dn. 10/II—1925 r. Rada Miejska uchwaliła budowę 2 studzien betonowych.

Na temże posiedzeniu uchwalono zabrukować ulicę Nadrzeczną, w celu poprawienia jej warunków sanitarnych.

Sosnowiec Zarząd miasta na posiedzeniu w dn. 16/II—1925 r. postanowił nabyć w Paryżu beczkowóz automobilowy do polewania ulic.

„ Rada M. w dn. 28/II—1925 r. przyjęła projekt budowy łaźni miejskie i uchwaliła wybudowanie w r. b. basenu na wolnem powietrzu.

Włocławek Tytułem zasiłku funduszu Komitetu Olimpijskiego, Magistrat w dn. 24/II—1925 r. postanowił wyasygnować zł. 25.—

Wołkowysk Na posiedzeniu Rady M. w dn. 21/II—1925 r. uchwalono zapomogę na fundusz Komitetu Olimpijskiego, w sumie 50 zł.—

Opieka Społeczna.

Białystok Uchwałą Rady M. z dn. 27/II—1925 r. przyznano subsydjum zł. 5.000 dla Gminy Żydowskiej, na prowadzenie taniej kuchni, z tem że sumę powyższą Magistrat będzie wypłacał ratami po 1.000 zł. miesięcznie.

Na temże posiedzeniu uchwalono uruchomić Kuchnię dla ubogiej ludności chrześcijańskiej.

Olkusz Rada miejska w dn. 12/III—1925 r. rozważała sprawę zwinięcia instytucji miejskiej pomocy lekarskiej, istniejącej przy Magistracie, i przystąpienia do powiatowej Kasy Chorych. Postanowiono nie asygnować pieniędzy na przystąpienie do Kasy Chorych, a to z powodu iż art. 103 Ustawy z dn. 19/V—1920 r. (D. U. R. P. Nr. 44 poz. 272) i art. dodatkowej Ust. z dn. 6/VII—1923 r. (D. U. R. P. Nr. 75 poz. 589) pozostawia na to czas do dn. 9/VI—1926 r., i postanowiono wnieść zażalenie do Najw. Tryb. Administracyjnego na decyzję Min. Spraw Wewnętrznych z dn. 30/XI—1924 r. Nr. S. M. 4750, w której Min. Spr. Wewn. odmówiło Magistratowi tych praw, jakie daje art. 103 Ustawy z dn. 19/V—1920 r. i ust. z dn. 6/VII—1923 r. jak również polecić, by Magistrat poczynił starania o wstrzymanie wykonania tego rozporządzenia Min. Spr. Wewn.

Sosnowiec Zarząd miasta w dn. 4/III—1925 r. uchwalił wypłacać Żydowskiemu T-wu Dobroczyńności sumę zł. 58.15 miesięcznie na prowadzenie ochrony.

Toruń W dn. 4/II—1925 r. Rada Miejska uchwaliła subwencję w sumie 100 zł. T-wu Opieki nad dziećmi.

Rada Miejska w d. 22/I—1925 r. uchwaliła nabyć 2 nieruchomości na potrzeby opieki społecznej. Warszawa

Celem przyjsia z pomocą dla bezrobotnych, Rada M. w dn 27/XI—1924 r. uchwaliła zaciągnąć w Skarbie Państwa pożyczkę do wysokości 200.000 zł. Wrocław

Postanowiono na posiedzeniu Rady M. w dn. 21/II—1925 r. udzielać Zarządowi Domu sierot żydowskich zapomogi w sumie 100 zł. miesięcznie. Włkowysk

Rozbudowa miast i kwestja mieszkaniowa.

Na posiedzeniu w dn. 14/II—1925 r. Magistrat postanowił oddać pod rozszerzenie rynku i ulic place nabyte przez miasto. Gostynin

W m-cu grudniu wydano następujące pozwolenia na budowę: Kraków

- 7 — budowa nowych domów,
- 14 — nadbudowa pięter i budowa oficyn,
- 34 — rozmaite przeróbki wewnętrzne i zewnętrzne,
- 28 — budynki gospodarcze, magazyny i ogrodzenia.

Celem przyjsia z pomocą bezdomnym z powodu walących się domów, Rada M. na posiedzeniu w dn. 2/III—1925 r. uchwaliła przebudowę jednego budynku, mogącego dać schronienie dla 14—15 rodzin, i w tym celu asygnowała sumę zł. 5.645.18. Płock

Magistrat na posiedzeniu w dn. 23/I—1925 r. uchwalił następujące zezwolenia budowlane: Radom

- 2 — na budowę domów,
- 3 — na przebudowy i budowę oficyn,
- 3 — na budynki gospodarskie i małe przeróbki.

Inwestycje i przedsiębiorstwa miejskie.

Celem przyspieszenia budowy elektrowni, Rada M. w dn. 4/II 1925 r. uchwaliła zaciągnąć następujące pożyczki: Brześć nad Bugiem
zł. 150.000 w Banku Gospodarstwa Krajowego, pożyczka krótkoterminowa,
„ 50.000 w Banku dla Handlu i Przemysłu pożyczka krótkoterminowa,
z tem, iż zostanie ona niezwłocznie uregulowana po zrealizowaniu pożyczki w Banku Gosp. Krajowego, oraz na opłacenie cła od silników dla elektrowni zł. 76.000, w Min. Skarbu.

- Brześć nad Bugiem Na temże posiedzeniu uchwalono zaciągnąć pożyczkę w sumie zł. 75.000, w Min. Wyznań Relig. i Oświecenia Publicznego na dokończenie gmachu szkolnego, oraz zł. 75.000 w Państw. Banku Rolnym na budowę baraków dla bezdomnych.
- Kielce Rada M. na posiedzeniu w dn. 5/II 1925 r. przyjęła projekt umowy z T-wem „Elektrownia w Częstochowie” celem wybudowania elektrowni w Kielcach.
- Łuck Magistrat Łucka z wiosną 1925 r. zamierza rozpocząć pracę koło przebrukowania i brukowania 16.000 m² ulic i 3.180 m² chodników.
- Ozorków W dn. 26/I 1925 r. Rada M. uchwaliła wyznaczyć plac pod budowę elektrowni, ewentualnie zakupić nieruchomość w mieście, oraz dla tejże elektrowni zakupić lokomobilę.
- „ W dn. 26/II 1925 r. Rada M. uchwaliła zaciągnąć pożyczkę krótkoterminową do wysokości zł. 30.000, na cele inwestycyjne: budowę elektrowni, naprawę bruków, zadrzewienie miasta i zalesienie nieużytków.
- Rypin Uchwalono na posiedzeniu Rady M. w dn. 25/II 1925 r. zakupić plac pod budowę elektrowni oraz zaciągnąć pożyczkę w sumie zł. 40.000 na budowę tejże elektrowni.
- Sandomierz Magistrat m. Sandomierza umieścił w budżecie miasta na 1925 r. sumy odpowiednie na budowę rzeźni i 3 studzien w mieście, oraz przyjęto od rządu materiał na budowę poczty i zakupiono około 100 m³ kamienia dla brukowania ulic. Co do wodociągów i kanalizacji postanowiono przeprowadzić szczegółowe badania i znaleźć sposoby sfinansowania tych inwestycji.
- „ Rada M. dn. 17/II 1925 r. uchwaliła zwrócić się do Banku Gospodarstwa Krajowego, o udzielenie kredytów na budowę wodociągów i kanalizacji.
- Słomniki W 1925 r. Magistrat postanowił przystąpić do brukowania ulic miasta.
- Zgierz Gazeta Zgierska w numerze z dn. 7 marca 1925 r. podaje następujące zamierzenia inwestycyjne w Zgierz, w latach 1925—1935:
Budowa 6 szkół o 6-u klasach, oraz budynek na szkołę Doksztalcania Zawodowego dla młodzieży pracującej w przemyśle i rzemiośle.

Budowa Zakładu Kąpielowego, z którego mogłoby korzystać 600 osób dziennie.

Budowa Szpitala na 140 łóżek.

Budowa rzeźni.

Oczyszczenie stawu i regulacja rzeki Bzury.

Postanowiono na posiedzeniu Rady M. w dn. 19/II—1925 r. nabyć Żychlin.
plac nie mniejszy niż 5 morgów na urządzenie targowicy i rzeźni.

Komunikacja.

Rada M. na posiedzeniu w dn. 24/I—1925 r. uchwaliła wystąpić do Gąbin.
władz o przyspieszenie projektu budowy linii kolejowej przez Gąbin
i okolice.

Rada Miejska w dn. 28/II — 1925 r. postanowiła wszcząć starania Słomniki.
o przeprowadzenie kolei obok Słomnik i w tym celu wysłać delegatów do
Krakowa, oraz zwrócić się do Związku Miast z prośbą o poparcie tych
starań.

R ó ż n e.

W dn. 31/I — 1925 r. delegaci Białej Podl., wręczyli Marszałkowi Biała
J. Piłsudskiemu dyplom honorowego obywatela m. Białej i honorowego Podlaska.
dożywotniego członka Rady Miejskiej, oraz grupę fotograficzną pierwszej
Rady miejskiej z nominacji i pierwszej z wyborów.

W dn. 22/I—1925 r. Rada M. uroczystie uczciła 5-io letnią rocznicę Chetmno.
wkroczenia wojsk polskich do miasta.

Na apel Komitetu Daru Narodowego dla M. Curie-Skłodowskiej, Rada Giechanów.
M. postanowiła w dn. 15/XII—1924 r. wyasygnować 100 zł. do dyspozycji
Komitetu.

Na temże posiedzeniu wyasygnowano 100 zł. T-wu Dobroczynności,
tytułem zapomogi na święta Bożego Narodzenia.

Uchwalono na posiedzeniu Rady M. w dn. 28/I — 1925 r. wyasygno- „
wać zł. 250 na kupno dzwonu kościelnego na miejsce wywiezionego przez
niemców.

Magistrat na posiedzeniu w dn. 24/II — 1925 r. postanowił uczcić Gostynin.
uroczystym obchodem trzechlecie koronacji Ojca św. Piusa XI.

Gostynin.

Rada M. w dn. 14/III 1925 r. wspólnie z przedstawicielami cechów rzemieślniczych miasta oraz organizacyj społecznych, jednomyślnie uchwaliła następujący protest przeciwko zabiegom wrogim, mającym na celu rewizję granic Polski.

„Jako przedstawiciele ludności m. Gostynina, w imieniu tejże prosimy Rząd o niedopuszczenie, aby choć jedna piędź ziemi naszego Państwa mogła być przedmiotem przetargów międzynarodowych. Stwierdzamy, że Rząd w całej ludności naszego miasta zawsze znajdzie jaknajsilniejsze poparcie”.

Upoważniono Magistrat do podania do P. Marszałka Sejmu i Rady Ministrów depeszy treści następującej:

„Sprawiedliwości stało się zadość. Po wiekowej niewoli Polska odzyskała wolność i niezależność. Stanęliśmy w rzędzie mocarstw światowych. W chwili, gdy już weszliśmy na drogę ładu, porządku i praworządności, wiekowy wróg Polski zdradziecki Krzyżak knuje przeciw nam spiski, dąży do nowego podziału Polski. Rządowi Polskiemu ufamy i upewniamy, że może na nas liczyć. Granic Polski nie damy uszczuplić ani na piędź jedną, weźmiemy wszyscy za broń, staniemy do walki o Polskę z hasłem „z Bogiem za Polskę Zwycięzimy”.

Kołomyja.

Celem uczczenia pamięci H. Sienkiewicza, Rada m. Kołomyi na posiedzeniu w dn. 4/II — 1925 r. uchwaliła umieścić na ratuszu tablicę pamiątkową oraz jedną z ulic nazwać ulicą Henryka Sienkiewicza.

Końskie.

Dla uczczenia M. Curie-Skłodowskiej, Rada M. w dn. 5/II — 1925 r. uchwaliła wyasygnować sumę zł. 250 Centralnemu Komitetowi Daru Narodowego w Warszawie.

Łódź.

W styczniu r. b. zawiązano w Łodzi Komitet, celem uroczystego uczczenia 900 rocznicy śmierci Bolesława Chrobrego. Uroczystości obchodu zakrojone są na szeroką skalę i w tym celu Komitet organizacyjny ma zaprosić do współudziału reprezentantów związków, stowarzyszeń tak pracowników umysłowych jak i fizycznych. Uroczystości odbędą się w dn. 21—24 maja r. b.

Ożorków.

Rada Miejska w dn. 26/I — 1925 roku uchwaliła wyasygnować sumę zł. 200 Komitetowi Daru Narodowego dla M. Curie-Skłodowskiej.

Piotrków.

W dn. 20/III—1925 r. odbyło się posiedzenie Rady Miejskiej, na którym uchwalono jednomyślnie następującą rezolucję, przeciwko zabiegom niemieckim, zagrażającym granicom Polski:

„Rada Miejska Grodu Trybunalskiego m. Piotrkowa zebrana na uro-

czystem nadzwyczajnem posiedzeniu dnia 20/III—1925 r., dając wyraz woli i uczuć ogółu obywateli m. Piotrkowa, uchwała stanowczy protest przeciw knowaniom niemieckim i przeciw jakimkolwiek zamachom na całość i trwałość Rzplitej Polskiej. Granice oswobodzonej Ojczyzny, obronione ofiarą życia i krwi Ludu Polskiego, ustalone traktatem pokojowym i uznane przez areopag narodów, nie mogą ulec żadnym uszczupleniom. Rada m. Piotrkowa, pełna ufności, iż Rząd Polski stoi twardo na stanowisku nienaruszalności granic Rzeczypospolitej i że wyczerpie wszystkie środki pokojowe, któreby zabezpieczyły Polskę przed wrogiemi zakusami, składa imieniem ludności miasta ślubowanie, iż wraz z całym narodem nie cofnie się przed żadnemi ofiarami, któreby były niezbędne dla zachowania całości Państwa.

Następnie uchwalono wysłać na ręce p. Prezydenta Ministrów następującą depeszę:

„Rada m. Piotrkowa Tryb. uchwała protest przeciw zakusom niemieckim oraz wyraża pełną ufność w niezłomne stanowisko Szefa Rządu. Rada Miejska wraz z ludnością miasta ślubuje gotowość poniesienia wszelkich ofiar dla poparcia Rządu w sprawie nienaruszalności granic“.

Rada M. uchwaliła w dn. 31/I — 1925 r. udzielić następujących subwencji:

- 1) jednorazową subwencję Zw. Zawodowemu Garbarzy w Radomiu w sumie zł. 2.000 na budowę, ewentualnie na kupno Domu Ludowego,
- 2) subsydjum zł. 750 na prowadzenie kursów wieczorowych dla robotników żydów,
- 3) podwyższyć subsydjum T-wu „Ezra“ z 2.000 zł. do 6.000 zł.,
- 4) udzielić subwencji w sumie 2.000 zł. Stow. Robotników Chrześcijan na budowę Domu Ludowego.

Rada M. w dn. 22/I — 1925 r. postanowiła zakupić akcje Banku Komunalnego na sumę zł. 3.300.

Rada Miejska w dn. 5/I—1925 r. przyznała Komitetowi Budowy Pomnika ku uczczeniu poległych za niepodległość Polski w latach 1914—1920, subsydjum w sumie 10.000 zł., na wykończenie pomnika w Katedrze św. Jana.

Jednocześnie uchwalono zakupić 2.500 akcji Banku Komunalnego VI emisji.

Rada Miejska na posiedzeniu w dn. 22/I—1925 r. wyraziła zgodę na umieszczenie godła Warszawy i napisu „Syrena I“ na samolocie nabytym przez Oddz. Warszawski Zw. Zawodowego Pracowników Miejskich dla Ligi Obrony Powietrznej Państwa.

Radom.

Suwałki.

Warszawa.

„

- Włocławek W dn. 4/XII—1924 r. Magistrat na posiedzeniu uchwalił wydać dzieciom ze szkółki miejskiej pewną ilość drzewek i palików do nich, celem obsadzenia dziedzińców szkolnych.
- " Magistrat w dn. 20/I — 1924 r. postanowił wyasygnować 100 zł. na rzecz budowy instytutu radowego w Warszawie.
- " Rada Miejska w dn. 12/II — 1925 r. uchwaliła jednomyślnie darować plac pod budowę garnizonowego Kasyna Oficerskiego.

Ważniejsze uchwały Rady m. Działdowa w 1924 r.

Dnia 22 stycznia uchwalono:

spłacić niemiecką pożyczkę w wysokości 45 milionów;
zatwierdzić kosztą odbudowy Ratusza wwysokości 178.332.755.85 mk.

Dnia 8 marca uchwalono:

ofiarować na cel Towarzystwa Gniazd Sierocych w Warszawie 10 zł;
subskrybować na rzecz Banku Polskiego 5 akcji po 100 zł.

Dnia 12 kwietnia uchwalono:

statut o poborze podatku od prawa polowania 30 gr. od 1 ha;
statut podatku od broni palnej.

Dnia 21 maja uchwalono:

statut opłat za czyszczenie miasta;
pobieranie opłat za czynności biurowe;
statut o pobieraniu podatku od zabaw;
odbywanie jarmarków w każdy drugi wtorek po pierwszym w miesiącu;
przebrukowanie ulicy Dworcowej;
wywłaszczenia 2-ch nieruchomości miejskich na mocy ustawy o roz-
budowie miast;

zakupić przybory dla straży pożarnej m. in. 120 m. węża i lampy.

Dnia 31 maja uchwalono:

założenie benzolowni przy gazowni miejskiej.

Dnia 12 lipca uchwalono:

statut o pobieraniu podatku od przedmiotów zbytku;
pobieranie czesnego w Szkole Wydziałowej;
udzielić 50 zł. na czerwony krzyż.

Dnia 16 lipca.

Odbyło się wprowadzenie w Urząd zastępcy burmistrza członka Magistratu Henryka Goździewskiego.

Dnia 2 sierpnia uchwalono:

wydzierżawić budynki oficerskie (miejskie), które zajmuje Bursa Rzemieślnicza, Wydziałowi Powiatowemu równocześnie na pomieszczenie Starostwa.

Dnia 24 września uchwalono:

wskutek nadmiernego żądania lekarzy (VII klasę) sprawę leczenia uczni szkolnych narazie odłożyć;
obniżyć cenę gazu.

Dnia 10 października uchwalono:

oddać bezpłatnie około 20 morgów gruntu pod budowę Państwowego Seminarjum Nauczycielskiego.

Dnia 25 listopada uchwalono:

zbudować kocioł parowy w Gazowni miejskiej;
podwyższyć ubogim miejskim wsparcie miesięcznie na 10 zł. wgl. 15 zł; opał w postaci torfu, drzewa i koku oraz bezpłatne obiady w Kuchni Ludowej;

pryżnać urzędnikom na mieszkanie 10% od całych poborów;
płacić za urzędników etatowych należność do Kasy Chorych;
zatwierdzić preleminarz budżetowy na rok 1925:

Na ogólną administrację w kwocie . . .	75 568.12 zł.
Szkoła powszechna	13.128.44 „
„ wydziałowa	5.443.72 „
Ochronka	3.858.88 „
Szkoła dokształcająca	560.00 „
Gazownia	82.111.84 „
Wodociąg	28.773.04 „
Kanalizacja	11.103.50 „
Rzeźnia	9.165.00 „
Las miejski	4.445.00 „
Domy oficerskie	2.240.02 „
Zakład czyszczenia miasta	5.700.00 „

wydzierżawić dla kiliminiarni jedną ubikację w szkole miejskiej;
udzielić 200 zł. jako składkę roczną na Macierz Szkolną w Gdańsku;
rozpocząć budowę drugiej ulicy Dworcowej, celem zapobieżenia bezrobociu.

Działalność Zarządu m. Kowla za 1924 r.

Budżet m. Kowla na rok 1924, przewidywał w dochodach 456.309 73 zł.; w czem pozostałość za 1923 r. wynosiła 3.026.44 zł. a dochody nadzwyczajne 3.700 zł.

W ciągu roku osiągnięto dochodów 521.786,46 zł. czyli o 12% więcej niż preliminowano.

Rozchodów w budżecie przewidywano, 456.309,73 zł.

Dzięki wyższym dochodom, Magistrat mógł zwiększyć wydatki na cele szkolnictwa i opieki społecznej i osiągnął w wydatkach sumę 492.199,20 zł. czyli rozchodził o 35.889,47 zł. więcej, a rok operacyjny skończył nadwyżką w dochodach 29.587,26 zł.

W dziale komunikacyjnym przebrukowano 4.500 m. b. oraz wykonano 6.200 m. b. nowych bruków; urządzono bulwary z chodnikami, wyremontowano jeden most i ułożono nowy.

W dziale budowy wykonano serję robót przy budowie straży ogniowej, zbudowano: halę targową, 7 domków rogatkowych, miejski kiosk ogrodniczy, urządzono ogród miejski wraz z budynkami ogrodowymi, wreszcie wywiercono 3 studnie artezyjskie.

W dziale remontu budynków dokonano: remontu 5 szkół powszechnych, lokalu Magistratu, domu dla Żłobka i domu mieszkalnego.

Ogółem wykonano robót miejskich za sumę zł. 158.833,22, w czym: 48.488,50 zł. jako roboty przewidziane budżetem i 110.344,72 zł. jako roboty nadzwyczajne.

Na cele kulturalno-oświatowe wydano około 20.000 zł.

Majątek miasta na dzień 31/XII wynosił:

1) Nieruchomości miejskie:

a) grunty	zł. 1.737.200,—	
b) budynki	„ 549.600,—	2 286.800,—
2) Inwentarz ruchomy:	zł 68.076,33	
3) Cenne papiery: 5 akcji Banku Polskiego		500,—
4) Gotówka w kasie	zł. 844,—	
w P. K. O.	„ 864,87	
w Banku Ziemi Polskiej	„ 20.346,19	21.055,26
5) Awanse		1.782,—
6) Zaliczki na wydatki 1925 roku		5.250,—
	Razem	2.384.463,59

Wyżej wymieniony majątek ziemski nie jest obciążony żadnymi długami.

Oprócz robót wykonanych funduszami kasy miejskiej, przystąpiono do budowy przy pomocy kapitałów prywatnych nowoczesnej rzeźni miejskiej i urzędu miejskiej targowicy.

(Wyciąg ze sprawozdania zamieszczonego w „Przeglądzie Wołyńskim“ Nr. 4-ty z dn. 21/I—1925 r.).

Zamierzenia budżetowe m. Włocławka na rok 1925.

(Według exposé budżetowego p. Prezydenta m. Włocławka, wygłoszonego na posiedzeniu Rady Miejskiej w dn. 19/II—1925 roku).

Budżet na 1925 rok jest pierwszym budżetem opartym na walucie stałej, ujęty jest „netto” w sumie zł. 1 116.933 gr. 5.

Wydatki personalne wynoszą 23,3% budżetu, dalsze oszczędności personalne byłyby — zdaniem Magistratu — szkodliwe. Magistrat dąży przez wydanie statutów emerytalnego, służbowego i uposażeniowego, by pracownicy czuli się zabezpieczeni i mogli po ustabilizowaniu pracować z pewną samodzielnością i odpowiedzialnością.

W dziale urządzeń miejskich Magistrat czyni starania o zdobycie środków na poprawienie bruków, układanie chodników i t. d. i dlatego nie chce zaczynać robót prowizorycznych. W tym dziale są zamieszczone wydatki na rozbiórkę soboru i sypanie bulwaru nad Wisłą.

Wydatki na oświatę są większe o 4.000 zł. w stosunku do roku 1924, otworzono bowiem komplety kursów dla analfabetów, projektowane zaś jest otwarcie kursów dokształcających dla dziewcząt.

Na opiekę społeczną też wydatki w porównaniu z rokiem ub. są większe o 500 zł. Uruchomiono przychodnię dla dzieci, leczenie chorych wynosi około 71.000 zł.

W dziale zdrowia zaznacza się potrzeba udoskonalenia łaźni.

Co do administracji długów, zamierzoną jest pożyczka w Banku Gosp. Krajowego, w wysokości 100.000 zł. na pokrycie zobowiązań w Ministerstwie Skarbu, zaciągniętych na pomoc bezrobotnym.

Zachodzi potrzeba budowy nowej elektrowni, ponieważ stara już nie wystarcza, a rozwój jej jest niemożliwy. Kosztorysy nowej elektrowni są gotowe, a koszt wyniosą milion zł. Stara elektrownia będzie remontowana, dochody z niej użyte będą na budowę nowej.

Aby powiększyć dochód z cegielni, zamówiono nowe maszyny i jest przewidziana pożyczka na inwestycje w cegielni.

Rzeźnia miejska daje dochody, które się jeszcze zwiększą przez uchwalenie opłat na urządzenie targowiska dla bydła.

Najważniejszą inwestycją jest budowa wodociągów, budżet nadzwyczajny na ten cel przewiduje sumę 906.000 zł. Jest też nadzieja uzyskania pożyczki w sumie 200.000 zł.

Pozatem przewidziane są wydatki nadzwyczajne na budowę elektrowni, nowego mostu i sypanie bulwaru nad Wisłą.

Wszystkie te dane wskazują, że gospodarka miejska stale się rozwija, i idzie w kierunku poprawy.

Bibliografja zagraniczna.

TABLICE DOKUMENTÓW MIEJSKICH.

Bibliografja analityczna studjów i informacji, tyczących się spraw miejskich. Wydawnictwo Międzynarodowego Związku Miast. Bruksella ul. Régence Nr. 3-bis. (Tablettes Documentaires Municipales. Bibliographie analytique des études et informations relatives aux questions municipales. Publication de l'Union Internationale des Villes. Bruxelles, 3-bis, rue de la Régence). — Przegląd dwutygodniowy (Revue bimensuelle).

IV. Oświetlenie, opał, siły poruszające (Éclairage, Chauffage, Force).

Kotły (Chaudières). — *Kotły parowe* (Les chaudières à vapeur). [Serve-Briquet et Claret Lyon, La Région Lyonnaise, nov.-déc. 1923, № 5, p. 229—223]. *Kotły* (Chaudières). „Nowe zarządzenie w sprawie postępowania z wodami dopuszczanemi do kotłów” (Une nouvelle publication au sujet du traitement des eaux d'alimentation de chaudières”). [„A new Publication on feed-Water Treutment”. London, Electricity, 5 octobre 1923, p. 537—538.]. — *Wydażność kotłów* (Rendement des chaudières). „Wytwarzanie pary” („La production de la vapeur”). [W. E. Highfield. „The Manufacture of Steam”. London, Electricity, 5 octobre 1923, p. 529—530; 12 octobre 1923, p. 550—553; 19 octobre 1923, p. 559—560.]. — *Produkcja elektryczności* (Production de l'électricité). *Szwajcarja* (Suisse). „Siła wodna w Szwajcarji w r. 1922” („La force hydraulique suisse en 1922”). [„Die schweizerische Wasserwirtschaft im Jahre 1922”. Zurich, Schweizer Baublatt, 2 octobre 1923. № 79, p.3.]. — *Produkcja elektryczności* (production de l'électricité). „Rozwój elektryczności w Durban-Natal” („Les progrès de l'électricité à Durban-Natal”). [E. Poole. „Electribal Developments in Durban-Natal”. London, The Electrician, 26 octobre 1923, p. 454—457, 7 ill.]. — *Produkcja elektryczności* (Production de l'électricité). *Anglja* (Angleterre). „Koszta i uwagi” („Frais et commentaires”). Chesterfield. Junior. „Cos.

and comments". [London, The Electrical Times, 4 octobre 1923, p. 344—345.].—*Produkcja elektryczności* (Production de l'électricité). *Anglja* (Angleterre). „Koszty i uwagi” („Frais et commentaires”). [Chesterfield. Junior. „Cost and Comments”. London, The Electrical Times, 27 septembre 1923, p. 312.].—*Elektryczność. Centrale* (Electricité. Centrales.).—*Irlandja* (Irlande). „Przedsiębiorstwa elektryczności w Dundalk. Wielka stacja centralna poruszana przez motory Diesel'a.” („L'entreprise d'électricité de Dundalk. Une grande station centrale actionnée par des moteurs Diesel”). [„The Dundalk Electricity Undertaking A large Diesel-Electric Station”. London, The Electrical Review, 19 octobre 1923, p. 581—583, 7 ill.].—*Centrale elektryczne* (Centrales électriques).—*Niemcy* (Allemagne). „Małe centrale” („Petites centrales”). [„Kleine Kraftwerke”]. Hannover Bauamt und Gemeindebau, 12 octobre 1923. № 21, p. 202—203, 5 ill.].—*Centrale hydro-elektryczne* („Centrales hydro-électriques). — *Japońja* (Japon). „Wielka centrala japońska. Instalacja elektryczna w Ohi” („Une grande centrale japonaise. L'installation hydro-électrique de Ohi”). [Ernest V. Pannell. „A Great Japanese Power System. The Ohi Hydro-Electric Plant”. London, The Electrical Review, 7 septembre 1923, p. 359—361, 5 ill.].—*Elektryczność hydrauliczna. Turbiny*. (Electricité hydraulique. Turbines.).—*Stany Zjednoczone* (Etats-Unis). „Wielka instalacja o niskiem napięciu z turbinami skrzydlatemi” („Grande installation à basse tension avec turbines à ailettes”). [„Grosse amerikanische Niederdruckanlage mit Fluegerad-Turbinen”. Berlin, V. D. J. Zeitschrift, 30 novembre 1923, № 47, p. 1086, 3 ill.].—*Elektryczność. Motory gazowe* (Electricité. Moteurs à gaz.). „Instalacja elektryczna w zakładach gazowych; wydatki na opał” („L'installation électrique dans les usines à gaz; les frais en combustibles”). [W. T. Wardale. „The Gas Works Electricity Scheme; its fuel cost”. London, The Electrical Review, 5 octobre 1923, p. 512—513.]. — *Elektryczność. Motory* (Electricité. Moteurs). „Motor indukcyjny z „Klatką wiewiórkową” posiadający silną linę i nie wymagający silnego prądu do wprowadzenia w ruch” („Un moteur d'induction à cage d'écureuil possédant un fort couple de démarrage et n'exigeant pas un fort courant au départ”). [T. F. Wall. „A Squirrel-Cage Induction Motor with High Starting Torque and Low Starting Current in Line”. London, The Electrician, 5 octobre 1923, p. 365—366, 5 ill.]. — *Elektryczność. Motory*. (Electricité. Moteurs). „Wprawianie w ruch motorów polifazowych, począwszy od sieci monofazowej” („La commande des moteurs polyphasés à partir d'une distribution monophasée”). [G. Windred. „The Operation of polyphase motors from a single phase supply”. London, The Electrical Review, 12 octobre 1923, p. 527—528, 6 ill.]. — *Motory synchroniczne polifazowe* (Moteurs synchro-

nes polyphasés). „Indukcyjny motor synchroniczny polifazowy” („Le moteur synchrone polyphasé d'induction”). [Wilfred A. Siddans, B. Sc. (Eng.). „The Polyphase synchronous induction Motor”. London, Electricity, 26 octobre 1923, p. 581 — 582, 2 ill.; 2 novembre 1923, p. 593 — 594, 4 ill.]. — *Elektryczność. Transformatory*. (Electricité. Transformateurs). „Zmiana prądu zmiennego na prąd stały za pomocą rtęciowych przyrządów podnoszących” („La transformation du courant alternatif en courant continu au moyen des redresseurs au mercure”). [R. L. Morrison. „The Conversion from Alternating to Direct Current by Means of Mercury Arcs Rectifiers”. London, The Electrician, 21 septembre 1923, p. 301.]. — *Piorunochrony* (Parafoudres). „Druty piorunochronu umieszczone ponad linjami wysokiego napięcia” („Les fils parafoudre placés audessus des lignes à haute tension”). [I. Van Dam. „Bliksemraden boven Horgspanningslijnen”. s'Gravenhage, Tijdschrift voor Electrotechniek, 1 septembre 1923, p. 68 — 74, ill.]. — *Liczniki i aparaty miernicze* (Compteurs et appareils de mesure). „Sprawdzanie liczników elektrycznych, urządzeń mierniczych, metod mierzenia i komutacja” („Vérification des compteurs d'électricité, des dispositifs de mesure, méthodes de mesure et commutation”). [Schmiedel, Dr. Ing. „Die Prüfung der Elektricitäets--Zaehler, Messeneinrichtungen, Messmethoden und Schaltungen” (Berlin Verlag, Julius Springer, 1921). Essen, Technik und Kultur, 29 décembre 1923, № 25 — 26, p. 110.]. — *Liczniki* (Compteurs). *Francja* (France). „Liczniki elektryczne o słabej chłonności” („Les compteurs d'électricité à consommation réduite”). [Fichter, N. R., Ingénieur—Conseil. Paris, Revue Générale de l'électricité, janvier 1924, № 2, p. 62—65, 6 ill.]. — *Elektryczność. Taryfowanie*. (Electricité. Tarification). *Francja* (France). „Archiwum Urzędu energii elektrycznej Izby Handlowej w francuskim departamencie Nord”. („Archives de l'Office d'Energie électrique des Chambres de Commerce du Nord de la France”). [Lyon, Annales de l'Energie, Vol. III, septembre - octobre 1923, Nr. 5, p. 184—195]. — *Elektryczność. Taryfowanie* (Electricité. Tarification). — *Holandja* (Hollande). „Przegląd taryf elektrycznych” („Aperçu des tarifs d'électricité”) [P. Lengton. „Overzicht van Electriciteits - Tarieven voor Licht, Kracht, Verwarming, Geneeskundige Doeleinden e. a. in Verschillende Gemeenten en Overzicht met conclusie van diverse Methoden van Opname van Meters en Inning van Gelden aan verschillende Electriciteits-bedrijven in Nederland”. La Haye, Sterkstroom, 29 août 1923, p. 328, 1 ill.]. — *Opał* (Chauffage). — *Francja* (France). „Na jakich zasadach należy zużywać opał w administracji publicznej” („Principes à consulter pour l'emploi des combustibles dans les administrations publiques”). [Paris, Journal des Usines à gaz, 5 janvier 1924, p. 6—13]. — *Opał* (Chauffage). —

Danja (Danemark). „Centralne ogrzewanie dla całych dzielnic miejskich“ („Chauffage central pour quartiers de ville entiers“). [„Zentralheizung für ganze Stadtteile“. Hannover, Bauamt und Gemeindebau, 23 novembre 1923, Nr. 24, p. 240].—*Opał* (Chauffage). Analiza kilku zagadnień ogrzewania dzielnic przez zakłady centralne“ („Analyse de quelques problèmes de chauffage de quartier par usine centrale“). [„Analysis of some central station heating plant problems“. Indianapolis, Municipal and County Engineering, septembre 1923, p. 101—107, 10½ colonnes].—*Paliwo. Torf* (Combustible. Tourbe). *Francja* (France). „Torf: jego wydobywanie i zastosowanie w charakterze materiału opałowego“ („La tourbe: son exploitation, ses emplois comme combustible“). [Lucien Mauge. Paris, Chaleur et Industrie, octobre 1923, Nr. 42, p. 744—747].—*Opał domowy. Elektryczne ognisko* (Chauffage domestique. Foyer électrique).—*Szwecja* (Suède). „Specjalne ognisko elektryczne dla gotowania“ („Foyer électrique spécial pour la cuisson“). — *Przemysł gazowy* (Industrie du gaz). „Zakłady gazowe dostarczające opał dla miast“ („Les usines à gaz comme fournisseurs de combustibles dans les villes“). [„Gas Works as te Centres of Town Fuel Supply“. London, Gas Journal, 30 octobre 1923, p. 27—28. — *Przemysł gazowy* (Industrie du gaz). „Współczesne metody przemysłu gazowego“ („Les procédés modernes de l'industrie du gaz“). [R. Masse et A. Baril. Paris, Journal des Usines à gaz, 5 novembre 1923, p. 334—335]. — *Przemysł gazowy* (Industrie du gaz). „System wydobywania gazu z węgla. Postępowanie w celu osiągnięcia całkowitego wydobycia gazu ze stałego paliwa“ („Le système de gazéification du charbon a récupération. Un procédé pour obtenir la gazéification complète des combustibles solides“). [Morris W. Travers, Frank William Clark. „The regenerative coal gazification system. A process for the complete gazification of solid fuels“. London, Gas Journal, 3 octobre 1923, p. 34 — 37, 3 ill; 10 octobre 1923, p. 130 — 133].

V. Transporty (Transports).

Mosty zwodzone (Ponts mobiles).—*Norwegja* (Norvège). „Współczesne mosty zwodzone“. [Scheuermann, Ingénieur. „Moderne Klappbrücken“. Hannover, Bauamt und Gemeindebau, 7 décembre 1913, Nr. 25, p. 246, 3 ill.].—*Tramwaje elektryczne* (Tramways électriques).—*Stany Zjednoczone* (États-Unis). „Nowości w dziedzinie elektrycznych wozów tramwajowych“ („Nouveautés en matière de voitures motrices électriques“). [„Neues ueber elektrische Triebwagen“. (Extrait de l'„Electric Railway Journal“). Berlin, V. D. I. Zeitschrift, 30 novembre 1923. Nr. 47 — 48, p. 1084]. — *Podpory szyn* (Supports de rails).—*Niemcy* (Allemagne). „Rola i zalety elastycznych

podpór dla szyn na drogach kolei żelaznych" („Le rôle et les avantages des supports élastiques pour voies ferrées"). [Scheibe, Finanz und Baurat. Dresden. „Das Wesen und die Vorteile der elastischen Schienen - unterstuetzung". Berlin, Verkehrstechnik, 14 septembre 1923, Nr. 37, p. 341 — 342, 3 ill.].—*Tramwaje. Hamulce* (Tramways. Freins).—*Anglja* (Angleterre). „Nowe hamulce dla tramwajów" („Un nouveau frein pour tramways"). [„A New Tramway Brake". London, The Municipal Journal, 24 août 1923, p. 716, 14 lignes]. — *Oświetlenie miejskie* (Éclairage public).—*Anglja* (Angleterre). „Oświetlenie ulic" („L'éclairage public des rues"). [„Public Street Lighting". London, The Electrician, 5 octobre 1923, p. 363]. — *Oświetlenie miejskie* (Éclairage public) — *Anglja* (Angleterre). [„Public Lighting". London, The Electrical Times, 20 septembre 1923, p. 280]. — *Oczyszczanie dróg* (Nettoisement de la voirie). *Stany Zjednoczone* (Etats-Unis). „Statystyka dotycząca czyszczenia ulic". (Statistiques du nettoisement des rues). [„Street Cleaning Statistics". New-York, Public Works, octobre 1923, p. 326—328—330—335]. — *Mechaniczne oczyszczanie dróg* (Nettoisement mécanique de la voirie).—*Stany Zjednoczone* (E. U.). „Oświetlenie ulic podczas nocnego oczyszczania" („L'éclairage de la rue pour le lavage nocturne"). [„Lighting street for night flushing". New-York, Public Works, octobre 1923, p. 309, 6 lignes, 1 ill.]. — *Brokowanie. Instytut dla doświadczania materiałów* (Pavage. Institut pour l'essai des matériaux). Berlin. Niemcy (Allemagne). „Urząd ankiety technicznej miasta Berlina, jako Centralny Instytut poszukiwań asfaltu i smoły" („Le service des enquêtes techniques de la ville de Berlin comme Institut central de recherches sur l'asphalte et le goudron"). [Hermann. Dr. Oberbaurat. „Das technische Untersuchungsamt der Stadt Berlin als Zentralstelle fuer Asphalt-und Teerforschung". Berlin, Technische Gemeindeblatt, 20 octobre Nr. 14, p. 119—123].—*Drogi betonowane* (Routes en béton).—*Stany Zjednoczone* (Etats - Unis). „Drogi z żelazo - betonu w Stanach Zjednoczonych" („Les chaussées en béton armé aux Etats-Unis). [Henri Trechard, Ingénieur des Travaux publics de l'Etat, à Paris. Paris, Bulletin de l'Association Internationale permanente du Congrès de la Route, 1923, Nr. 26, p. 549 à 567, 10 fig. ou graphiques, 1 planche]. — *Drogi. Wykładanie kamieniem* (Voirie. Empierrément). — *Niemcy* (Allemagne). „Budowa dróg za pomocą miejscowych materiałów budowlanych" („Construction de routes au moyen de matériaux de construction indigènes"). [„Strassenbau aus einheimischen Baustoffen". Hannover, Bauamt und Gemeindebau, 12 octobre 1923, Nr. 21, p. 209].—*Drogi. Środki bezpieczeństwa* (Voirie. Mesures de sécurité). „Wypadki mające miejsce na drogach Wielkiej Brytanji" („Accidents survenus sur les routes de Grande - Bretagne"). [Paris, Bulletin de

l'Association Internationale permanente du Congrès de la Route, Nr. 26, p. 568—570]. — *Ruch miejski* (Circulation urbaine). — *Wirtembergja* (Württemberg). — *Niemcy* (Allemagne). „Przedwojenny, wojenny i powojenny stan Stuttgartu z punktu widzenia mieszkaniowego“. (La situation à Stuttgart aux points de vue et circulation avant, pendant et après la guerre“). [Spaeth, Dr. Ing. „Das Wohnungs- und Verkehrswesen von Stuttgart vor, während und nach dem Kriege (Industrie-Verlags und Druckerei G. m. b. H. Stuttgart). Berlin, Verkehrstechnik, 21 septembre 1923, Nr. 38, p. 352]. — *Kolejki „trolley“* („Autobus à trolley“). — *Warwick. Anglja* (Angleterre). „Doświadczenia w Birminghamie z kolejkami „trolley“ („L'expérience de Birmingham avec des autobus à trolley“). [Alfred Baker. „Birmingham's trolley omnibus experiment“. London, The Municipal Journal, 24 août 1923, p. 735—737, 4½ colonnes, discussion]. — *Autobus* (Kolejki). — *Austrja* (Autriche). „Ruch kolejkowy w Wiedniu“ („Un service d'autobus à Vienne“). [„Ein Autobusverkehr in Wien“. Wien, Die Gemeinde 11 octobre 1923, Nr. 10—11, p. 157]. — *Tramwaje i kolejki* („Tramways et autobus“). Lancashire. Anglja (Angleterre). „Porównanie. Wyższość tramwajów“ („Comparaison. Suprématie du tramway“). [„Transport comparisons. Supremacy of the tramway“. London, The Municipal Journal, 24 août 1923, p. 743, 2 colonnes].

VI. Higiena (L'Hygiène).

Urząd zdrowotny. Południowa Szkocja (Ecosse du Sud). *Wielka Brytania* (Grande-Bretagne). „Biuro higieny w Szkocji. Urząd ochrony zdrowia publicznego w mieście Glasgow“ („Un bureau d'hygiène en Ecosse. Les services de protection de la santé publique de la ville de Glasgow“). [Docteur Cavaillon, Inspecteur départemental d'hygiène de l'Aisne. Paris, Revue d'Hygiène, décembre 1923, Nr. 12, p. 1080—1092]. — *Szpitala* (Hôpitaux). — *Missouri. Stany Zjednoczone* (États Unis) „Szpital hrabstwa w mieście Missouri“ („Un hôpital de comté dans une ville du Missouri“). [F. G. Nifong. „A county hospital in a Missouri town“. New - York, The American City Magazine, décembre 1923, p. 610—614, 7 ill.]. — *Ochrona młodocianych* (Protection de l'Enfance). „Międzynarodowe sportowe kolonie letnie dla młodzieży“ („Le camp international d'été des mouvements de jeunesse“). [Jean Degrange. Genève, Revue Internationale de la Croix-Rouge, novembre 1923, Nr. 59, p. 1111—1115]. — *Ochrona młodocianych* (Protection de l'Enfance). „Rozwój poczynań społecznych w Szwajcarji“ („Le développement des oeuvres sociales en Suisse“). [Wild „Die Entwicklung der Fuersorge in der Schweiz“. Schweizerische Zeitschrift fuer Gemeinnuetzigkeit, septembre 1923, Nr. 9, p. 236—246]. — *Ochrona niemowląt*

(Protection du premier âge). „Uwagi o czyszczeniu naczyń w instytucjach „kropli mleka“ („Notes sur le nettoyage des bidons utilisés dans les gouttes de lait“). [A. Bastien. Bruxelles, Oeuvre Nationale de l'Enfance, novembre 1923, Nr. 2, p. 88—89]. — *Żywność dla biednych dzieci* (Secours en aliments aux enfants nécessiteux). — Londyn. Anglja (Londres. Angleterre). „Badania wartości odżywczej dodatkowej porcji mleka“ („Une expérience sur la valeur nutritive d'une ration supplémentaire de lait“). [G. A. Auden. „Au Experiment in the Nutritive Value of an Extra Milk Ration“. Londres, Journal of the Royal Sanitary Institute, décembre 1923, Nr. 7, p. 236—247]. — *Śmierć i życie. Śmierć pozorną*. (Mort et Vie. Mort apparente). „O śmierci pozornej, o życiu i śmierci“ („Sur la mort apparente, sur la vie et la mort“). [Dr. Johannes Haedicke. „Ueber Scheintod, Leben und Tod“. (Ober-Schreiberhau, Kultur und Gesundheit, 1923, 310 p.). Genève, La Revue Internationale de la Croix-Rouge, novembre 1923, Nr. 59, p. 1133.]. — *Pływalnie* (Bassins de natation). Londyn. Anglja (Londres. Angleterre). „Filtrowanie wody w pływalniach“ („La filtration de l'eau des bassins de natation“). [„Filtration of Water in Swimming Baths“. London, Municipal Engineering and the Sanitary Record, 24 janvier 1924, p. 80—81, 53 lignes]. — *Pływalnie* (Bassins de natation). Notts. Anglja (Angleterre). „Nowe kąpiele w Nottingham“ („Nouveaux bains pour Nottingham“). [New Baths for Nottingham“. London, Municipal Engineering and the Sanitary Record, mars 1924, p. 245, 14 lignes]. — *Kąpiele miejskie* (Bains municipaux). Meuse. Francja (France). „Kąpiele-prysznic w Meuse“ („Les bains douches dans la Meuse“). [Dr. Voirin, Inspecteur départemental de la Meuse. Paris, Revue pratique d'Hygiène Municipale, mars - avril 1923, p. 50—56]. — *Zapobieganie gorączce malarycznej* (Prophylaxie des fièvres malariales). — *Kaukaz* (Caucasie). „Uwagi o epidemii malarji na Kaukazie“ („Aperçu sur l'épidémie de malaria en Caucasie“). [Dr. Massimo Pantaleoni. Genève. Revue Internationale de la Croix Rouge, novembre 1923, Nr. 59, 1102—1110]. — *Dyfteryt* (Diphthérie). *Środki zapobiegawcze* (Mesures préventives). — Anglja (Angleterre). „Dyfteryt. Reakcja Schicka i zabezpieczenie aktywne“ („Diphthérie. La réaction de Schick et l'immunisation active“). [R. A. O'Brien. „Diphtheria. The Schick Reaction and Active Immunisation“. London, Journal of the Royal Sanitary Institute, septembre 1923, Nr. 4, p. 117—120]. — *Walka z gruźlicą* (Lutte antituberculeuse). „O słońcu jako kuracji zapobiegawczej przeciw gruźlicy“ („A propos des cures préventives de soleil contre la tuberculose“). [Dr. L. Steiner. Vevey-Berne. „Contre la Tuberculose“. Annexe au Bull. du service fédéral de l'Hygiène publique, 1 décembre 1923, p. 126—127]. — *Walka z gruźlicą* (Lutte antituberculeuse). Département Seine. Francja (France). „Przy-

chodnie chorych, jako miejsca obserwacji dzieci, podejrzanych o gruźlicę“ („Station d'observation des enfants présumés tuberculeux au dispensaire de Charonne“) [L. Ribadeau Dumas. Médecin des hôpitaux. Paris, Bull. du Comité National de défense contre la tuberculose, (Masson et Cie), novembre 1923, Nr. 6, p. 315—318]. — *Walka z gruźlicą* (Lutte antituberculeuse).—*Rodan* (Rhône).—*Francja* (France). „Zmniejszenie się śmiertelności wśród chorych na gruźlicę w Lugdunie“ (Diminution de la mortalité par tuberculose á Lyon“). [Prof. Paul Courmont. Paris, Revue d'Hygiène, décembre 1923, № 12, p. 1182—1186.]. — *Walka z gruźlicą* (Lutte antituberculeuse). *Zurich. Szwajcarja.* (Suisse). „Historja sanatorjum w Wald, pod Zurichem“ (Aperçu historique du Sanatorium de Zurich, à Wald.“), [Schulthoss, Dr. „Zur Geschichte der Züricher Heilstaette in Wald“. Zurich, Schweizerische Zeitschrift fuer Gemeinnuetzigkeit, novembre 1923. № 11, p. 303—403.]. — *Zapobieganie wypadkom* (La prévention des accidents). *Stany Zjednoczone.* (Etats-Unis). [„Can we prevent accidents“. New-York, The Playground, avril 1923, № 1.]. — *Utrzymanie i ulokowanie zwierząt* (Habitat et entretien des animaux). *Berwickshire. Szkocja* (Ecosse). „Obory i stajnie wychowawcze w Berwickshire, w Szkocji“ („Etables et écuries d'élevage dans le Berwickshire-Ecosse“). [T. B. Gibson. „Stud stables in Berwickshire“. Londres, The National Builder, octobre 1923, p. 44—45, 3 ill.]. — *Rzeźnie* (Abattoirs). *Departament Seine.* (Seine). *Francja* (France). „Odbudowa rzeźni“ („La reconstruction des abattoirs“). [Paris, Bâtiment et Travaux publics, 2 septembre 1923, p. 3 et. 4.].

Firma egzystuje od roku 1900.

BRUKI MIEJSKIE z kamieni polnych, drobnokostkowe i z kostek rzędowych (dużych).

Drogi bite. - - - Roboty ziemne.

Studja. Projekty. Całkowite wykonywanie robót.

Dostawa kostek brukowych drobnych i rzędowych.

A. PRZYBYLSKI

Biuro Techniczne

WARSZAWA — Marszałkowska 22, telefon 55-15 i 68-30.

INŻYNIER - ARCHITEKT

(INŻ. CYWILNY)

kierownik robót budowl. w większym przedsiębiorstwie pragnie zmienić posadę na stałą. Zgłoszenia uprasza się podawać do Biura Związku Miast Polskich pod „K. L.“.

BIURO TECHNICZNE DLA PRZEMYSŁU CERAMICZNEGO

BUDOWA CEGIELNI
OMUROWANIE KOTŁÓW PAROWYCH
BUDOWA KOMINÓW
DOSTAWA MASZYN

"CERAMENT"

INŻ.-CER. JÓZEF CIESZEWSKI
WARSZAWA - KRAKOWSKIE - PRZEDM. 7. TEL. 7-49.
CEGLA OGNIOTRWAŁA, PIECE WAPIENNE.
KONSTRUKCJE ŻELAZO-BETONOWE.

DACHÓWKA, CEGŁA I SĄCZKI
WŁASNEJ FABRYKACJI I Z REPREZENTOWANYCH FABRYK
